Milliyet
YAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

C.S. Forester

AFRİKA KRALİÇESİ

Milliyet
YAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

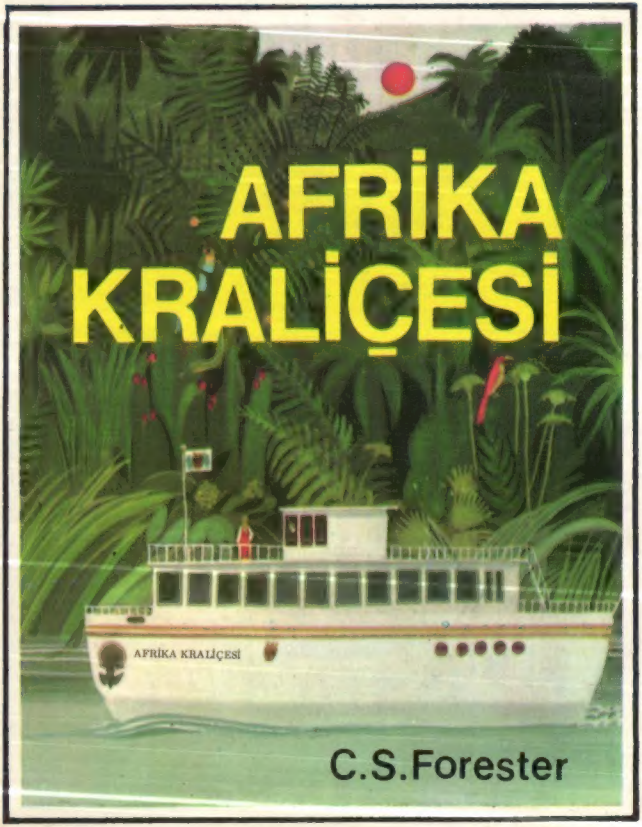

10 lira

C. S. Forester

AFRİKA KRALİÇESİ

Olay, İkinci Dünya Savaşı sırasında ve Afrika'nın balta girmemiş ormanlarında geçiyor. "Afrika Kraliçesi", küçücük, sevimli fakat dirençli bir savaş gemisidir. Bayan Rose ile Kaptan Alnutt tek başlarına "Afrika Kraliçesi"ile işgalci Alman kuvvetlerine meydan okurlar, amansız bir savaşa tutuşurlar.

C.S.Forester'in "AFRİKA KRALİÇESİ" önce büyükler için yazılmış, sinemaya da aktarılmıştır. Daha sonra çocuk eğitimi uzmanlarınca çocukların anlayacağı bir dile dökülüp sadeleştirilmiş ve dünya çocuk klâsikleri arasında yer almıştır.

C. S. FORESTER

AFRİKA KRALİÇESİ

Türkçesi:
Feza ÖZGEN

Milliyet
YAYINLARI

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞTİ. YAYINLARI
Çocuk Kitapları Dizisi: 47

●

Yayın hakkı (Copyright): Milliyet Yayın Ltd. Şti.

●

Kapak düzeni: Aydın ERKMEN

●

Birinci baskı: Aralık 1972

●

Yöneten : Tarık Dursun K.

Bu kitap ÖZAYDIN Matbaasında
dizilip basılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEK BAŞINA

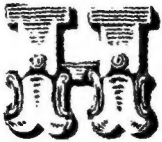

İKÂYEMİZ 1914 yılında ve Birinci Dünya Savaşı sıralarında Afrika'nın Almanlar tarafından kuşatıldığı bir kesiminde geçiyor. Rose Sayer'le erkek kardeşi Sam Sayer, bu sözünü ettimiz yere din gönüllüsü olarak gelmişlerdi. Kiliseyle bir okulları vardı. İki kardeş köydeki Afrikalılara İsa dinini öğretiyorlardı.

Rose Sayer, kardeşinin aşırı hasta olduğunu, gittikçe daha da kötüleştiğini

görüyor, fakat elinden bir şey gelmiyordu.

Bir ikindide Sam, akşam duasını okumaya hazırlandığında ellerinin titrediğini fark etti. Sesi de çok güçsüzdü. Tanrısına 'kendilerini bağışlayıp doğru yolu göstersin' diye dua ediyordu. Daha sonra her zamanki duasını okurken sesi giderek neredeyse yok olmaya başladı. Bütün hayatlarını buna adamışlardı ama şimdi görevlerini sürdürmekten uzaktılar. General von Hanneken'le askerleri köyde ne kadar insan varsa hepsini Afrika'daki Alman ordusuyle çalışmaya götürmüşlerdi. Köyde aklınıza gelebilen her şey — Rose'la Sam'in oturdukları ev dışında — alınıp yerinden edilmişti.

Sam, duasının arasına İngiliz ordularının zafere ulaşmasını da bir punduna getirip sıkıştırdı. Sesi güçlenmiş, yüreği kabarmıştı. Bu arada Rose, yüzü avuçları arasında hıçkırıklarla:

«Amin! Amin! Amîn!» diyordu durmadan.

Duasını bitiren Sam:

«Artık yatsam iyi olacak galiba, kendimi pek iyi hissetmiyorum,» dedi. «İyi geceler,» derken ateşi epeyce yüksek olmasına karşılık dişleri birbirine vuruyordu.

Rose ancak gece yarısından sonra uyuyabildi ama sabahleyin daha güneş doğmadan yataktan fırladı. 'Her halde kardeşim uyanmış, beni çağırıyordur,' diye düşündü, yalınayak doğruca oturma odasından geçerek Sam'in odasına girdi. Gerçekte Sam'in seslendiği falan yoktu tabiî, sesi fısıltı gibi zar zor, anca çıkıyordu. Rose söylediklerini duyabilmek için kulak kesildi. Sam kesik kesik:

«Almanlar! Almanların yüzünden oldu!» dedi.

Başı yastığa düştü. Ölmüştü! Rose, saatlarca kardeşinin başucunda ağladı

durdu. Sonunda ağır ağır kalktı. Pencereden dışarı şöyle bir baktı. Sabah güneşi ışıl ışıldı. Eskiden insanlarla kaynaşan yerler şimdi bomboştu, çevrede uçuşan kuşlardan başka bir şeycik görünmüyordu. Kardeşi de bu dünyadan göçüp gittiğine göre, Rose, bu dünyada bir başına kalakalmıştı işte.

Yalnızlık duygusu bir anda bütün yüreğini kapladı, korkuyla ürperdi, bereket bu uzun sürmedi. Otuz üç yaşındaydı ve hayatının on yılını Afrika ormanlarında geçirmişti. Başından geçen olaylar ona korkusunu nasıl yenmesi gerektiğiyle nasıl güven kazanılacağını öğretmişti.

O anda Almanlara karşı önüne geçilmez bir kızgınlık ve nefret uyandı içinde. Von Hanneken, Sam'in ölümüne sebep olmuş, bunca çalışmalarını bir çırpıda yok edivermişti.

Çocukluğundan beri kardeşine saygı gösterip onu sevmesi öğretilmişti. Sam,

papaz olduktan sonra Rose'un saygısı daha da arttı. Bu koskoca on yıl içinde, tek başına evi idare etmiş, Sam'in sözünden dışarı çıkmayıp ona canla başla yardımcı olmuştu. İnançlarına aykırı düştüğü halde kardeşinin ölümüne sebep olan insanlardan nefret ediyordu. Ama Rose'un bu nefretini hoşgörüyle karşılamak gerekirdi, ne de olsa ölen, öz kardeşiydi. Hayattaki tek dayanağını elinden almışlardı.

Sam, İngiliz ordularının başarılı olmaları ve Almanlara karşı zafer kazanmaları için dua etmişti. İngiltere yararına bir hamle yapıp onun düşmanlarını yok etmek istiyordu ama bunun yalnızca bir düş olduğunu biliyordu. Onun bu yok canıyle bir şeyler yapabilmesi imkânsızdı. Böyle bir fırsat elinde hayatta geçmezdi.

Tam bu sırada Rose başını pencereden yana çevirince birinin kendisine bakmakta olduğunu hissederek düşüncelerinden ayrıldı. Bunun eline geçen bir fır-

sat olduğunu anlayamadı o an. Bu adamın, İngiltere yararına bir atılıma girişmesine bir aracı olacağını nereden bilebilirdi ki? Kendisini seyreden, Allnutt'tu. Bu genç adam, ırmaktan iki yüz mil içerdeki altın madeninde Belçikalılar adına çalışan bir İngiliz mühendisiydi. Hiç bir zaman gerçek bir inançlı gibi davranmayıp yerlilere kötü örnek olduğundan, Sam, ondan hiç hoşlanmazdı.

Ama ne de olsa bir İngilizdi; düşman değil, kendi ulusundandı. Bu yüzden de Rose, uçsuz bucaksız ormanda yalnız sayılmazdı artık.

Aceleyle dışarı koştu, yıllardır tanıştığı eski bir arkadaşıymışçasına Allnutt'a el salladı.

İKİNCİ BÖLÜM

AFRİKA KRALİÇESİ'NDE İLK GÜN

ALLNUTT, ona doğru gelirken kaygıyla çevresine bakınıyordu.

«Herkes nerede?» diye sordu.

«Hepsi gitti!»

«Peki. kardeşiniz?»

«Öldü!»

Kelimeler ağzından dökülürken dudakları titremeye başladı, kendini zor tuttu. Üzüntüsünü göstermemesi gerekiyordu. Bu güçsüzlük işareti olurdu. Elinden geldiğince tabiî görünmeye çalışarak gülümsedi.

«Öldü mü? Oh, çok kötü! Başınız sağ olsun. Ha, bir şey soracaktım, Almanlar buraya geldiler mi?»

Rose:

«Evet,» dedi. «Şöyle bir çevreye bakarsanız gelip gelmediklerini anlarsınız.»

Allnutt, başını köyden yana çevirdiğinde bomboş köy evlerini gördü. Erkek, kadın, çoluk çocuk görünürlerde yoktu. Ormanın sessizliğinde terk edilmiş evler vardı, o kadar. Oysa, eskiden buraları zencilerin bağırıp çağırmalarıyle, çocukların kahkahalarıyle dolup taşardı.

«Çok kötü değil mi, Bayan? Yukardaki madenin dolayları da böyle. Her şeyi alıp götürmüşler, Belçikalılara da ne yapmışlar, bilmiyorum. Tanrı yardımcıları olsun! Her neyse, Hanneken denilen o Almanın eline esir düşmek istemem doğrusu. Gece yarısı adamlarımın hepsi haber bile vermeden sırra kadem basıp gemiyle bir başıma bıraktılar beni. Benden mi.

yoksa Almanlardan mı korkup kaçtılar, orasını da çıkaramadım.

Rose şaşkınlıkla:

«Bir dakika, gemi mi dediniz?» diye sordu.

«Evet, adı da **'Afrika Kraliçesi'**. Bazı ıvır zıvır şeyler almak için ırmak yolundan Limbasi'ye gitmiştim. Belçikalılar, Almanların buralara kadar geleceğini kestiremediklerinden geride kaldılar. Döndüğümde madenin yerinde yeller esiyordu. Hanneken, gemi dışında çevredeki her şeyi şu anda eline geçirmiş bulunuyor. Geminin içindekilerine de sahip olursa çok mutlu olur sanıyorum.»

Rose çocuksu bir ilgiyle:

«İçinde ne var?» diye sordu.

«Dinamit, Bayan! Maden çıkarmada kullanılan patlayıcı bir madde. Hem de tıka basa dolu sekiz kutu. Ayrıca varil dolusu da benzin var. Bunlar Hanneken'in yüzde yüz işine yarayacak şeyler.»

Bir yandan konuşurken bir yandan da eve doğru yürüdüler.

«Bayan affedersiniz, kardeşiniz ne zaman öldü?»

«Bu sabah.»

Sıcak ülkelerde insan cesetlerinin en geç altı saat içinde gömülmesi zorunluydu. Allnutt:

«Hemen mezar kazıp gömmemiz gerekiyor onu,» dedi. «Bu işi ben yaparım. Siz hiç tasalanmayın. Bu konuda az da olsa bilgim var.»

Rose, sesinin titremesine engel olmaya çalışarak:

«Dua kitabım var, ben de onu okumaya başlayayım bari,» dedi.

Allnutt, Almanların bu yakınlarda olup olmadığını araştırmak amacıyle çevreye şöyle bir göz gezdirdi. Sonra mezar için uygun bir yer aradı. Biraz ileride bir yeri işaret etti.

«Burası en uygunu,» dedi. «Toprak

sert falan değil. Kardeşiniz, her halde gölgede yatmayı tercih eder. Yalnız çabuk olmalıyız Bayan! Her an Almanlar geri gelip bizi burada baskınlayabilirler.»

Her şey olup bittikten sonra, Rose, üzüntüyle mezarın başında durdu. Allnutt da yanı sıra bekliyordu. Hemen buradan uzaklaşmak istediğini anlasın, diye Rose'un önünde ardında bir süre dolandı durdu. Sonra dayanamayıp:

«Haydi Bayan, bir an önce gitsek iyi olacak,» dedi.

Rose, birkaç parça eşyasını bir torbaya koydu ve birlikte yola çıktılar.

Irmağa ulaşabilmek için ormanın içindeki dik yoldan geçmeleri gerekiyordu. Bazı yerlerde toprak yumuşaktı, dizleri üzerinde sürünerek yol aldılar. Bazen de ağaçların kökleri onlara yardımcı oldu. Her adımda ırmağın yapışkan ve ıslak kokusunu daha yakından duyuyorlardı.

Derken ormanın koyu karanlığından kurtulup gün ışığına kavuştular. Gemi kıyıda, kütüklere bağlı duruyordu. İyice yaklaştıklarında Allnutt:

«Dikkat!» dedi. «Ayağınızı bu köke koyun. Tamam işte öyle!»

Rose, geminin bir köşesinde oturup yanına yöresine bakındı. Gemi Rose için büyük önem taşıyordu. Aşağı yukarı dokuz metre uzunlukta, boyaları hafiften hafife dökülmeye yüz tutmuş küçücük bir gemiydi. Aslında 'Afrika Kraliçesi' adına uygun falan değildi. Ön tarafına kutular yığılmıştı. Arkaya güneşin sıcağından korunmak için tenteye benzer bir şey yapılmıştı. Fakat Rose, gölgede oturduğu halde kazanın bütün sıcaklığını duyabiliyordu.

Allnutt, ateşin içine biraz daha odun attı. Duman yavaş yavaş bacadan yükseldi. Makineler çalışmaya başlayınca demiri çekti; pervane döndü, gemi kıyıdan ay-

rıldı. Karaya oturmasını önlemek için dümeni sağa çevirirken acele hareket etmesi yüzünden Rose'u bir köşeye itti. Hemen özür dileyip:

«Önce, bizi kimselerin görmeyeceği bir adanın arkasına sığınalım, sonra ne yapacağımızı tartışırız,» diye söze girişti. «Şimdi bu dümeni böyle olduğu gibi tutabilir misiniz?»

Demir dümen az kalsın Rose'un parmaklarını yakacaktı. Gemiyi idare ederken en küçük hareketine bile karşı gelmediğini görünce içini tatlı bir coşkunluk kaplayıverdi.

«Bayan, dümeni bir parça sola çevirin, lütfen! Tamam, öyle, şimdi oldu.»

Gemi ırmağın daralan bir koluna gelince, Allnutt patlayıcı madde dolu kutuların üzerinden atlayıp arkaya geldi, makineleri stop ettirdi. Sonra yine öne gitti, demiri suya attı. «**Afrika Kraliçesi**»ni demirledi. Ağaçların birbiri içine giren

sık dalları gölgede kalmalarını sağladı. Her şey sessiz ve sakindi. Yalnızca suyun çağıltısı ve motorun sesi duyulabiliyordu. Havada tatlı bir serinlik vardı. Derken bütün bu güzelliği ağaçların arasından vızıldayarak çıkan ısırgan sineklerle küçük böcekler bir anda bozdu. Sürü halinde gelip hiç acımadan her yanlarını ısırmaya başladılar.

Allnutt, tentenin altında oturan Rose'un yanına geldi. Dudakları arasına bir sigara sıkıştırmıştı. İnce bir sakalı vardı. Böceklerle savaşırken korktuğu her halinden anlaşılıyordu ama yine de korkusunu göstermemeye çalıştı.

«Eh, şimdilik burada güvenlik içinde sayılırız. Önemli olan bundan sonra ne yapacağımız. Yeteri kadar yiyeceğimiz var. Ayrıca iki bin adet sigara ve iki kutu cinimiz de cabası. İsterseniz, aylarca burada kalabiliriz. Savaş, sizce daha ne kadar sürer dersiniz?»

Rose, sessizce ona baktı. 'Tanrım! Allnutt, acaba savaş bitene kadar burada kalmayı mı düşünüyordu? İngiltere uğrunda herhangi bir şeyler yapmayı olsun istemiyor muydu yoksa? Hay Allah, ne biçim İngilizdi bu?'

Allnutt, Rose'un karşılık vermediğini görünce, yeniden konuşmaya başladı.

«Yardımın ne taraftan geleceğini bilmiyoruz.» dedi. «Tren yoluyle Limbasi'ye gelirlerse, biz de oraya gidebiliriz. Fakat gölden geçip ırmağa gelemeyeceklerinden eminim. «**Louisa**» olduğu sürece gölde kuş bile uçamaz.»

«**Louisa**» çok güçlü bir Alman polis gemisiydi. Altı yıl önce göle parçalar halinde getirilmiş, yine parça parça birbirine eklenmişti. Rose hatırlıyordu bunu. «**Louisa**» için ormanda ağaçlar kesilerek yol açılmış, binlerce yerli taşınmasında çalışmıştı. Ayrıca «**Louisa**» göl ile yöresinde düzeni koruyor, sandal hırsızlığıy-

le yerlilerin birbirlerini gırtlaklamalarını önlüyordu. İnsanlar, **«Louisa»**nın desteğiyle güven içinde yaşayabileceklerini anlayınca gölün çevresinde köyler kurulmaya başlamıştı. Ama şimdi İngiltere denizlerini nasıl sıkı bir denetim altında bulunduruyorsa, **«Louisa»** da, gölde aynı işin üstesinden geliyordu.

Allnutt:

«Hanneken burada bir ay bile **Louisa**'sız tutunamaz,» dedi. «O olmasa İngilizler bir çırpıda gölden atarlar onu. Ama şimdi kimseyi yanına yaklaştırmıyor.»

Allnutt, bir yandan konuşurken, bir yandan da sigarasını tellendiriyordu.

«Bunlardan hiç biri bizi vatanımıza yaklaştırmıyor, değil mi, Bayan? Ne yapacağız, bir türlü aklıma bir şey gelmiyor.»

Rose, Allnutt'un fikrini kesinlikle anlamak için:

«Her şeye rağmen İngiltere için bir şeyler yapmalıyız!» dedi.

«Ne! Neler söylüyorsunuz Allah aşkına?»

Allnutt şaşırmıştı enikonu. Bütün düşüncesi savaştan alabildiğine uzak durmaktı. Ona göre; savaşanlar, bu amaç uğruna eğitilen, yaptıkları şeyin karşılığında para alan kişilerdi. Üstelik, Allnutt kendisini duygularına kaptırmayan, sağduyulu ve gerçekçi bir insandı. Ama Rose'un yüzünü görünce kadıncağızı kırmayacak bir şey söylemesi gerektiğini hemen anladı.

«Evet Bayan,» dedi. «Yapabileceğimiz bir şey varsa, elimden geleni esirgemem ben de. Siz ne düşünüyorsunuz?»

Rose, kaşlarını çatarak savaşla ilgili bütün bildiklerini aklında bir bir toplamaya çalıştı.

«Bu ırmak, göle kadar uzanıyor, değil mi?»

Rose mezarın başından
bir süre ayrılamadı

«Evet, bayan, fakat ırmak yoluyle göle gitmeyi düşünüyorsanız... Bunu aklınızdan çıkarın, daha iyi! İmkânsız bir şey çünkü.»

«Ama niçin?»

«Çünkü, ırmağın o kesimi korkunç akıntılarla dolu, Bayan! O yakada ırmak, hem kayalar üzerinden, hem de dar boğazlardan çok hızlı akıyor. Spengler diye biri dışında, daha hiç kimse oralara gitmeyi başaramadı.»

«Evet, hatırlıyorum onu.»

«Bir Afrika gemisinde altı adamıyle birlikteydi. Bazı yerlerde ırmağın genişliği ancak iki metre. Küçük bir sandalla belki geçilebilinir. Fakat bu gemiyle bizim geçmemiz imkânsız.»

«Peki, siz bu gemiyle buraya nasıl gelebildiniz?»

«Diğer ağır eşyalarda olduğu gibi parçalar trenle Limbasi'ye getirildi, orada bu parçalar birbirine eklendi. «Loui-

sa da yerlilerin sırtında taşınarak göle getirilmişti, Bayan!»

«Evet, hatırlıyorum,» dedi Rose.

O günlerde Sam, yerlilerin aman vermeden çalıştırıldıklarını görmüş, bunu engellemeye çalışmıştı da az daha başını dertlere sarıyordu. Şimdi yoktu artık, yaşamıyordu. Üstelik dünyada var olan insanların en iyisiydi de. Almanlarla bitmez tükenmez tartışmaları sırasında Rose, daima kardeşi olarak yanında hazır bulunmuştu.

Uzun süre gözlerini Allnutt'a dikti, inceledi fakat görebildiği tek şey adamın yüzü çevresinde dönüp dolaşan böcek bulutuydu.

On yıl önce Sam'le birlikte buraya gelmişlerdi. İçinde bulundukları gemi, çeşitli şehirlerden geçerken İngiliz savaş gemilerini görmüş ve yurdunun dünyadaki yerini düşününce bayağı gurur duymuştu. Ama kardeşi Sam barıştan yana

bir insandı. Savaş gemileri için harcanan parayı anlamsız bulurdu. O parayla yoksulları doyurmanın daha yararlı bir iş olacağını düşünürdü hep.

Oturduğu yerden kalktı, kazanın yanından geçerek öndeki yüklü erzağın yanına geldi.

«Üzerleri kırmızı çizgili kutularda ne var?» diye sordu.

«Biraz önce sözünü ettiğim dinamit var. Fakat telâşlanmayın sakın, herhangi bir tehlikesi yok. Ateşlesen ya da vursan patlamaz. Ancak başka bir patlayıcı madde kullanıldığında yeri göğü bir eder. Yine de korkuyorsanız kaldırır, bir kenara atarız.»

«Hayır, hayır, korkmuyorum. Belki ileride lâzım bile olur.»

Rose, daha şimdiden kafasında birtakım planlar kurmaya başladığından bunların kendilerine gerekeceğini düşünüyordu. Sonra geminin en alt kısmında-

ki iki demir bidonu gösterdi:

«Peki, bunlar ne?»

«Gaz bidonları Bayan! Aslında gereksiz şeyler bunlar. Şimdiye kadar hiç ihtiyacım olmadı. En kısa zamanda hepsini suya atacağım.»

«Hayır, sakın atmayın! »

Rose'un aklına yeni şeyler gelmişti, tekrar bidonlara bu defa alıcı gözüyle baktı.

«Bunlar, savaş gemilerinin diğer gemileri yok etmek için denizin altından gönderdikleri torpidolara benziyor. Allnutt, torpido yapabilir misiniz?»

Genç adam bir süre kahkahalarla güldükten sonra:

«Ben mi torpido yapabilir mişim?» diye tekrarladı. «Neden savaş gemisi de yapıp yapamayacağımı sormuyorsunuz? Galiba, ne söylediğinizin farkında değilsiniz. Torpido, istenilen uzaklıkla hedefe gidebilmesi için içinde bir makine ve alet

olan bir şeydir. Bir torpidoyu yapmak binlerce liraya patlar.»

Allnutt'un söyledikleri Rose'u pek etkilememişti.

«Bütün bunları bırakın, önemli olan torpido görevini görebilecek şeyi yapmak,» dedi. «Patlayıcı maddeyi gaz bidonlarının içine koyduk mu, bunları **«Afrika Kraliçesi»**nin ön tarafından fırlatabiliriz. Sonra **«Afrika Kraliçesi»**ni geminin yan tarafına çarptırırız, böylece dinamit de torpido gibi gümbür gümbür patlar.»

Allnutt, her zaman yenici fikirleri olan insanlara karşı aşırı bir hayranlık duyardı. Fakat bunun çok tehlikeli olduğunu bildiğinden hemen direnmeye geçti.

«Peki ama, ırmakta bizimkinden başka gemi olmadığına göre, neyi torpido ile batıracaksınız? Haydi, torpido olarak kullanacağımız şeyler hazır, dediğiniz şekilde de yanımızdaki gemiyi batıracağız diye-

yelim; o zaman bize ne olacağını düşündünüz mü hiç? «**Afrika Kraliçesi**»yle birlikte hepimiz havaya uçarız! Bu konuyu tekrar düşünseniz acaba nasıl olur sayın Bayan?»

Rose, neyi torpillemek istediğini çok iyi biliyordu tabiî. Kendisinin havaya uçması da önemli değildi onun için. Vatanı uğruna bir şeyler yaparken ölmek demek, cennete gitmek ve altın taç giymek demekti. Ama 'cennete gidip altın taça sahip olacağım' diye Allnutt hayatını göz göre göre tehlikeye sokmazdı. Üstelik, Rose'un onun önceki hayatı üzerine bildikleriyle Sam'ın söylediklerine göre, Allnutt'un cennete gidemeyeceği gün gibi ortadaydı. Genç adamı yola getirecek başka birtakım şeyler düşünmesi gerekiyordu.

«Biz geminin içinde olmayız,» diyerek tekrar söze girişti. «Her şeyi hazırlayıp «**Afrika Kraliçesi**»ni gemiye doğru

hedefledikten sonra içinden kaçarız. Olmaz mı?»

«Belki olabilir bu. Ön tarafta denize yakın yerlerde delikler açıp bidonları oradan gönderebiliriz. Ayrıca, belki başka patlayıcı madde de yapabilirim. O zaman **«Afrika Kraliçesi»**nin boşu boşuna havaya uçmasını önleyebiliriz.»

Rose hemen:

«Bu fikir çok güzel!» dedi. «O halde şimdi göle inerek **«Louisa»**yı torpilleyip batırabiliriz.»

«Ah, ne olur saçmalamayın, Bayan! Bunu hiç bir zaman yapamayız. Önceden de söylemiştim, gerçekten imkânsız bu. Irmak yoluyle göle gidemeyiz.»

«Ama Spengler başarmıştı bu işi.»

«Küçük bir gemiydi o.»

«Bu, bizim de başarabileceğimizi göstermez mi?»

Allnutt, bir an kadının aklından zoru olabileceğini düşündü. Rose'un söyledik-

leri ancak kaçık bir kadının düşünden başka bir şey değildi. Planın en gerçek görünen yanı, torpilleri yapmaktı. Patlayıcı maddeyle dolu iki bidon herhangi bir gemiyi batırmaya yeterdi. Ama Ulanga ırmağından aşağıya doğru sağ salim gidemeyeceklerine göre, yapacağı torpidoları kullanmak için eline fırsat nasıl olsa geçmeyecekti.

Allnutt, son çare olarak, bazı küçük akıntılara rastladıktan sonra Rose'un aklının başına geleceğini, o zaman da bu işten vazgeçeceğini umuyordu. Belki o zaman vatanı uğruna başka şeyler yapmayı düşünürdü. Ya da belki bu süre içinde **«Afrika Kraliçesi»** kaybolabilirdi, ama içindekilere bir şey olmadan tabiî. Başka bir ihtimal de geminin motorunun Allnutt'un tamir edemeyeceği biçimde bozulmasıydı.

Kendi kendine. 'Ne yapalım,' diye düşündü. 'Akıntılar başlayıncaya kadar ır-

mak, aşağı yukarı iki yüz mil sakin sakin akıyor. Bu mesafeyi de ancak bir haftada geçebileceğimize göre, önümüzdeki hafta içinde kendimi zora sokmanın bir gereği yok.'

Bu düşünceyle biraz sakinleşti, Rose'a döndü:

«Nasıl isterseniz öyle olsun, Bayan,» dedi. «Ama sonuçtan beni suçlamayın sonra.»

Motorun yanına oturup bir sigara daha yaktı. Başını kaldırdığında genç kadının yanıbaşında ayakta dikilmiş olduğunu gördü. Yüzünden, bir şeyler beklediği anlaşılıyordu.

Rose:

«Haydi bakalım,» dedi. «Yola çıkmak için daha ne bekliyoruz?»

«Aman Allahım! Siz gerçekten aklınızı kaçırdınız galiba. Şimdi yola çıkmamız imkânsız.»

«Nedenmiş o? Hadi, hadi yola çıkıyoruz!»

«Bayan, anlamıyor musunuz, iki saat sonra hava kararacak.»

«Olsun, iki saatta epey ilerlemiş oluruz, öyle değil mi?»

Allnutt, Rose'a söz geçiremeyeceğini anlayınca onun söylediklerini kabul etmek zorunda kaldı.

«Peki dediğiniz gibi olsun. Ama, önce kazanı tekrar ateşlemem gerekiyor.»

Ateşe yine birkaç odun koydu. Demiri çekip pervaneyi döndürmeye başladı. Rose, Allnutt'un her hareketini dikkatle inceliyordu. Amacı bu gemiyle ilgili her şeyi en ince noktasına kadar öğrenmekti.

Dümeni eline alıp gemiye nasıl yön verileceğini öğrenmeye başladı. Küçük küçük adalar arasından, dar boğazlardan geçmeye çalışıyordu. Bazı yerlerde su yeteri kadar derin olmadığından bu yerler-

den korunmak zorundaydı. Suyun içinde ölü ağaçlarla bitkiler vardı. Bunların pervaneye takılması an meselesiydi. Bütün dikkatiyle önünde uzanan ırmağa baktı. Bazen gözleri nemleniyor, burnunu çekmeye başlıyordu ama aklına **«Louisa»** gelince yeniden güç kazanıyordu. Öcünü mutlaka alacaktı. Sonunda bütün bu yerleri geçip açık ırmağa geldiler.

Allnutt, motorla meşguldü. Çok eski, zamanında da çok hor kullanılmış bir motordu bu. Ateşe biraz daha odun atıp kazandaki istim basıncına baktı. Birbirleriyle iyice kaynatılmamış ekler arasından buhar sızıyordu. Bir oraya, bir buraya koşup oynayan yerleri yağladı. **«Afrika Kraliçesi»**ni Limbasi'den kaldıkları köye kadar yerlilerden yardım görmeden tek başına getirmesi çok güzel bir şeydi doğrusu. Bir yandan dümeni idare ederken bir yandan da bu işlerle uğraşmıştı.

«Odunumuz bitmek üzere,» dedi All-

nutt. «Bir iki dakika sonra durup demir atacağız, haberiniz olsun. Yakacak toplamamız lâzım.»

Rose, güneşin yavaş yavaş ağaçların arasında battığı yere gözlerini çevirdi. İstemeye istemeye:

«Peki,» dedi. «Geceyi geçirmek için sakin bir yer bulalım. »

«İşte, burası oldukça iyi bir yer, Bayan!»

Rose, gemiyi Allnutt'un işaret ettiği yere doğru çevirdi. Girmiş oldukları kanal, ırmağı sularıyle zenginleştiren kollardan biriydi. Küçük kolun çevresindeki ağaçlar tepede birleşiyorlar, âdeta dam ödevi görüyorlardı. Ağaçların kökleri ırmağın kahverengi suyu ile temizlenmiş kıyıları meydana getiriyordu.

Allnutt, ön tarafta demiri suya indirdikten sonra bir koşuda motoru durdurdu. Rose, gemilerin neden kıyıya paralel demirlendiklerini ancak düşündü.

Eğer kıyıya dikey durursa, herhangi bir dalga geldiğinde ırmak dar olduğundan geminin kenarlarından içeri sular dolardı. Bu yolculuğu yapana kadar ne trenlerin, ne de gemilerin yaptıklarıyle ilgilenmişti. Fakat şimdi her şey başkaydı.

Allnutt, işini bitirince bitkin bir halde Rose'un yanına geldi, çöktü:

«Vay canına! Çok terledim. yoruldum da,» dedi. «Ancak bir kadeh bir şey beni kendime getirebilir.»

Kutulardan birinden iki tane bardak çıkardı. İkisi de kirliydi. Rose'a dönüp:

«Siz de bir parça içki alır mısınız,» diye sordu.

«Hayır, teşekkür ederim.»

Rose'un cevabı kısa ve kesindi. Allnutt'un ne içeceğini biliyordu. Sam'in her zaman **«şeytan içkisi»** diye adlandırdığı şeyden kendisi nasıl içebilirdi ki? Allnutt, oturacak yerlerin altındaki kutudan bir şişe çıkardı. Şişenin içinde su renginde

bir sıvı vardı. Rose dayanamayıp:

«Bu nedir?» diye sordu.

«Cin, Bayan! İyi suyumuz olmadığı için ırmak suyuyla karıştırıp içeceğim.»

Sam her zaman içkinin karşısında olup kötülüklerini anlatır dururdu. Ona göre, içki insanları deli divane eder, hem vücut, hem de ruh bakımından insanı yıkardı. Bütün kötülüklerin nedenini dönüp dolaşıp içkide bulurdu. Şimdi ise genç kadın içki içen bir adamla karşı karşıya kalmıştı.

Allnutt, bir bardağı ırmağa daldırıp içine doldurduğu kirli suyu öteki bardaktaki cinin içine boşalttı. Hareketleri yavaş ve sakindi. Rose, kaçırmadan onu inceliyordu. Aslında Allnutt'a engel olmak, bu kötü şeyi kendisinden uzak tutmasını söylemek istiyordu ama sanki dili tutulmuşçasına bir tek kelime bile söyleyemiyordu. Allnutt'un içkisini yudumlarken zevkten dört köşe olduğu her ha-

linden belliydi. Bardağını yere bıraktı.

«Oh, şimdi kendimi daha iyi hissediyorum,» dedi.

Rose onun şarkılar söylemeye başlayacağını, delirmiş gibi türlü saçmalıklar yapacağını ummuş fakat yanılmıştı. Allnutt'un hareketlerinde en küçük bir değişiklik bile yoktu. Söylediği tek şey:

«Artık akşam yemeğini düşünebilirim. Bir fincan çay ister misiniz?» oldu.

Bir fincan çay! Bunun düşüncesi bile Rose'u heyecanlandırmaya yetti. Sam'le birlikte her Allah'ın günü en az on ikişer fincan çay içmeye alışıktı. Oysa bugün sabahtan beri ne çay içmiş, ne de ağzına bir lokma bir şey koymuştu. Ama yemek onun için önemli değildi. Çay! Bir fincan çay! İki fincan çay! Altı fincan çay onun yorgunluktan bitkin vücudunu yeniden canlandırmaya yeter de artardı bile. Neşeyle:

«Evet. çok memnun olurum,» dedi.

Allnutt ayağa kalkarak:

«Kazanın içindeki su hâlâ kaynıyor. Bir dakikaya kalmaz çay hazır olur,» dedi.

Konserve et ısının çokluğundan erimiş, âdeta su haline gelmişti. Afrika ekmeği ise esmer ve tatsızdı ama çay bir harikaydı. Çok sert olduğundan içine hiç hoşlanmadığı konserve süt koyması gerekiyordu. Oysa, kardeşiyle birlikte köyde yaşarken inekleri vardı ve her zaman taze süt bulmak mümkündü. Yine de ardarda beş-altı fincan içti. İçtikçe neşeleniyor; neşelendikçe de içiyordu. Allnutt kendi fincanına bir parça daha süt koyarken:

«Madendeki Belçikalılar hayatlarında bir yudum çay ağızlarına koymamışlar,» diye konuşmaya başladı. «Zaten kendilerine neyin faydalı olacağını bilmeyen takımından kişiler.»

Rose, bir yandan Allnutt'u dinlerken

bir yandan da başının dibinde vızıldayan sineklerden kurtulmaya çalışıyordu. Allah'tan artık onlara eskisi kadar sinirlenmez olmuştu.

Allnutt, bulaşığı yıkadıktan sonra boş gözlerle etrafa bakındı.

«Yatmadan önce bir banyo yapmak istiyorum. Ne dersiniz,» dedi.

«Ah, evet ben de çok istiyorum.»

«Oldu o zaman! Ben ön tarafa giderim. Siz de burada istediğinizi yaparsınız. Tamam mı? Rahatınıza bakın.»

Buruna gittikten birkaç dakika sonra Rose, onun suya girdiğini duydu. Geminin kenarına oturup ayaklarını suya doğru sarkıttı. Sonra kenara tutunarak bütün vücudunu suya soktu. İçini serin suyun etkisiyle tatlı bir ürperti kaplamıştı. Cennette gibiydi. Köyde yaptığı banyolardan çok daha güzeldi bu. Orada küçük bir teneke leğenin içinde sıcak su ile yıkanırdı. Üstelik de her an duvardaki de-

liklerden köyün çocukları tarafından gözetleneceğinden çekinir, rahat hareket edemezdi.

Gemiye çıkarken biraz zorluk çekti. Devamlı akıntı olduğu için bütün gücüyle kenara asıldığı halde bir türlü kendini yukarı alamıyordu. Ama birkaç denemeden sonra başardı. Kendini yorgun argın güverteye attı.

«Oh, Tanrım, şükür çıkabildim. Başaramasaydım Allnutt'un beni çekmesi gerekecekti. Bu halde onu nasıl çağırabilirdim ki.»

Bu sırada Allnutt'un sesi duyuldu.

«Bayan, hazır mısınız?»

«Bir dakikaya kadar. Evet şimdi gelebilirsiniz.»

Allnutt, tentenin altındaki yatağa benzer şeyi işaret ederek:

«Siz burada yatabilirsiniz,» dedi.

«Peki. ya siz?»

«Ben ön tarafta kendime bir yatak yapacağım.»

«Ne diyorsunuz? O patlayıcı maddelerin bulunduğu kutuların üzerinde mi?»

«Evet, telâşlanmayın canım. Tehlikeli bir şey değil. Sabaha karşı burada hava çok serinler. Onun için bu battaniyeleri yanınıza alın, ihtiyacınız olacak.»

Rose, yatağına yatıp gözlerini kapadı ama hâlâ akan suyu görür gibiydi. Önce birkaç metre ötede uyuyan Allnutt'ı; sonra sabah ölen Sam'i düşündü. Aradan daha yirmi dört saat bile geçmemiş olmasına rağmen sanki aylar geçmiş gibi geliyordu ona. O günün bütün olayları gözünün önünden bir film şeridi gibi geçtikten sonra sonunda, bitkin bir halde uykuya daldı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAĞMUR

OSE, bütün gece deliksiz uyudu. Derken fırtınanın sesine uyandı. Çevresinde ürkütücü bir gürültü vardı. O anda uyku mahmurluğuyle nerede olduğunu çıkarması uzun zaman aldı. Sadece Orta Afrika'da olduğu gibi yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyor, çakan şimşekler kapkaranlık ortalığı gün gibi aydınlatıyordu. Rüzgâr da çok hızlı estiği için tente yağmurun Rose'un çevresine gelmesine engel olamıyordu.

Ansızın tentenin üzerinde biriken sular yanlardan aşağıya doğru akmaya başladı. Geminin içinde ufacık gölcükler meydana gelmişti. Bütün bunlar sanki saniyede oldu. Rose bir şeylerin hareket ettiğini fark etti. Bir de baktı, Allnutt yatağını yorganını toplamış elleri ve dizleri üzerinde sürünerek ona doğru geliyor.

Yanına gelip durdu. Rüzgârın etkisiyle birden tentenin üzerindeki sular başından aşağıya boşanıverdi. «Vay!» diye bağırıp başka yere gitti. Devamlı yer değiştirdiği halde su birikintileri onun peşini bırakmıyor, habire başından aşağıya akıyordu. Sadece genç kadının oturduğu yeri yağmur etkilemiyordu. Rose'un yanına iyice yaklaştığında soğuktan tir tir titriyordu zavallıcık. Rose, az daha sanki Allnutt çocukmuş gibi kollarını açıp onu saracaktı. Ama sonra kendine gelip böyle bir şeyi düşündüğü için utandı, çünkü Allnutt çocuk değildi. Aşağı yu-

karı kendi yaşında, koskocaman bir adamdı. Yatağın içinde doğruldu.

«Ne yapabiliriz?» diye sordu.

«Hiç bir şey, Bayan! Nasıl olsa bu fırtına uzun sürmez. Yağmur da bir iki dakikaya kalmaz durur.»

Allnutt, hâlâ oluk gibi akan yağmurdan korunmak için sessizce durmadan yer değiştiriyordu. Onun yerinde Sam olsaydı durmadan vır vır söylenirdi. Ama, Allnutt, sinirlerini bozmadan zorluklarla savaşmaya alışkın bir insandı. Bütün güçlüklerin hakkından sessizce gelmesini biliyordu. Zaten hayatı çetinliklerle geçmiş bir insandı.

Rose, Allnutt'un haline acıdı:

'Zavallıcık! Ama elimden ne gelir ki seni bu sulardan kurtarmak için?'

Sonra birden fırtına geldiği gibi çabucacık gitti. Rüzgâr da kesilmişti yağmurla birlikte. Bütün bunlar sabaha karşı olup bittiğinden güneş de açmaya başla-

mıştı. İlk olarak güneşin sıcağından mutluluk duydular. Ansızın gelen fırtına birkaç saniye içinde soğuktan donmalarına yetmiş de artmıştı bile. «**Afrika Kraliçesi**» nin içine dolan sular güneşin sıcaklığıyle buhar olup uçuyorlardı.

Rose:

«Hareket etmeden önce ne yapmalıyız?» diye sordu.

Ona kalsa hiç vakit kaybetmeden yola çıkmayı her şeye tercih ederdi. Allnutt:

«İlkönce ormandan biraz odun toplamalıyız,» dedi. «Gerçi yanımızda peyce varsa da her an bitebilir. Tedbirli olmak iyidir. Sonra da geminin içindeki suları boşaltmak için pompa yapmalıyız.»

«Bana tulumba ile nasıl su boşaltılacağını öğretirseniz ben yaparım o işi.»

«Bütün yapacağınız şey, tulumbanın kolunu yerle geminin yanı arasında bir aşağı bir yukarı çekmenizdir. Böylelikle aşağıdaki su, kenarlardan ırmağa akar.»

«Allnutt, ormana gidip odun toplayın, siz gelinceye kadar ben bu işi bitirmeye çalışırım. Merak etmeyin, tek başıma başarırım.»

Genç adam elinde baltasıyle sahile çıkıp gözden kayboldu. Yürürken yılanlara basmamak için bin dikkatle yürüyordu.

Suyu boşaltmak Rose'un tahmin ettiği kadar kolay olmadı. Tulumba, gemideki her şey gibi eski ve kullanışsızdı. Bazen pisliklerle tıkanıyor, su boşalmıyordu. Bazen de takılıyor ve kol yerinden oynamıyordu. Bu tulumba âdeta bir şeytandı. Rose, şimdiye kadar hiç bir şeyden bu kadar nefret etmemişti. Bu berbat şeyle uğraşırken genç kadının yüzü gitgide kızarmaya başladı. İyiden iyiye sinirlenmişti ama ne yapsa bu suyu boşaltması gerekiyordu.

Bir süre sonra Allnutt kıyıda belirdi. Bir yığın odun toplamıştı. Onları yere

bırakıp tekrar gözden kayboldu ve yine bir yığın odunla geri döndü. Birkaç defa daha aynı işi tekrarladıktan sonra bu kere kıyıdakileri gemiye taşımaya başladı. Rose, tulumbayı bırakıp ona yardıma gitti. Sonra Allnutt yine odun toplamak için uzaklaşınca Rose da tulumbanın başına döndü.

Sonunda geminin içinde çok az su kaldı. Bütün odunlar «**Afrika Kraliçesi**»ne taşındıktan sonra ikisi de işlerini bırakıp bir süre birbirlerine baktılar.

«Artık yola çıksak iyi olur,» dedi Rose.

Allnutt yalvarırcasına:

«Peki, ya kahvaltıyı ne zaman yapacağız?? Çay ne zaman içeceğiz?»

«Yoldayken nasıl olsa yaparız onları. Şimdi hemen yola çıkalım.»

Rose o güne kadar daima başkalarının emirlerine uyduğu halde şimdi kendi emirler veriyor ve anında yerine getiril-

mesini istiyordu. Kendi kafasında çizdiği bir plana göre hareket ettiğinden kimse onu tasarısını gerçekleştirmekten alıkoyamazdı.

Allnutt, kendi kendine. 'Bu kız her halde biraz kaçık,' diye düşündü. 'Ama şimdilik konuşup onu yola getirmektense dediklerini yapmak daha iyi olur gibime geliyor. Neyse, çattık bir deliye, bakalım sonumuz ne olacak?'

Kazanın altındaki ateşi yaktı, motorun bitmek tükenmek bilmeyen yağlamasına başladı.

Rose, dar bir kanala demirlenen gemiyi Allnutt'un nasıl oradan çıkaracağını merak etmişti. Bütün dikkatini Allnutt'un hareketlerine verdi.

İlkönce demiri çekmeye çalıştı. Fakat su hızlı aktığından bunu yapmak pek kolay olmadı. Pervaneyi çalıştırmaya başladı. O zaman demiri çekmek kolaylaştı. Demiri içeri aldıktan sonra motora koşup

pervanenin hızını azalttı. Motor gemiyi öne doğru ittiği halde pervane sayesinde arkaya doğru ilerliyorlardı. Fakat bu ilerleyiş pek de hızlı olmuyordu.

Gemi arkaya doğru giderken Rose onu idare etmenin çok zor olduğunu fark etti. Allnutt, Rose'un beceremediğini görünce yanına gelip dümeni elinden aldı. Zaten Rose'a bu konuda pek güveni de yoktu.

Irmağa vardıklarında, Allnutt tekrar motorun yanına döndü ve pervaneyi aksi yöne çevirdi. Aceleyle dümene gidip geminin akıntıya karşı geri geri yol almasını sağladı. Sonra yine pervaneyi eski durumuna getirdi. Dümeni eline aldı ve «**Afrika Kraliçesi**»ni aşağıya doğru yönetmeye başladı.

Rose, Allnutt'un bütün bunları nasıl kolaylıkla yaptığını bir türlü anlayamamıştı. Gülümsedi, fakat Allnutt dümeni onun eline verip zorluk çıkartmaya baş-

layan motorun yanına seğirtti.

Allnutt ancak, motor doğru çalışmaya başlayınca kahvaltı hazırlamak fırsatını buldu. Rose'un hakkını yanına getirip bıraktı. Genç kadın onun kirli ve yağlı ellerini fark etmemişti bile. Bir yandan dümeni idare ederken bir yandan da büyük bir iştahla yedi, içti. Sanki çok mutluydu o an.

Rose, suyun hareketini, derin olduğu yerlerdeki işaretleri ve nerelerde kayalar olduğunu yavaş yavaş öğreniyordu. Kendi görünüşünün nasıl olduğunun farkında değildi. Bütün gün güneşin altındaki dümen başında oturmaktan yüzü kapkara olmuş, gözleri küçülmüştü âdeta.

Güneş yükseldikçe sıcaklık da gitgide artıyordu. Kıyıdaki ağaçların gölgesinden gitmek imkânsızdı artık. Allnutt'un süzülmemiş ırmak suyu içmesine üzülüyordu. Sam'le köyde yaşarlarken içtikleri her damla su önce süzülür, sonra da

içindeki bütün mikropların ölmesi için kaynatılırdı. Ama şimdi, tabiî, bu önemli değildi. Allah'tan kendisi yırtılmış tentenin altında biraz olsun gölgede sayılıyordu. Allnutt, tam güneş altındaydı. Aslında bu genç adam çok yüksek ısı altında çalışmaya alışkındı. Bu yüzden şimdi hayatından pek şikâyetçi değildi.

Yarım mil sonra ırmak epeyce genişledi. Von Hanneken ve adamları karşı sahilde bir yerlerdeydi. Adamlar, ırmağı sıkı denetimleri altına almışlar, kuş uçurmuyorlardı. Allnutt, ayağa kalkıp merakla karşı sahile bakmaya başladı.

Rose, Allnutt'un ne düşündüğünü anlamıştı. «**Afrika Kraliçesi**»ni döndürüp uzakta görünen dar bir adaya doğru götürmeye başladı. Güneş ışınlarından kurtulup gölgeye geldikleri için mutluydular. Arkalarındaki su, sahile vurdukça dalgalar meydana geliyor, tatlı sesini duyuyorlardı. Kıyıya yakın su bitkileri gemi yan-

larından geçtikçe başlarını eğiyorlar, sonra kaldırıyorlardı.

Bir sürenin ardından ırmak birden üç kola ayrıldı. Rose'un, içinde geminin kolayca yol almasına elverişli olanını seçmekte çabuk karar vermesi gerekiyordu. Adaların arasındaki ırmağın bu kolları sakin ve sessiz yerlerdi. O boğucu sıcak altında kuşlar bile sessizleşmişti. Sanki **«Afrika Kraliçesi»**nin sesi o yörede duyulan ilk ve tek sesti.

Hızlı akıntılara gelene kadar geçirdikleri bütün günler, ilkinin aynıydı. Bazen suyun içinde büyüyen ağaçlar ilerlemelerini engelliyor, gerisin geriye dönüp geçecek başka yol aramaları gerekiyordu. Bazen de ırmak su bitkileriyle dolu oluyor ve bunlar pervaneye takılıp dönmesini engelliyordu. Böyle olduğunda Allnutt'un elbiselerini çıkardıktan sonra suya dalıp bu bitkileri kesmesi gerekiyordu. Son-

ra kanca ile gemiyi ileriye itiyorlardı. Kancanın çamura saplandığı her seferinde çürümeye yüz tutmuş bitkilerden yükselen kötü kokular çevreye yayılıyordu. Hiç beklemedikleri anda birden fırtına patlıyor, ortalığı seller götürüyor ve geminin içine dolan suları Rose ahlaya ofluya tulumba ile boşaltıyordu. Yağmurların daha uzun süre devam ettiği ve daha sert olduğu bahar aylarında olmadıklarına Rose şükrediyordu. Bu, günlük küçük fırtınalar bahar yağmurlarına göre pek önemli şeyler sayılmazlardı. Geldikleri gibi yine apar topar gidiyorlardı.

Rose, hayatında ilk defa gerçekten yaşadığını hissediyordu. Aklınca bunu fark etmiyor fakat bedeni ona söylüyordu. O köydeki göreviyle tam on yıl geçirmişti ama bu zaman boyunca gerçekten yaşadı denemezdi. Orta Afrika'nın ne kadar güzel ve heyecan verici bir yer olduğunu bildiren bir tek kitap bile okuma-

mıştı. Sam görevi dışında hiç bir şeyle ilgilenmemişti. Onun dışında hiç bir bilgisi yoktu kardeşinin; ne bitkiler, ne kuşlar, ne böcekler, ne de diğer hayvanlar üzerine tek şey biliyordu. Von Hanneken köyü yakıp yıktığında Sam'in yaşamak için herhangi bir amacı kalmamıştı. Yanında tek saygı duyduğu insan, kardeşi böyle olduktan sonra, Rose, bütün bunları öğrenmek için ne yapabilirdi ki? Köyde, Allnutt'un dışında hiç bir beyaz adamla da karşılaşıp konuşmamıştı. Üstelik. Sam, Rose'un Allnutt'un ziyaretleriyle ilgilenmesine izin vermezdi.

Ama şimdi her şey değişmişti. Rose' un yanında Sam yoktu. Göle gidip orayı Almanların elinden kurtarma düşüncesi bile bir insanı mutlu etmeye yeter de artardı ve her Allah'ın günü durmak nedir bilmeden değişen; tehlikelerle, zorluklarla dolu ırmak vardı önlerinde.

Bu hareketli, canlı birkaç gün, Rose'un sıkıntıyla, üzüntüyle geçen otuz üç yılının acısını çıkartmıştı. Rose'a o yılları sanki hiç yaşamamış gibi geliyordu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ŞEYTAN AKLI

İR akşam üstü, Allnutt, kendini gizli bir acıya kaptırmışcasına sessizleşiverdi. Rose, un bu halini fark edip yüzüne baktı. Çaylarını içerlerken aralarında arkadaşlık yok gibiydi. Çayını bitirdikten sonra Allnutt, cin şişesini çıkarıp bardağına doldurdu. Hâlâ sessizdi. O gün ikinci defa içki içiyordu. Birbiri ardına tek kelime etmeden bardağını doldurdu, bir dikişte bitirdi. Üçüncü bardağın ardından Rose, içkinin onu daha da kötüleştirdiğini sezinledi.

Genç kadın sesini çıkarmadan Alnutt'un hareketlerini inceliyordu. Yardımcısını avutmak için bir şeyler yapması gerektiği kanısındaydı. Kötü bir şeyler olacağını hissediyor, fakat ne yapması, nasıl hareket etmesi gerektiğini bilmiyordu. Alnutt'un sessizce içkisini yudumlaması iyiye alâmet değildi. Yanına vardı, tatlı bir sesle:

«Alnutt. neyiniz var, niçin böyle sessizsiniz,» diye sordu.

Alnutt karşılık vermeden bir bardak daha yuvarladı, gözlerini yere çevirdi. Rose, daha da yaklaşarak konuştu:

«Derdinizi bana anlatmalısınız. Bu ıssız yerde benden başka kiminle dertleşebilirsiniz ki.»

Alnutt, uzun bir süre sustu, sonunda:

«Artık daha fazla ilerlemeyeceğiz,» dedi. «Zaten yeterinden de çok yol aldık. Bu göle inme fikriniz delilikten başka bir

şey değil. Saçmalıyorsunuz, hepsi bu kadar.»

«Ne, ne dediniz. İlerlemeyecek miyiz? Allnutt, hayır, ne bahasına olursa olsun yolumuza devam edeceğiz. Ne oluyor hem Allah aşkına? Nereden çıktı bu şimdi? Ne güzel her şey yolunda gidiyordu.»

«Bu ırmakla **Shona** beni deli ediyor. Yarın da durmadan yol alacak olursak akşama doğru ırmağın en akıntılı kısmına varmış olacağız. Bu arada bir de **Shona**'dan geçeceğiz. Dün akşama kadar bu yerin varlığını unutmuştum.»

«Peki ama **Shona**'dan geçerken bu yerin bize ne zararı olabilir ki?»

«Zaten size göre hava hoş! Bilmiyor musunuz, Almanlar, **Shona**'da cirit atıyorlar. Onlar için en önemli yerlerden biri. Güneyden gelen yolun ırmakla birleştiği yerdir **Shona**. Savaş başlamadan önce, gemiler yerlileri buradan ırmağın karşı yakasına geçirirlerdi. Almanlar mutla-

ka gözcüler koymuşlardır. Bakın şuraya, görüyor musunuz, orada bir tepe var. İşte **Shona** o tepenin üzerine kurulu. Tam altında ırmak da fazla geniş değil. Üstelik Almanların son derece modern silahları da var.»

«Fakat niye üzülüyorsunuz, anlamıyorum, onlar bizi durduramazlarki...»

«Durduramazlar mı? Saçmalamayın, Bayan. Onlar o silahlarıyla kimleri durduramazlar ki?»

«O zaman biz de oradan gece geçeriz.»

«Öyle de yapamayız. Çünkü tehlikeli akıntılar tam **Shona**'da başlıyor. Gece karanlığında o akıntılardan geçmeyi başaramayız. Ayrıca kesin kararımı verdim, hiç bir akıntıyla savaşmaya niyetim yok. Zaten, demin de söylediğim gibi buraya kadar bile gelmemeliydik. Delilikten başka bir şey değil bu yaptığımız. **Shona**'dan bir sandalla buraya gelseler,

bizi bulmaları an meselesi. Yarın sabah, dün konakladığımız yere gerisin geriye döneceğim. Orası bizim için en emin, en tehlikesiz yer.»

Söylediklerinden kararlı olduğunu göstermek için sözünü bitirdikten sonra içkisinden bir yudum daha aldı.

Rose, sinirinden bembeyaz kesilmişti ama Allnutt'u kararından döndürmek için yavaş sesle konuşmaya çalıştı. Fakat ne söylese, ne yapsa boştu. Allnutt, hiç sesini çıkarmadan sadece içkisini yudumluyordu. Cevap vermek için tek bir hareket bile yapmadı.

Allnutt içmeye devam ederken Rose tentenin altında oturdu. Küçük bir gemide ve sarhoş bir adamla yapayalnızdı. Kendisine gelebilecek herhangi bir tehlikeye karşı koyabilmek için karanlıkta oturuyordu. Allnutt'un her hareketi onu yerinde hop oturup hop kaldırmaya yetiyordu.

Genç adam başka bir şişe almak için koltuğun altına eğildiğinde Rose çok korkulu dakikalar geçirdi. Bir an onun kendisine doğru geldiğini sandı, ama yanılmıştı. Allnutt, yalnız elindeki şişe bittiğinden başka bir tane almak istiyordu. Aklında Rose'a kötülük yapmak gibi bir düşünce yoktu.

Annesini, Londra'daki çocukluk arkadaşlarını düşünüp ağlamaya başladı. Birden ağlaması kesildi ve avazı çıktığı kadar bağırarak şarkı söyledi. Daha sonra da uyuklamaya başladı. Sonunda ağır bir uykuya daldı. Rose, horultularının sesini duyabiliyordu. Ansızın bir gürültü koptu. Genç kadın ürpererek ayağa fırladı. Bir de baktı Alnutt, elinde şişesiyle bardağı yattığı yerden güverteye yuvarlanmış. Dökülen şişeden cinin kokusu çevreye yayılmıştı.

Genç adam hiç bir şeye aldırmadan uyumasına devam ediyordu. Rose bütün

bu olanlardan sonra uyuyamadı. Allnutt'a olan kızgınlığı uykusunu kaçırdı. Bütün umutları yıkılmıştı. Allnutt'u karaya çıkartıp tek başına yola devam edemeyeceğini biliyordu. Ama ne olursa olsun vermiş olduğu karardan da dönmek istemiyordu. Eğer **«Afrika Kraliçesi»** ni göle indirip İngiltere uğruna bir atılım yapmazsa, hayatta yaşaması için hiç bir amacı kalmayacaktı. Allnutt'dan nefret ediyordu. Gerçekten nefret ediyordu. Gece ilerledikçe bu yaptıklarını ona pahalıya ödeteceğini düşündü durdu. Doğduğuna bin pişman edecekti onu.

Sabaha karşı artık dayanamayıp uykuya daldı. Ama uyku onun ne sinirlerini yatıştırmış, ne de yol arkadaşına duyduğu kızgınlığı azaltmıştı. Rahatsız bir gece geçirdiğinden her yanı dökülüyordu.

Allnutt yerde ölü gibi yatmış kalmıştı. Yüzü solgundu, garip garip sesler çıkarıyordu. Üzerinden atlayarak öbür tarafa

geçti. Cin kutusunu koltuğun altından çıkartıp eline bir şişe aldı ve ağzını açtı. İçindeki cini geminin kenarından suya boşaltıp şişeyi bir tarafa fırlattı. Allnutt, üçüncü kere suyun çıkardığı glug-glug-glug diye sesini duyunca gözlerini açtı ve yerde oturmaya çalıştı.

«Vay!» diye haykırdı.

Kafasının içi kazan gibiydi. Ağırlaştığından kaldıramıyordu, güneş ışınlarından da gözleri kamaştığı için bir türlü açamıyordu.

Rose, onun oflayıp puflamasına aldırmadan kutudaki son şişeyi de ırmağa döktü. Tekrar koltuğun yanına giderek başka bir içki kutusu çekti. Onu da açtı. Allnutt, yerde sürünerek yanına gidip gözlerini ona dikti. Bütün gücünü toplayarak ayağa kalktı. Rose'un ne yaptığını anlamadan boş gözlerle bakınıyordu.

Bu defa üzüntüyle:

«Vay anam!» dedi.

Rose'un ona bakacak hali yoktu. Durmaksızın geminin kenarından aşağıya cin döküyordu. Allnutt, dizlerinin üzerine çömelip yarı beline kadar aşağıya sarktı. Kahverengi ırmak suyundan kana kana içti. Rose, bir an onun düşebileceğini düşündü ama yine de pek üstüne gitmedi. Sonra Allnutt midesinin bulanıdığını hissederek oturdu. İçtiği bütün suyu çıkardı.

Rose son şişeyi de ırmağa fırlattıktan sonra arkadaki tentenin altına geçti, Allnutt'u fark etmezden geldi. Banyo yapıp kahvaltısını hazırladı, bir güzel karnını doyurdu. Ne bir tek söz söylüyor, ne de Allnutt'un orada olduğunu bildiğini açıklayan bir hareket yapıyordu. Kirli çamaşırlarını çıkartıp bir kenarda yıkadı. Kurusun diye de tentenin direklerine astı. İşini bitirdikten sonra bir köşeye kıvrılıp hiç bir şey yapmadan öylece durdu. All-

nutt'a bakmaya bile gereklilik duymuyordu.

Sabahın erken saatlarında Allnutt neler olup bittiğinin pek farkında değildi. Rose'un sessizliğini fark etmemişti bile. Fakat saatler ilerledikçe kendine gelmeye başladı, giderek tedirginleşti. Kendi kendine, 'İçki içip sarhoş olduğumu artık affetme zamanı geldi,' diye düşünüyordu. İçinde önüne geçilmez konuşma isteği uyanmıştı. Zaten sessizlikten nefret eden, her zaman sohbet etmeyi seven bir insandı. Bu sessizlik dayanılmaz bir durumdu.

«Bayıltıcı bir sıcak var değil mi?» diye sordu. Belki bu sorusu karşısındakini konuşturabilirdi. Ama Rose yine duymazlıktan geldi. Allnutt umudunu yitirmeden konuşmasını sürdürdü.

«Bu sıcaktan sonra bir fırtına çekilir doğrusu. Hiç olmazsa bir iki dakika serinlemiş oluruz.»

Yine bir karşılık alamamıştı. Rose

eline iğne iplik almış, elbiselerini onarıyordu. Bir kadın, bir erkekle çekişmedeyken onun en yakın yardımcısının elişi olduğunu söylerlerdi. Rose'un başı önüne eğik olduğundan Allnutt onun yüzünü göremiyordu. Üstelik Rose bütün dikkatini işine vermiş ve yanındakinin varlığını unutmuş gibiydi.

Derken Allnutt'un sabrı taştı. Bu, böyle devam edemezdi. Rose'un karşısına dikilip en nazik tavrıyle:

«Benimle hiç konuşmayacak mısınız, Bayan?» diye sordu. «Dün geceki olanlar için gerçekten özür dilerim sizden... Zaten bütün içkileri suya dökerek beni cezalandırmış oldunuz. Öyle değil mi?»

Bu sorusu da karşılıksız kalınca bütün cinler Allnutt'un başına üşüştü. İyiden iyiye sinirlenmişti.

«Eh, yeter artık!» diye bağırdı. «Ne yaparsanız yapın, umurumda bile değil.

Hiç işim gücüm kalmadı bir de sizinle mi uğraşacağım.»

Bu sözleri söyleyip içini boşaltmıştı ama yine de rahat değildi. Tedirginlikle geminin içinde dolanmaya başladı. Bir şeyle uğraşması gerekiyordu. Yoksa delirmek işten bile değildi. Önce geminin içini şöyle bir temizledi. Sonra motoru yağladı. «**Afrika Kraliçesi**», şimdiye kadar hiç böyle temizlenmemişti. Bunları bitirince yıkandı ve saçlarına briyantin sürüp bir güzel fırçaladı. Fakat ne yapsa boştu, bir türlü rahat olamıyordu. Her şeyi bir yana bırakıp yere çömeldi.

Beş dakika geçmeden yine ayaklandı. 'Vakit geçmesi için şimdi ne yapabilirim?' diye düşünüyordu. Yanındaki kadının suskunluğu yetmiyormuş gibi ırmak da sessizleşmişti. Çevrede in cin top oynuyordu âdeta.

Sessizlik! Sessizlik! Tanrım, delirmek işten bile değildi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SHONA

LLNUTT'UN yerinde daha kuvvetli ya da daha akıllı biri olsaydı, Rose'la aradaki bu düelloyu mutlaka kazanırdı. Fakat o böyle durumlarda nasıl davranılması gerektiğini bilmiyordu. Rose'u konuşturmak için elinden geleni ardına komadı. Fakat yalnızca bir kez konuşturabildi. Rose:

«Senden nefret ediyorum,» dedi. «Korkağın birisin! Üstelik yalancısın da. Seninle ölsem de konuşmam.»

«Peki, Bayan,» dedi. «Hemen yola çıkalım!»

«Afrika Kraliçesi» demirlemiş olduğu yerden çıkıp kendini ırmağın içine bıraktı. Rüzgâr olanca gücüyle esiyor, dalgalar suları kenarlardan içeri aldırıyordu. Rose, mutlu bir gülümsemeyle dümenin başına geçmişti, dediği dedikti artık; anavatanına yararlı olma fırsatına kavuşmuştu.

Allnutt motorun yanından:

«İşte **'Shona'**nın bulunduğu tepe!» diye bağırdı, bir eliyle tepeyi gösterdi.

«Shona», iki tepenin arasında bir köydü. Irmak bu tepenin çevresinde kıvrıla kıvrıla, bir yarım daire çiziyordu.

«Shona» ya yaklaştıkça, Allnutt, motorun bir düzensizlik yapmasını önlemek için uğraşmaya başladı. Esir alınmaktansa ölmeyi tercih ederdi. Bir odun yığının arkasına saklandı; bunlar onu üzerine gelebilecek kurşunlardan korurdu.

Önceleri, Rose, Allnutt'a kızgın olduğu için konuşmuyordu, daha sonra sessizliğin onu fazlasıyle etkilediğini sezdi. Belki de böylelikle onun kendisine boyun eğmesini sağlardı. Tek korktuğu Allnutt'un ona kötü davranışlarda bulunma ihtimaliydi. Hoş, nasıl olsa bunun da üstesinden gelirdi. İri yapılı bir kadındı. Üstelik çantasındaki bıçağını çıkarıp cebine koymuştu. Herhangi bir olayda onu kolayca kullanabilirdi.

Oysa, böyle bir düşünce Allnutt'un aklının ucundan bile geçmiyordu. Eğer bir parça sarhoş olsaydı belki, fakat bütün içkiler bir yudum kalmamacasına ırmağa dökülmüştü. Allnutt, bu derece cezalandırılmaya değer, ne gibi bir kötülük yapmış olduğunu bilmiyordu. Önceleri sarhoş olduğu için Rose'un onu bağışlamadığını sandı. Göle inme düşüncesi o kadar delice bir şeydi ki sebebin bu olacağını aklına bile getirmiyordu. Sonunda genç

kadının tek amacının bu olduğunu anladı. Onun isteklerini kabul edene kadar Rose'un ne konuşacağını, ne de yüzüne bakmayacağını kestirmişti. Bu yüzden de bir yirmi dört saat daha sessizlikle becelleşmesi gerekiyordu.

Allnutt'un dayanamadığı şeylerden biri de suskunluktu. Çocukken çok gürültülü bir sokakta oturmuş, makineler ve motorlar arasında büyümüştü. Belki ırmağın sessizliği onu bu kadar etkilemezdi ama yanıbaşında olan birinin sessizliği eni konu yıkıcıydı. Onuruna dokunuyordu. Bir insan nasıl olurdu da Alnutt'un yanındayken konuşmadan bu kadar uzun zaman durabilirdi.

Sinirden gözüne uyku da girmiyordu. Uykusuzluk Allnutt için yeni bir şeydi. Bu da rahatsız ediciydi. Bütün bir gece gözünü kırpmamıştı. Patlayıcı maddeler üzerine serilmiş yatağında bir o yana bir bu yana döndü durdu. Sonunda yatağın

içinde doğrulup bir sigara yaktı. Artık kendini suçlamaya başlamıştı. Mutlaka kendisinde ciddî bir eksiklik vardı. Aksi takdirde onunla konuşulmadan durulmazdı.

İki gün geçirdikten sonra Allnutt ne olursa olsun bir şeyler yapmaya karar verdi. Rose'un yanına gidip:

«Haydi, bakalım Bayan. Ne yapmak istiyorsunuz, söyleyin bana?» dedi. «İstediğiniz her şeyi yapmaya hazırım, yeter ki benimle konuşun.»

«Yolumuza devam edip göle inmek istiyorum!»

Allnutt'un gözü önünden çeşitli ölüm şekilleri geçti; akıntıya kapılıp boğulabilirlerdi, ormanda kaybolabilirlerdi, ya da Almanlara esir düşebilirlerdi. Korkuyordu ama yine de bu duruma bir saat bile dayanacak gücü kalmamıştı. Kurtulmalıydı bu işkenceden, ne pahasına olursa olsun kurtulmalıydı.

Gözcü yerli askerler geminin gelişini görmüşlerdi. Alman subayına haber vermek üzere koşuşmaya başladılar. Evet, bu, **«Afrika Kraliçesi»** ydi, yani ırmaktaki tek gemi. Von Hanneken askerlerine **«Afrika Kraliçesi»** ne göz kulak olmaları için hemen kesin emirler verdi.

Kendi kendine, 'Her halde bu misyonerlerle (Samuel'in hâlâ yaşadığını sanıyordu) Limbasi'den gelen o adam, artık saklanmaktan usandılar; ya da yiyecekleri bittiğinden esir olmayı göze alıyorlar,' diye düşündü. 'Evet, bunların yapmak istedikleri mutlaka bu. Başka bir şey olamaz. Karşı sahili izlediklerine göre, **«Shona»** yakınlarında bir yerde karaya çıkmak istiyorlardı. Zaten biraz ilerde akıntılar başlayacak, bunları geçmek imkânsız. Şimdiye kadar bir kişi dışında kimse bu akıntılara doğru gitmek cesaretini göstermedi.'

Tepenin öteki tarafına doğru yürü-

dü. Aptallar, hâlâ bu yöne gelmiyorlardı. Niyetleri neydi acaba. Pek karaya çıkacağa da benzemiyorlardı bu durumda.

«Onların ne yapmak istediklerini Tanrı bilir, ama mutlaka durdurmalıyım.»

Var gücüyle seslendi. Anında on iki yerli asker yanında belirdi.

«Ateşe hazırlanın!» dedi.

Askerler silahlarını doldurdular. Bazıları siper almak için yerlere yattı, bazıları da ayakta durdu.

«Ateş!»

Gemi hiç bir şeye aldırmadan yoluna devam ediyordu. Subay, 'Her halde silah seslerini duydular,' dedi içinden. 'Üstelik atılan kurşunlardan bir kısmının gemiyi sıyırmış olması gerekir.'

«Bir daha ateş!»

Ama ne yaparlarsa yapsınlar, gemide en küçük bir hareket olmuyordu. Eline bir silah alıp yere yattı, doldurup nişan aldı. Güneş gözlerinin içindeydi. Geminin

beyaz tentesini gözden kaçırmak işten bile değildi. Üstelik aralarındaki mesafede oldukça fazlaydı. Ateş ediyor, silahını dolduruyor, yine birkaç el atıyordu. Ne yapsa boşunaydı. Gemi, kurşunlara aldırmadan yol alıyordu. Ayağa kalkıp peşinde askerleri olduğu halde koşmaya başladı. Köyden geçerek ormanın içine daldı. Tepeye vardığında akıntıların başladığı yeri görebildi. Gemi bu korkunç akıntılara doğru gidiyordu. İsabet ettirmek imkânı olmadığı halde iki el daha ateş etti. Gözden kaybolmuşlardı bile.

«Von Hanneken gemiyi elimizden kaçırdığımızı öğrenince delirecek. Ama daha fazla ne yapabilirdim ki! Hiç kimse böyle olacağını tahmin edemezdi. Bu akıntılara girmek için ancak deli olmak lâzım. Belki şimdi ölmüşlerdir bile. Kayaların arasına sıkışıp kalmış olmaları mümkündür.»

Subay, **«Shona»** ya gerisin geriye

dönerken hâlâ bu olayı Von Hanneken'a 'anlatmak mı yoksa hiç söz etmemek mi doğru olur' diye düşünüyordu.

«Von Hanneken bunun benim suçum olduğunu sanacak. Hiç bir şey söylememek benim için daha hayırlı. Gemi elimizden kaçtı ama içindeki şeytanlar mutlaka ölmüşlerdir. O aptal misyoner, çirkin kız kardeşi ve madenlerde çalışan İngiliz. O herifin fare gibi bir yüzü vardı. Dünya, bunları kaybettiği için üzülmeyecek. Fark etmeyecek bile.»

Kim ne derse desin, yine de onlar için üzülmüştü.

ALTINCI BÖLÜM

AKINTILAR

IRMAK, büyük bir yay çizerek üzerinde «**Shona**» nın kurulduğu tepenin çevresinde akmaktaydı. Rose, «**Afrika Kraliçesi**» ni yayın dış yakasından götürüyordu. Akıntılara yaklaştıkça ırmağın akış hızı fazlalaşıyor, yayın ötesinde en yüksek hızına varıyordu. Ansızın, Rose kurşun seslerinin çıkardığı gürültüyü duydu.

Allnutt, geminin ortasında heyecandan ne yapacağını bilmeden hop kalkıp hop oturuyordu. Bir yandan da:

«Tanrım, bizi gördüler! Ellerine düşeceğiz!» diye haykırmaktaydı, yüzü kireç gibi olmuştu.

Rose, ona aldırmadan bütün dikkatini elindeki dümene verdi. «**Afrika Kraliçesi**» ni böyle hızlı akan bir suda idare etmek, oldukça güç bir işti. Bereket, Rose bu işin de üstesinden gelmesini biliyordu.

Bu arada karşıdan isabetsiz birkaç el daha ateş ettiler. Rose, dümeni hafifçe döndürerek kıyıdan açıldı. Geminin idaresine kendini verdiğinden kulağının dibinden geçen kurşunu pek fark etmedi. İki üç dakika sonra kurşunun biri bacaya isabet etti. Allnutt, hemen ayağa fırladı. Rose, dümeni çevirdi ve yoluna devam etti. Biraz sonra, «**Shona**» tepenin arkasında gözden kayboldu. Bu defa Allnutt, kazandıkları zaferin sevinciyle çığlıklar atıyor, kahkahalarla gülüyordu. Düşmanın düştüğü durum onu pek mutlandırmıştı.

Rose, birden:

«Motor! Motor!» diye bağırdı. «Şuna bir bakıver Allah aşkına!»

Hızları gittikçe artmıştı. Âdeta uçuyor gibiydiler. Irmağın genişliği daraldıkça daralıyor, akıntılar da fazlalaşıyordu. Bir de bunlar yetmezmiş gibi şurda burda suyun altına girmiş kayalara rastlıyorlardı. Rose, ustalıkla dümeni idare ederken bunlara değmeden geçiyorlardı. Tekrar bir dönemeçle karşılaştılar. Fakat tente yırtılmış olduğundan Rose'un önü kapalıydı, çevresini göremiyordu. Sağ diziyle dümeni tutarak ayağa kalktı. Sol eliyle tenteyi direklerinden çıkardı.

«**Afrika Kraliçesi**», köşeyi döndüğünde azgın sularla karşılaşınca ne yapacağını şaşırdı. Rose, çevresinde köpürmüş suların kaynadığı kayaların son hızla kendisine doğru geldiğini görüyordu. Dümeni ters çevirdi. Daha aşağılarda, kayalar, aşılması güç bir duvar meydana getirmişlerdi. Geminin geçebileceği genişlikte yan-

larda bir kanal gördü, hemen **«Afrika Kraliçesi»** ni oraya doğru götürdü. Kanalın daha ilerisinde yeşil bir çağlayan vardı. **«Afrika Kraliçesi»** nin kıç tarafı aşağıya gitmek için havaya kalktığında, Rose, yolu üzerinde kocaman bir kaya gördü. Eğer bir bindirirlerse geminin bütün altı mutlaka delinirdi. Rose, bir iki saniye gemiyi tam ortasında tutmalıydı. Sonra bütün gücüyle dümene asılarak çevirmeye çalıştı. Bir an sanki su gemiyi alıp kayaların arasına atacakmış gibi geldi. Fakat motor zor kullanarak gemiyi götürüyordu. Dar ağızdan bin güçlükle geçtiler. Akıntının ağzındaki vahşi dalgaları aşınca derin suyun sakin yerine vardılar. Rose, korku ve heyecandan sırılsıklam terlemişti.

Allnutt'un ise çevresine bakınıp oyalanacak vakti yoktu. Motorla başı dertteydi zaten. Bütün hayatlarının ona bağlı olduğunu biliyordu. Bir çalışmazsa neler

olacağını düşünmek bile akıl kârı değildi. Fakat geminin, ayakları altında zıplayıp döndüğünü hissediyor, gözünün ucuyle kayaların yanından ne kadar hızla geçtiklerini görüyordu, bu da ona ne kadar fazla hız yaptıklarını açıklamaya yeterdi. «Tanrım!» diye dua etmeye başladı. Okulu bıraktığından beri bu ilk yakarışıydı.

Birkaç dakika geçti geçmedi başka bir akıntıyle karşılaştılar. Bu da bir öncekinin aynıydı; ürküntülü kayalar ve hızlı akan bir su. Rose eline çabuk olmalıydı. Aklı bir makine gibi hareket ediyordu. «**Afrika Kraliçesi**» ni kendisine boyun eğsin diye zorluyor, güvenli bir rota bulup onu izlemek için elinden geleni yapıyordu. Çevresindeki bütün tehlikelerden sakınmak zorundaydı.

Daha aşağılarda, ırmak, iki yanı kayalarla çevrili dar bir kanaldan inanılmaz bir hızla akıyordu. Burada kayalar

yüksek duvarlar şeklindeydi. Köşeyi öyle bir hızla döndüler ki, bir an kayalarla kucaklaşacaklarını sandılar. Daha henüz yaya gelmeden **«Afrika Kraliçesi»** dönmeye başladığı için Rose, kayaya yakın yol almaları gerektiğini düşündü. Böyle yapması iyi olmuştu.

Suyun kuvvetiyle gemi öbür kıyıya sürüklendi. Burnu dönmüştü ama kıçı kayaların üzerine atılacak gibiydi. Pervane akıntıyla bir süre mücadele ettikten sonra onları bu güç durumdan kurtardı. Gemi, tekrar ırmağın ortasına sürüklendi. Etrafında suların kaynadığı kayalardan geçebilmek için şimdi Rose'un başka bir rota bulması gerekiyordu.

Bir süre sonra Allnutt'un birtakım hareketler yaptığını gördü, anlaşılan Rose'un dikkatini üzerine çekmek istiyor, dalgaların çıkardığı gürültüden sesini Rose'a duyuramıyordu, bu yüzden de garip garip hareketlerle onu kendine bak-

tırmaya çalışmıştı. Elinde bir odun parçasıyle ayağa kalkıp kıyıya el sallamaya başladı. Genç kadın neden sonra onun ne demek istediğini anladı. Kazan için daha oduna ihtiyaçları olduğunu söylemek istiyordu. Rose da onu anladığını çeşitli hareketlerle belli etti.

Bir düzine akıntılardan daha geçtikten sonra aşağı yukarı kırk beş metre genişlikte bir bölüme vardılar. Burada bir tren hızıyle gidiyorlardı. En kısa zamanda mola vermeleri lâzımdı ama bir türlü demirlemeye uygun bir yer bulamıyorlardı.

Allnutt, yine elinde odun parçasıyle ayağa kalkınca, Rose, eliyle ona oturmasını işaret etti. O da Allnutt kadar içinde bulundukları tehlikeli durumu biliyordu ama elden ne gelirdi. İster istemez yollarına devam ettiler.

SONRA Rose ne istediğini gördü. Kayalardan meydana gelen duvar bütün ırmak boyunca uzanıyordu. Fakat tam ortada bir boşluk vardı. Duvar, burada kesilmişti. Yeşil dalgalar ırmaktan bu yana geçiyorlardı. Görünüşe göre, o duvarın ötesinde sular sakindi. Ne bir kaya, ne de bir akıntı vardı.

Boşluktan geçerken önce geminin burnu dimdik oldu, o inince kıçı dikleşti. Büyük dalgalar ta içerlere kadar giriyordu. **«Afrika Kraliçesi»**, son ana kadar dalgaların içine gömülecek gibi göründüyse de kendini kurtardı. Bu güçlüğü de atlatmasını başarmıştı. Rose, bütün ağırlığını dümenin üzerine verdi. «Dur!» diye keskin bir sesle bağırınca, Allnutt önce şöyle bir çevresine bakındı ve sonra söyleneni yaptı. Kaya duvarını aşmış ve sakin suya varmışlardı. Arkalarına baktıklarında gördükleri manzara karşısında gözleri irileşti. Suların merhametsizce dövdü-

ğü bu kayalardan kurtulmaları bir mucizeydi. Allnutt: «Vay, vay!» dedi, fakat çevreleri kendi ağzından çıkan sözü bile duyamayacak derecede gürültülüydü.

Başarılarından ötürü ikisi de çok heyecanlıydılar. Ölümün eşiğinden kıl payı kurtulmuş sayılırlardı. Allnutt, hiç durmadan konuşuyordu. Gerçi, Rose, söylediklerinin bir kelimesini duymuyordu ama ne önemi vardı, içini döküyordu ya.

Derin ve dar yer serindi, rahattı. İki kıyıda da ağaçlar gökyüzüne kadar uzandıkları için aralarından onlara ulaşan güneş ışınları yeşil ve huzur vericiydi. Bir an için olsa bile Afrika'nın boğucu sıcağıyle rahatsız edici ışığından kurtulmuşlardı. Böcek diye bir şey yoktu. Üstelik, Almanlar tarafından görülme korkusu da kalmamıştı artık.

Hiç vakit kaybetmeksizin gemideki işlere başlamaları gerekiyordu. Rose, eski tulumbanın başına geçip bütün yol bo-

yunca geminin içine dolan suları boşaltmaya başladı. Fakat bu defa tulumba çekmek, nedense eskisi kadar sinir bozucu gelmedi. Allnutt her zamanki gibi odun almaya gitti. Kıyı kuru odunlarla doluydu. Allnutt hiç zahmet çekmeden yığınlar halinde bunları gemiye taşıdı.

İşlerini tamamladıktan sonra kendilerine bir ziyafet çektiler. Bu arada içinde bol şeker bulunan çayları fincan fincan içmeyi de unutmadılar. Suyun bitmek tükenmek bilmeyen gürültüsünden dolayı konuşamıyorlardı ama birbirlerine gülümsüyorlar, bir şey anlatmaları gerekince işaretlerle anlaşıyorlardı.

Yemekleri bitirdikten sonra ne kadar yorgun olduklarını fark ettiler. Gözleri kapandı, başları yana kaydı. Allnutt, fincanlarla tabakları toplarken Rose, yatağını yapıp içine girdi. Hemen de uykuya daldı. Allnutt da eski yerine uzandı. Bir gece önce Rose'un davranışından ötürü

gözüne uyku girmemişti. Büyük sessizliğin üzerinden yalnız bir gün geçmesi garipti. Bu, Allnutt'a çocukluk günlerinden kalma bir anıymış gibi geliyordu. İçinden, 'Almanlar hiç kimsenin bu akıntılardan sağ salim geçebileceğine inanmamışlardı,' diye geçirdi. 'Eh, işte biz, böylece bu işin yapılabileceğini onlara göstermiş olduk.'

Kendi kendine gülümsedi, ardından derin bir uykuya daldı.

YEDİNCİ BÖLÜM

DOSTLUK BAŞLANGICI

RTESİ SABAH Allnutt, kazanın altına odunları yığdı ve ateşledi. Rose, dümenin yanında yerini alıp akıntıya baktı. İçinde en ufak bir korku yoktu. Allnutt'a birtakım işaretlerle ne yapması gerektiğini anlattı. O da gemiyi kıyıdan uzaklaştırdı. Ardından Rose başka bir işaret yaptı, bu kez Allnutt pervaneyi ters döndürdü. Böylece geminin burnunu kıyıdan iyice kurtarabileceklerdi. Rose, son olarak Allnutt'a pervaneyi doğru şekilde çalış-

tırmasını söyleyince yola çıktılar. «**Afrika Kraliçesi**» önce yavaş, sonra akıntıya kapılarak aşağıya doğru uçtu. Kötü bir günün başlangıcıydı bu.

Rose, gemiyi vahşî dalgalara doğru sürdükçe içinde anlayamadığı coşkun bir sevinç duyuyordu. Geminin hoplayıp zıplaması, yüksek dalgaların kenarlardan içeriye sızması hoşuna gidiyordu. En güzeli de yüksek bir dalgaya doğru giderken geminin burnunun bir at gibi şahlanması, inişte ise çukura düşüyormuş gibi olmasıydı. Aslında sevinilecek bir durum değildi bu, çünkü her an ölüm tehlikesi ile karşı karşıyaydılar. Nereden bakılırsa bakılsın, ölmeleri an meselesiydi. Ama bütün bunlar Rose'a artık çocuk oyuncağı gibi gelmeye başlamıştı.

Öğleye doğru akıntıların hepsini geçtiler. Irmak, genişlemiş ve sakinleşmişti, buna karşılık iki sahil boyunca uzanan kayalıklar fazla yüksek olmamakla bera-

ber eski yerlerindeydiler. Su, aralarından sessizce akıp gidiyordu.

Sonunda demirleyebilecekleri bir yer buldular. Irmak, burada aşağı yukarı seksen metre yükseklikte bir şelâle meydana getiren küçük bir kola ayrılıyordu. Rose, bunu tam zamanında gördü, dümeni ona göre kırdı, tam aşağıda ırmağın kıyıyı aşındırıp bir koy haline getirdiği geniş ve düz bir yer buldu; Allnutt'a işaret etti. **«Afrika Kraliçesi»** yüksek kıyının altına gelip durdu.

Rose çevreye bakınırken Allnutt gemiyi hemen kıyıya bağladı.

Rose:

«Ne kadar güzel,» dedi. Gerçekten de Afrika'nın en güzel köşelerinden biriydi bu. Kıyı burada o kadar dik değildi. Aralarında rengârenk çiçeklerin yetiştiği kayaların görülen kısımları kırmızı, kahverengi ve griydi. Ne toz, ne de sinek türünden hiç bir şey yoktu burada. Hava İn-

giltere'deki yaz günlerinden fazla sıcak sayılmazdı. Hareketsiz ve neşesiz geçen hayatında Rose, ilk olarak yaptığından memnundu. Bütün vücudu canlanmıştı. her yanı hayat doluydu.

Allnutt, gemiyi karaya bağladıktan sonra tekrar yukarı tırmandı.

«Lütfen ayağıma bakar mısınız, Bayan!» dedi. «Sahildeyken keskin bir tahta kıymığı ayağıma girmişti, hâlâ orada galiba.»

Rose, dizleri üzerinde yere çömeldi, Allnutt'un ayağından ayakkabısını çıkardı. Kıymığın yerini bulup parmaklarının ucuyle birkaç defa sıktı. Kan akmaya başlayınca kıymığın çıkmış olduğunu anladı.

«Artık bir şey kalmadı, rahatsız edeceğini sanmıyorum.»

«Teşekkür ederim, Bayan!»

Allnutt, bir süre sessiz durup çiçeklere baktı:

«Vay, vay!» dedi. «Ne kadar güzel değil mi?»

Geçirdikleri yirmi dört saat içinde karşılaştıkları güçlükler, onları birbirlerine daha çok bağlamıştı. Eskisi gibi düşmanlık duymuyorlardı artık. Çok iyi arkadaş olmuşlardı. Üstelik bundan son derece de mutluydular.

Allnutt:

«Buradaki çağlayan bana ne hatırlatıyor, biliyor musunuz?» dedi, sustu. Hiç bir zaman da ne hatırlattığını söylemedi. Yanında duran Rose'a baktı.

Rose, uzanıp onun elini tuttu, tabiî kızgınlıkla değil, arkadaşça el sıkıştılar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

AKSİLİK VE BAŞARI

U SABAH, her zamankinin tersine Rose erkenden kalkıp kahvaltıyı hazırladı. Ona göre, Charlie'nin -artık Allnutt'u böyle çağırıyordu- bu gibi kadın işleriyle ilgilenmesi saçmaydı. Ama yine de ara sıra Rose'a yardım edebilirdi.

Kahvaltıdan sonra Allnutt her zamanki gibi odun toplayıp kazanı ateşledi.

«Bana öyle geliyor ki,» diye söze başladı. «Bundan sonra bu kadar kötü akın-

tılarla karşılaşmayacağız. Güçlüklerin çoğunu geride bıraktık sayılır. Göle bir varsak, her şey bir güzel yoluna girecek.»

Fakat Allnutt yanılıyordu. On dakikalık sakin bir yolculuktan sonra akıntıların insana ürperti veren sesleri Rose'un kulağına gelmeye başladı. Hemen dümene sıkı sıkı sarılıp oturduğu yerde dikleşti. Kayalara çarpmadan, akıntıya kapılmadan izleyebileceği bir yol arıyordu. Anında **«Afrika Kraliçesi»** yüksek dalgaların pençesine düştü. Azgın ırmaktan aşağıya doğru alabildiklerine gidiyorlardı. Allahtan bütün tehlikeler kazasız belâsız atlatılmaktaydı, bu her zaman böyle olacak demek değildi tabiî.

Birkaç dakika sonra kanalın çok dar olduğu kısma geldiler. Rose'a yine büyük iş düşmüştü; kayaların en tehlikesiz ve suyun en yavaş aktığı kesimi bulup oradan geçmesi gerekiyordu.

«Afrika Kraliçesi» nin burnu havaya

kalktı, vahşî dalgaların kucağına düştü. Rose oturduğu yerde sendelerken dalgalar bacaya kadar çıktılar. Sonra ön taraftan bir sesler duyuldu. Geminin burnu kayalara çarpmış, paramparça olmaktan kıl payı kurtulmuştu.

Allnutt makineyi durdurdu.

Rose:

«Charlie, gemiyi durdurma!» diye bağırdı.

Allnutt, istimi biraz daha açınca sarsılma yeniden başladı, fakat pervane dönüyor ve Rose, gemiyi ilerletebiliyordu. Allnutt, «**Afrika Kraliçesi**»nin dibinin delinmemesi için dua etmeye başladı. Rose, kenardan eğilip aşağıya doğru baktı. Irmak olanca gücüyle onları sürüklediği halde gemi ağır ağır yol alıyordu. Genç kadın en kısa zamanda durmaları gerektiğini biliyordu. Ama suyun vahşîce üzerlerine geldiği bu dar kanalın neresinde durabilirlerdi ki? Bu kadar az hızla «**Afrika Kra-**

liçesi» ni bu akıntılardan kurtarmak imkânsızdı. Dümeni birkaç metre oynattı, ciddî bir bozukluk olduğunu sezdi. Pervane, gemiyi ters çeviriyordu ve doğrultmak için de dümen yekesine ihtiyaçları vardı.

Durmalıydı! Ama nasıl? Sol tarafta koskocaman bir kaya vardı. Belki onun arka tarafında güven içinde durabilirdi.

«Charlie!» diye bağırdı. Allnutt. Rose'un sesini duyup yaptığı işaretlerden ne demek istediğini anladı. Zor, çok zor olacaktı. Eğer vaktinden önce dönerlerse, kayanın üzerine fırlatılabilirlerdi. Geç kalırlarsa akıntının hızıyle aşağıya doğru sürüklenebilirlerdi. Rose'un çok dikkatli olması gerekiyordu.

Dümeni karşıya doğru çevirip burnun dönüşünü dikkatle seyretti, burun kayanın arkasından görüldü fakat tam bir dönüş yapamamışlardı. Gemi hâlâ ırmağa dikey olarak duruyordu. Yana doğru

eğildi, içeri oluk gibi dolan sular kazanın ateşini söndürdü.

Bu güç durumu Allnutt düzeltti. Kenardan aceleyle suya atlayıp geminin burnunu herkül gibi omuzladı ve yukarı kaldırdı. Gemi saplanmış olduğu yerden kurtulunca suyun hızıyle aşağıya doğru kaymaya başladı. Bereket Allnutt'un elinde gemiye bağlı bir halat vardı. Halatı sivri bir kayaya bağladı ve kendi de ona tutundu. Gemi ağır ağır kıyıya doğru ilerliyordu. Beş dakika geçmeden kayanın arkasında sakin sulardaydı. Allnutt, bu arada gemiyi birkaç halatla sahile bağladı.

«**Afrika Kraliçesi**» neredeyse sularla dolacaktı. Rose, arkada ayakta duruyordu fakat yine de ayakları suyun içindeydi. Kendini çok zayıf ve güçsüz hissediyordu. Allnutt bir kayanın üzerine çıkıp oturdu, Rose'a bakıp gülümsedi.

«Bu defa gerçekten paçayı zor kurtardık,» dedi.

Rose, onun ne dediğini duymuyordu ama sakin olduğunu görebiliyordu. Geminin kenarına oturup ayaklarını sudan çıkardı. Güçsüz görünmek istemiyordu.

Bir süre sonra Allnutt gemiye çıktı.

«Vay, vay!» dedi. «Şu halimize bakın hele. Galiba bütün yiyeceklerimiz mahvoldu.»

«Önce şu sulardan kurtulalım da, ne kadar kaybımız var anlayalım,» dedi Rose.

İçerdeki suları çıkarabilmek için biri eline bir leğen, diğeri de kovayı aldı. Çok geçmeden suların boyu azalmaya başladı. Rose, eski el tulumbasını da ortaya çıkardı.

Allnutt:

«Siz bırakın Bayan, ben yaparım o işi!» dedi.

«Hayır, sen bir kenara otur, dinlen, ve lütfen kendini üşütme. Hastalanırsan sonra çok kötü olur.»

Gemiden tulumba ile su boşaltmak, toz almak ya da ev temizlemek gibi bir şeydi. Böyle olunca da, tabii, 'bu erkek işi değil, kadın işi' diye düşünüyordu Rose.

Boşaltma işini bitirirken Allnutt:

«En önemli sorun, geminin altından ne kadar su sızdığını bulmak,» dedi.

Hiç su gelmeyinceye kadar pompaladılar. Sonra Allnutt birkaç döşeme tahtasını çıkardı. Yarım saat beklediler fakat suda herhangi bir yükselme olmadı.

Allnutt:

«Vay, vay!» dedi. «Bu sonuç, umduğumdan da iyi. Bütün bunlardan sonra geminin altının delinmiş olabileceğini düşünmüştüm. Üstelik gördüğüm kadarıyle niç bir şeye zarar gelmemiş.»

«Peki, durmadan önce meydana gelen sarsıntıyla gürültü neydi?»

«Henüz onu daha araştırmadık ama merak etmeyin, onu da bulacağız.

Allnutt konuşurken en sevimli halini

takınmaya çalışmıştı. Çok kötü bir şeyin olacağından korkuyordu ya, bunu Rose'a belli etmemesi gerekiyordu. Aksi halde bütün umutlarını yitirir, üzüntüden perişan olurdu.

«Bunun sebebini nasıl bulacaksın Allnutt?» diye sordu Rose.

Allnutt, bir süre denize dikey inen kıyıya ve yandaki anafora baktı. Sonra:

«Geminin altına girip incelemem gerekiyor,» dedi. «Başka çaremiz yok. Siz elinizde, halatın bir ucuyle bekleyin. Belki denizin dibinde beni alıp götürecek güçte akıntı vardır. O zaman bu halatla beni yukarı çekersiniz.»

Rose, geminin kenarından aşağıya baktı ve Allnutt'un sular içinde gözden kaybolduğunu gördü. Yalnızca ayakları görünüyordu. Biraz su yüzüne çıktığında saçlarından oluk gibi sular akıyordu.

Rose:

«Hiç bir şey gördün mü?» diye sordu.

Allnutt:

«Evet.» dedi. Fakat gemiye çıkana kadar başka tek bir kelime söylemedi. Düşünmesi için zamana ihtiyacı vardı. Rose, onun yanında oturup sessizce bekledi. Kaygılanmaya başlamıştı.

Sonunda Allnutt konuşmaya başladı:

«Pervanenin sapı çok eğrilmiş, ayrıca kanatlarından biri de kırılmış.»

Rose durumun ciddiliğini pek kavrayamadığı halde Allnutt'un ses tonundan pek de iyi bir şey olmadığını anlamıştı.

Sakin sakin:

«Tamir etmemiz gerekiyor,» dedi.

«Tamir mi edeceğiz?»

Allnutt acı acı güldü. Şimdiden Rose ile ormanın içinde aç ve yorgun nereye gideceklerini bilmeden dolaştıklarını görür gibi oluyordu.

«Anlamıyorum, biz buraya gelirken pervanenin sapı bu duruma geldiği halde nasıl oldu da kırılmadı.»

Rose, onun sözünü kesip:

«Haydi Allnutt, şimdi bunları düşünmenin sırası değil,» dedi. «Her şeyi kurutup bir güzel karnımızı doyuralım. Bunu daha sonra konuşuruz.»

Bu durumda Allnutt'a daha güzel bir teklifte bulunulamazdı. Sularını sıktıkları eşyaları iplere gerip asmaları, sandıklardan konserve kutularını çıkarmaları gibi ufak tefek işler, Allnutt'un sinirlerinin biraz olsun sakinleşmesine yardımcı oldu. Daha sonra karnı doymuş ve çayını yudumlamış olduğundan kendine gelebildi. Şimdi önceki kadar umutsuz değildi.

Rose onun iyileştiğini görür görmez tekrar aynı konuyu açtı.

«Yola çıkmadan önce ne yapmamız gerekiyor?»

«Eğer gemiyi karaya çekebilecek bir yer, makine eşyaları satan bir dükkân ve yeni parçaları buraya getirebilecek başka bir gemi olsaydı, o zaman ne yapabilece-

ğimizi söylerdim. Gemiyi havaya kaldırıp pervane sapını düzeltmemiz ve parçacıya haber verip yeni bir pervane satın almamız gerekiyor. Burada onun gelmesine beklerken de geminin altını boyayabiliriz. Sonra yeni pervaneyle, sapını yerli yerine koyup hiç bir şey olmamış gibi yolumuza devam edebiliriz... Ama bunları yapabilmek için elimizde yalnızca yok var. Bu yüzden de tamir etmemiz imkânsız.»

Allnutt, hâlâ ormanda açlıktan ölmek üzere olan iki insanı düşünüyor, sinirleri bozuldukça bozuluyordu. Rose ise bir türlü anlayamıyordu; nasıl olurdu da bir iş için bir insan imkânsız deyip başka yollar aramazdı. Onun dilinde imkânsız diye bir söz yoktu. Tabiî, makineyle ilgili bilgisi az olduğundan durumun ne kadar zor olduğunu hâlâ kavrayamamış, bu yüzden de umutsuzluğa düşmemişti.

«Gemiyi kıyıya çekmeden pervane

sapını çıkaramaz mıyız?» diye sordu.

«Bilmiyorum, ama, belki yapabilirim. Suya girip pervaneyi çıkarmam gerek. Haklısınız, belki yapabilirim.»

«O zaman sapı alınca onu kıyıda düzeltebilirsin.»

«Hiç sanmıyorum. Isıtıp, düz bir şeyin üzerinde düzeltmek lâzım. Ama bizim ne kömürümüz, ne de başka bir şeyimiz var. Üstelik ben hileli işler bilmem. Hayatımda yapmadım böyle şeyler.»

«Epey oluyor bir yerlinin demirle çalıştığını görmüştüm. Tahtalarla ateş yakmış, metali büyük bir taş üzerinde vuruyordu. Yanında ateşi üfleyip daha hızlandırması için de küçük bir çocuk vardı.»

Allnutt:

«Bir kere deneyebiliriz,» dedi. «Kıyıda ırmağın taşıyıp getirdiği bir sürü tahta parçaları var.»

«Tamam, oldu işte!»

Allnutt'u kandırmak kolay bir iş de-

ğildi. Mühendisti. Makineler yardımıyle işleri tam olarak yapmasını öğrenmişti. Uydurma işler yapabileceğine inanmıyordu. Ama Rose'un baskısıyle ona olan güveni Allnutt'u yola getirdi. Tam pervane sapını tamir etmeye karar vermişken yine caydı:

«Hayır,» dedi. «Hiç bir faydası olmayacak bunun. Az daha pervanenin kanadının kırılmış olduğunu unutuyordum. Bir kanadı eksik bir pervane ile yola çıkılamaz, bayan.»

«Ama kırık olduğu halde bizi buraya kadar getirdi.»

«Pervaneyi bu halde kullanırsak sapı birkaç saata kalmaz yeniden eğrilir.»

Makinelerden anlamayan bir kadın ile bu konuda konuşmak, Allnutt'a çok zor geldi. Rose'un bir parçacık bilgisi olmuş olsaydı, iki kanatlı bir pervaneyle gidemeyeceklerini hiç itiraz etmeden kabul ederdi, Ona bunu anlatabilmek için elin-

den geleni yaptı. Sonunda Rose:

«Madem öyle, o zaman yeni bir kanat yapman gerekiyor,» dedi. «Kullanabileceğin bir sürü metal var.»

«Ve onu, asıl pervaneye bağlayacağım, öyle mi?»

Allnutt bu sözlerle Rose'u güldürebileceğini sanmıştı ama Rose bozmadan:

«Eğer öyle yapılması gerekiyorsa, evet,» dedi. «Belki iki metal da sıcakken onları birbirlerine yapıştırabilirsin. Kaynak! Evet, işte bu doğru kelime. Kaynak yapabilirsin, belki. Değil mi?»

«Hay Allah, gülünç oluyorsunuz bayan!»

Allnutt bir an kendini parça parça metallerden kanat yapıp bunu elleriyle kaynaklayarak asıl pervaneye yapıştırır ve sadece bir kaya üzerinde düzleştirilmiş bir pervane sapına tuttururken düşünüyor, arkasından bu şekilde tamir edilmiş bir pervaneyle yola çıkılacağını ve «**Afri-**

ka Kraliçesi» nin bu durumdayken yol almasını hayal ediyordu. Bu fikir üzerine güldü, güldü, güldü. Rose'un da onunla birlikte gülmesi gerekiyordu, çünkü artık birbirlerinden nefret etmiyorlar, tam tersi seviyorlardı. Bu azgın sularda yolculuk onları birbirlerine yaklaştırmıştı.

Bir süre sonra Rose:

«Kaynaktan söz ettiğim zaman niçin öyle güldün?» diye sordu. «Yoksa doğru kelimeyi mi kullanmamıştım? Ne olursa olsun, ne demek istediğimi anlamıştın, değil mi?»

Allnutt:

«Yanıma gelin ve dinleyin, Bayan,» dedi. «Şimdi anlatacağım.»

Rose'a hayır demek mümkün müydü? Her şeye karşı çıkılabilinirdi, ona asla. Sonunda Allnutt:

«Pekâlâ, pekâlâ, elimden geleni yapacağım, bakalım sonuç ne olacak?» dedi. Birlikte işe koyuldular.

Suyun altında zor bir çabalamadan sonra Allnutt pervaneyi çıkarmayı başarınca ilk umut ışıkları belirdi. Kazaya uğrayan kanat tam dibinden kırılmamıştı. Üç dört santimi duruyordu. Bu, onların işine çok yaradı; çünkü onun yardımıyle yeni kanadı oraya yerleştirmek daha kolay olacaktı. Yani, Allnutt'a bu iş artık eskisi kadar imkânsız gözükmüyordu. Fakat pervane bronzdan yapılmıştı, oysa onların yapacağı kanat demirden olacaktı. Demirle bronza kaynak yapmaya gelince, sonuç başarılı olmayabilirdi. Allnutt bunları düşünürken pervaneyi bir yana koydu ve sapını almak için tekrar suyun içine girdi. Olmayacak işler uğruna vakit harcaması gereksizdi şimdi.

Sapı yerinden çıkarmak uzun zaman alan güç bir işti. Birinin geminin içinde, diğerinin de suyun içinde çalışmasını gerektiriyordu. Birinci işi yapacak Rose'dan başka kimse olmadığından Allnutt'un ge-

minin altından vereceği işaretlerin anlamlarını öğrenmesi gerekti. Arada sırada su yüzüne çıkıyor, derin derin soluklar alıyor, tekrar dalıyordu. Tabiî, bu, çok zamanını aldı. Bir keresinde, yerine yeni bir tanesinin bulunması imkânsız olan bir vidayı elinden düşürmüş, bulana kadar da canı çıkmıştı.

Gitgide Allnutt, su altında inanılmayacak derecede uzun zaman kalmaya başladı. Sapı Allnutt'un elinde gördüğünde Rose için zafer çanları çaldı.

Genç adam şimdi güneş ışığında daha iyi görülen eğri yerlere bakıp başını salladı, ama iki gözüpek insan hiç vakit kaybetmeden onu düzeltme işine koyuldular.

Allnutt'un pek fazla umudu yoktu. Pervanenin sapı oldukça kuvvetliydi. Üstelik ısıyı boşuna harcamadığı ve azalta azalta çeliği yumuşatmaya çalıştığı sürece çok fazla bir zarar vermesi imkânsızdı.

Ansızın yüksek derecede ısı kullanmalarının mümkün olmadığını fark ettiler. Tahta parçalarıyle ateş yakmayı tekrar tekrar denedikleri halde bir türlü başaramıyorlardı. Bu güç durumun içinden onları belki tek bir şey kurtarabilirdi. Allnutt, iki düz tahta parçası ve Rose'un on yıldır yanında taşıdığı fakat, Afrika'da giymeye fırsat bulamadığı paltosunun kumaşından kestiği bir parçayla körük yaptı. Bunun sayesinde ateş yakabilmişlerdi. Eğer Rose körükle çok iyi çalışabilirse, çekiçle düzeltmek için sap istenilen sıcaklıkta ısıtılabilecekti.

■

ROSE, ateşin başucunda diz çöktü ve delicesine ateşi körüklemeye başladı. Yüzü güneşten simsiyah olmuştu. Yaktıkları ateş, odunları âdeta yiyordu. Ellerinde yığınla tahta parçası olduğu halde bir iki dakika geçti geçmedi, hepsi tükendi.

Kıyıda bulunan bütün tahtaları da kullandıklarından kayanın tepesine tırmanıp ormana gitmeleri gerekiyordu. Toplanan tahtaları kıyıya indirmek çok güçtü. Kenardan aşağıya bırakıyor, kaydırıyorlardı. Bazıları hızlı düştükleri için suların arasında kayboluyor, bazıları da kayanın kenarlarında çıkıntılara takılıp orada öylece kalakalıyorlardı. Sonunda kendilerine yetecek kadar almayı başardılar.

Bu güçlüklerle, yorgunluklarla dolu üç gün süresinde kendilerini çocuklar gibi mutlu hissetmişlerdi. Zor işlerin onlar için artık ötekilerinden farkı yoktu. Rose'un başladıkları işi başarıyla bitirme isteği Allnutt'a da geçmiş, daha canla başla çalışmasını sağlamıştı. Üstelik ikisini birbirlerine bağlayan arkadaşlık da onların bir çeşit desteğiydi. Otuz üç yıllık hayatı boyunca Rose, arkadaşlığın, mutluluğun ne demek olduğunu bilmemişti. Ba-

bası kendini işine vermiş, kardeşi de kendini dine adamış ve başka hiç bir şey düşünmemişti. Artık şimdi yaşadığı sürece arkadaşlığın da diğer şeyler gibi önemli olduğunu anlıyordu. Ne Rose, ne de Allnutt şimdiye kadar hiç böylesine mutlu olduklarını hatırlamıyorlardı.

Yavaş yavaş pervanenin sapı düzelmeye başladı. Sabırları sayesinde ulaşmak istedikleri sonuca ulaşıyorlardı. Sonunda bir sabah, Allnutt yüzünde mutlu bir gülümsemeyle elindeki işini bıraktı. Artık yapabileceğini yapmış ve elindeki sap düzelebileceği kadar düzelmişti. Şimdi işin en zor tarafıyle ilgilenmesi gerekiyordu.

Bir demir parçası bulup elindeki diğer kanatlara benzetmek için onu çekiçle şekillendirdi. Rose, hâlâ ateşle uğraşıyor, sönmemesi için boyuna körüklüyordu. Demirin soğuk olması gereken ucunu bir kumaş parçasıyle tuttuğu halde elleri ya-

nıyordu. Burnu yanık kumaş kokusu duymaktan fena olmuştu artık. Kullandıkları kumaş parçası yanık delikleriyle doluydu. Ama yine de bu geçen zamanın her dakikası onu eğlendiriyor, mutluluğuna mutluluk katıyordu.

Allnutt:

«Eğer küçükken babam beni böyle işlere vermiş olsaydı, her halde Afrika'ya falan gelmezdim,» dedi.

Bunu söyledikten sonra Londra'da bir cumartesi akşamını düşünerek hayallere daldı. İnsanlarla dolup taşan caddeler, lokantalardan gelen mis gibi kokular, sokağı gün ışığından daha fazla aydınlatan gece ışıklarını düşününce, şu anda orada olabilmek için içinde sonsuz bir istek uyandı. Sonra yine gerçeğe döndü: Şimdi ırmak kenarında Rose ile birlikteydi, «**Afrika Kraliçesi**» de suda demirlenmiş onları bekliyordu.

«O zaman da sizi tanıyamıyacaktım

Bayan! Ayrıca bu işleri de yapamayacaktım. Oysa bunlar, bu kadar güçlüklere katlanmaya değer. Doğru söylüyorum, gerçekten değer, inanın bana!»

Pervane kanadının ölçülmesi için de Allnutt'un kesin ölçüler verebileceği aletler yapması gerekti. Kanadın yerine oturması, ötekilerle aynı ölçüde olmasına bağlıydı. Ölçüp biçtikten sonra yeni kanadı yerine yerleştirecekti.

Sonunda pervaneyi yerli yerine koyunca ötekilerden hiç bir farkı olmadığını gördü.

Allnutt:

«Eh, işte başardık,» dedi. «İnşallah hiç bir aksilik çıkarmadan çalışır da başımıza daha başka işler açmaz.»

Pervaneyi sapına yerleştirip onu da yerine koymak demek, Allnutt için suyun altında bir süre daha kalması demekti. Her şeyi bitirdikten sonra, Allnutt, kazana istim verdi ve kıyıya bağlı olan ha-

latın koyverdiği mesafeye kadar gemiyi gönderdi. Bu, pervaneyle sapının işlediğini gösteriyordu. Ama azgın dalgalarla karşılaştığı zaman ne olacağını Allah bilirdi artık. Bunu akıntıya çıktıklarında anlayabileceklerdi. Allnutt'un yaptığı şeylerin başarısız olması çok kötü sonuçlar doğurabilirdi.

İkisi de içinde bulundukları tehlikeli durumu biliyorlar fakat, tek söz etmiyorlardı. Sabahtan beri hâlâ bir tek kelime konuşmamışlardı. Allnutt kazana istim verdi. Gemide yetecek kadar odun vardı. Hareket etmeleri için her şey hazırdı. Genç adam son bir defa kül yığınına, üzerinde çalıştıkları taşa baktı. Sonra bakışlarını dümenin yanında ayakta duran Rose'a çevirdi. Rose'un da konuşacak hali kalmamıştı, yalnızca Allnutt'a başını sallayabiliyordu. Allnutt, halatları toplayıp **«Afrika Kraliçesi»** ni kıyıdan uzaklaştırdı.

Rose, «tamam» derken sesi çatallı çatallı çıktı. Zaten istimin ve ırmağın gürültüsünden Allnutt onun konuştuğunu bile duymamıştı.

«Afrika Kraliçesi» yavaş yavaş ırmağa doğru gitti. Pervane sapı eskiden çıkardığı sesleri çıkarmayınca bir an ikisi de bir şeylerin kötü gittiğini sandılar ama bunun nedeni sapın kazadan önceki halinden daha düzgün oluşuydu. Rose, dümeni karşıya çevirdi ve gemi akıntılara döndü. Bir anda **«Afrika Kraliçesi»**, makinenin yanında Allnutt ve dümenin başında Rose olduğu halde ırmaktan aşağıya doğru âdeta uçmaya başladı. Rose bütün gücüyle önünü görmeye ve kayalara çarpmadan, fazla dalga yemeden yoluna devam etmeye çalışıyordu.

DOKUZUNCU BÖLÜM

CANAVAR SİNEKLER

ON GEÇTİKLERİ akıntıların aşağısında, ırmakta bir değişiklik oldu. Dibi düzleşti, akış hızı azaldı ve kıyıların niteliği değişti.

Akıntıların hızı yüzünden bir dolu çamur ırmağın yüzüne çıkmış olduğu halde burada dibe çökmüşlerdi. Irmak genişledi ve küçük adalarla karşılaştılar. İlerlerde daha başka değişiklikler de vardı. Irmak birkaç kola ayrılıyordu. Kıyılar, yarı çamur yarı sularla kaplıydı. Kenar-

larda iri gövdeli uzun ağaçlarla adlarını bilmedikleri bir sürü bitkiler vardı.

Aradan çok geçmeden Rose'la Allnutt bu değişikliğin nedenini anladılar. Bir süre için, ırmak, yine eskisi gibi hızlı aktı. Rose'un çok dikkatli olması gerekiyordu. Bu hızla giderken en küçük bir yanlış yaparsa pervanenin kanatları yeniden kırılır, sapı eğrilir ve gemi sulara gömülürdü. Dümeni idare ederken, bir yandan da alnından akan terleri elleriyle siliyordu. Rose bu gibi tehlikeleri düşünmek istemiyorsa da yine de bütün dikkatini ırmağa verip kötü olmayacak bir kanal seçmeye bakıyordu.

Hava birden değişti. Kara kara bulutlar gökyüzünü kapladı. Hemen onun ardından şimşekler çaktı ve fırtına patlak verdi. Yağmur bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı. Çevreyi sis bastığından Rose, önünü görmekte güçlük çekiyordu.

Fırtınanın ilk başladığı anda «**Afrika**

Kraliçesi»ni kıyıya doğru çevirdi. Allnutt, gemiyi hemen suyun yanında bulunan ağaca bağladı. Fırtına süresince orada rahatsız bir şekilde durup bitmesini beklediler. Yağmur acımadan onları kamçılıyordu. Şimdi onları koruyacak bir tente de yoktu.

Yağmurla birlikte gelen sıcak rüzgâr **«Afrika Kraliçesi»**ni sallamaya başladı. Allnutt, ne yapacağını şaşırmış, gemiyi karadan uzaklaştırmanın daha yararlı olacağını düşündü. Bu yapılmazsa rüzgâr gemiyi kıyıya doğru iyice sürükleyip karaya oturmasına ve pervane ile sapının tekrar bozulmasına yol açabilirdi.

Sonunda fırtına geldiği gibi anîden gitti. Rüzgâr kesildi ve öğleden sonra güneşi her tarafı yakıp kavurmaya başladı. Sudan havaya doğru buharlar yükseliyordu. Geminin döşemelerinin altı yarı yarıya suyla dolduğundan tulumbayı meydana çıkartıp suları boşaltmaları gerekti.

Yağmur kesildiğinde, bulutlar halinde kana susamış böcekler çevreyi doldurdu. Irmağın yukarı kesimlerinde karşılaştıklarından on, belki de yirmi kat daha beterdi bunlar. Ayrıca şimdiye kadar hiç görmedikleri türde bir sineğe de rastladılar. Bu siyah küçük sinek, iğne gibi sokuyor, ısırdığı yerlerde bir damla kan bırakıyordu. Gözleri, kulakları burunları üzerine konuyor, çıplak buldukları her yeri acımadan ısırıyorlardı. Şu anda yaşıyor olmaları onlar için büyük işkenceydi.

Akşam üstü ve gecenin, sinekler üzerinde hiç bir etkisi olmadı. Öldürücü sıcak altında bu düşmanlarla boğuşurken uyuyabilmeleri çok zordu. Ama günün yorgunlukları iki insanı da yiyip bitirmişti.

Gece yarısı Allnutt ayağa kalkıp bir şeyler aradı. Sonra Rose'un yanına gelip:

«Gelin de bunun altına girelim, belki bir faydası olur,» dedi.

Elinde tuttuğu şey, Rose'un çıkarıp attığı tenteydi. Aslında bu sıcakta üstlerine bir şey örterlerse bunalabilirlerdi ama yine de tenteyi, başlarını da içine sokarak, üstlerine örttüler. Hiç olmazsa, sıcağa dayanma güçleri, sineklere oranla daha fazlaydı. Sonunda güçlükle soluk alabilmelerine rağmen uykuya daldılar.

Sabah kalktıklarında her yanları dökülüyordu. Başlarına kötü bir ağrı saplanmış, ağızlarında dilleri pabuç kadar olmuştu. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi sinekler hâlâ üzerlerine gelip durmaksızın saldırıyorlardı.

İlk iş olarak odun toplamak için pis kokulu çamurların içinde yürümeleri gerekiyordu. Yaptıkları her hareket onlara acı verdiği halde kıyıyla gemi arasında altı kere gidip geldiler. Daha sabahın erken saatları olmasına rağmen hava müthiş sıcaktı, döşemelerin üzerinde yürürlerken ayakları yanıyordu. Bu sıcak altın-

da, ancak Allnutt, o nasırlaşmış elleriyle demirleri tutabiliyordu. Rose, bir türlü inanamıyordu; bu kavurucu güneş beynine işlerken, Allnutt, naslı oluyor da kazanın yanında oturup ateşle uğraşabiliyordu, hayretti. Fakat sahilden uzaklaşınca ısırgan sineklerden kurtuldular.

Suyun rengi derken kahverengi oldu, akış hızı da her zamankinden daha azaldı. Aşağıya gidildikçe ırmakla kıyıların niteliği değişikliklere uğruyordu. Suyun eni yarım mil genişlikteydi. Karşılıklı kıyılarda çok yüksek ağaçlarla su bitkileri vardı. Bunların ötesinde de orman başlıyordu. Akıntı, fark edilebilecek derecede azalmıştı. Üstelik buraları çok derin olduğundan bir yerlere çarpma korkusu da yoktu.

Bütün bunlara rağmen, Rose'un işi hafiflemedi. Bu defa da suyun üzerinde pervaneye zararı dokunabilecek tahta parçaları, bitkiler, ağaç dalları yüzüyordu.

Rose, gemiyi bunlara doğru yaklaştırdı, Allnutt'la birlikte işlerine yarayacak olanları topladılar. Ateşi güçlendirmek için yararlı olabilirlerdi. Bu, Rose'un içini rahatlattı; artık kıyıdan uzakta durabilirlerdi. Sinekler onları hayatlarından bezdirmişti.

Akşam yaklaştığında Allnutt:

«Bu gece kıyıya yanaşıp gemiyi bağlamamız gerekmez.» dedi. «Nasıl olsa ırmağın dibi çamurlu, açıkta da demirleyebiliriz. Böylece o vahşî sineklerden kurtulmuş oluruz.»

Rose şaşırarak:

«Burada mı demirleyeceğiz?» diye sordu.

Şimdiye kadar böyle bir fikir aklının ucundan bile geçmemişti. İlk olarak kıyıdan bu kadar uzakta bir gece geçireceklerdi. Sonunda:

«Pekâlâ,» dedi.

Allnutt:

«Nerede isterseniz orada olsun, bayan!» deyip daha sözünü bitirmesine fırsat kalmadan kulaklarına motordan garip sesler gelmeye başladı. Hemen motorun yanına koştu ve Rose'un heyecanlanmaması için:

«Hiç bir şey yok, merak etmeyin,» dedi.

İşleri yoluna koyduktan sonra gemi yavaş yavaş durdu, Allnutt, demiri suya bıraktı.

«Demirin ırmağın dibine varıp varmadığını bilmiyorum, fakat dert değil. Şimdi, Allah aşkına, bizi bu güneşten koruyabilecek bir şeyler bulalım.»

Tenteden arta kalanı yine eski yerine yerleştirdiler. Hiç olmazsa böylece güneşin kavurucu sıcaklığından az da olsa kurtulabiliyorlardı.

Allnutt, soluk almaya vakit bulunca:

«Sonunda başardık,» diye konuşmaya başladı. «**Ulanga** ırmağını kazasız belâ-

sız geçtik. Öncleri başarabileceğimize pek aklım yatmıyordu. Yapabileceğimizi söyleyen sizdiniz. O kadar fazla diretmemiş olsaydınız, şimdi burada olamayacaktık. Kendinizle iftihar etmiyor musunuz?»

«Hayır! Tabiî, hayır! Motoru çalıştıran sensin, pervaneyi, sapını tamir eden sensin... Senden başka bu işlerin üstesinden gelebilecek bir insan düşünemiyorum. Yapılanlarda benim katkım o kadar az ki, sözü bile edilmez.»

Rose, bu sözleri içinden gelerek söylemişti. Allnutt'a karşı savaş açıp sessizlik ilân ettiği anları unutmaya başlamıştı bile. Unutması da olağandı. Gerçi yolculuğa çıkalı daha henüz dört hafta olmuştu ama onlara aradan sanki aylar geçmiş gibi geliyordu. Böylesine az zamanda o kadar çok olaylarla karşılaşmışlardı ki bütün bunların birkaç hafta içinde olması imkânsız gibi görünüyordu.

Rose, ayağa kalkıp:

«Bu gece kendimize güzel bir yemek hazırlayalım, bunu hak ettik doğrusu,» dedi. «Hayır, hayır, sen kalkma! Otur oturduğun yerde ve sigaranı iç.»

Gerçekten de çok güzel yemek yediler; kendilerine ziyafet çektiler. Sofralarında konserve balık, sebze, meyve ve süt vardı. Yemeğin ardından da her zamanki gibi birkaç fincan çay içtiler.

Saatler ilerledikçe karanlık iyice basmaya başladı. Irmak kapkaraydı. Yıldızlar suya yansımıştı.

Manzara böylesine güzel olduğu halde yolculuklarının sonuna yaklaştıklarından Rose'un düşünceleri İngilizlere ve Almanlara kaydı. Allnutt da bunu düşünüyordu. İlkönceleri Rose'un bu fikrine karşı koymuştu ama son günlerde gösterdiği cesaretten Allnutt da heveslendi. «**Louisa**»yı torpillerken o da genç kadının yanı başında bulunacaktı. Bunun için seviniyordu da.

ONUNCU BÖLÜM

KAYBOLUŞ

ÜNÜN SICAKLIĞININ ardından gecenin sessizliği ve serinliği geldi. Fakat gün ağarmaya başladığı an, güneş, yine bütünüyle küçük geminin üzerindeydi. O boğucu sıcak altında içlerinden en küçük parmaklarını bile kaldırmak gelmiyordu ama hazırlıklara başlamaları gerekiyordu. Üstelik harekete geçmeleri onlara en küçük bir fayda bile sağlamıyordu. Başlarından geçen olaylar sonucu, nereye gitseler, tedirgin olduklarını, durmadan ka-

zanın başında oturmaları gerektiğini biliyorlardı.

Irmaktan aşağıya doğru gittiler. Her şey çok sakindi. Bütün dalgaları, akıntıları arkalarında bırakmışlardı. Irmağın geniş dönemeçlerini izleyerek yol alıyorlardı. Sıcağın altında soluk almaları bile güçtü. Sudan yükselen buğu önlerindeki yolu görmelerini önlüyordu.

Rose, «**Afrika Kraliçesi**»ni bir dönemeçten yavaş yavaş geçirdi. Irmağın daha ilerisinin ne olacağını kestiremiyordu. Bu dönemeçte sağa mı, yoksa sola mı dönmeliydi? Karar veremiyordu bir türlü. Burada, ırmağın geniş ve derin olduğu yerde, bu, fark etmezdi fakat sonrası ne olacaktı? Yaklaştıkça gelecek dönemecin yönünü tayin edebilmek için bir süre kanalın tam ortasından ilerledi.

Sonra yavaş yavaş ırmağın daha da genişlediğini fark etti. İki kıyıdan da daha uzaktaydılar şimdi. Çok kısa sürede

gelecek dönemecin yanındaki kanalı göreceğinden emindi. «**Afrika Kraliçesi**»ni ormandan uzakta tutuyordu.

Aradan yarım saata yakın bir zaman geçtiği halde kanalı bir türlü göremedi. Koyu yeşil renkteki ormanlar açık yeşil su bitkilerine yaklaşıyorlardı gittikçe. Rose, sol kıyıya yaklaşmak için dümeni çevirdi. Görüntü orada da aynıydı: Orman ve sıralanmış bitkiler. Irmağın bu yönde akmadığı apaçık ortadaydı.

Bir an, 'belki de ırmak burada son buluyordur,' diye düşündü. Çarçabuk bu fikri kafasından attı. Çok saçmaydı böyle olması. Ancak çöllerde ırmaklar birdenbire son bulurdu. Burası büyük Sahra değil, Orta Afrikaydı. Bunun gibi yağmuru bol olan ormanlarda ırmakların bitmesi imkânsızdı.

Kendilerine yardımcı olabilmesi, her şeyi aydınlığa kavuşturabilmesi için yapabilecekleri tek bir şey vardı. «**Afrika**

Kraliçesi»ni otların başladığı yere çevirdi ve kıyı boyunca yol almaya başladı. Uzun bir süre kıyıyı izlerse, ırmağa böyle ansızın ne olduğunu bulma ihtimali kuvvetliydi.

Burunda ayakta durarak boş gözlerle çevresine bakınan Allnutt:

«Burasının ne olduğunu düşünüyorsunuz Bayan?» diye sordu.

«Bilmiyorum, fakat kısa zamanda bulup sana cevap verebileceğim.»

Bir süre otlar boyunca ilerlediler. Sudaki değişiklik, Rose'un gözünden kaçmadı. Bu kadar zamandır hayatı su üzerinde geçtiğinden en küçük bir değişikliği bile fark edebiliyordu artık. Suyun rengi koyulaşmıştı. Gerçi daha yukarlarda da koyuydu ya, değişik olan başka bir şey daha vardı. Irmağın hayatı sönmüş gibiydi. Suyun yüzünde her zamankinden daha fazla ölü bitkilerle dallar yatıyordu. Sanki ırmak, gerçekten burada bitmişti. Fa-

kat tabiat yasalarına göre böyle olması imkânsızdı.

Allnutt:

«Nereye geldiğimizi kestiremiyorum doğrusu,» dedi. «Fakat burada sürüyle odun var, durup biraz gemiye taşıyalım.»

İşe yarayabileceklerini içinden bulup çıkarmak hayli zamanlarını aldı. Allnutt, bir yandan onları topluyor, bir yandan da baltayla parçalara bölüp kuruması için güverteye seriyordu. Bir iki saat içinde ateş yakmaya elverişli duruma gelirlerdi.

«Galiba gereğinden de fazla topladık!» dedi Allnutt.

Otların arasındaki yolculuklarına devam ettiler. Geniş bir dairenin çevresinde gidiyor gibiydiler. Güneşe bir bakınca, Rose geldikleri yerin tam tersine yol aldıklarını anladı. Sol yanda otların kapladıkları alan, genişledikçe genişliyor ve arkasındaki ormanın görünmesini güçleştiriyordu.

Rose kendi kendine, 'Ama buralarda bir yerde ırmağın çıkışı olması gerekli,' dedi. 'Nasıl olsa çok geçmeden bu çıkışa varacağız.'

Öğlen gelip geçtiği halde hiç bir yol bulamıyorlardı. Bazı yerlerde otlar arasında küçük kanalları andıran şeylere rastladılar fakat, bunların gerçekte ne olduğu pek belli değildi. Buralarda seyrekleşen otlar, altlarında suyun derin olduğunu gösteriyordu. Orman, çok ama çok uzaklarda kalmıştı.

Güneş sayesinde Rose şimdi nerede olduklarını kavradı. Irmağın genişlediğini ilk olarak fark ettikleri yere vardılar. Demek, tam bir daire çevresinde dönüp dolaşmışlardı. On dakika sonra bunun böyle olduğuna Rose iyice emin oldu. Başladıkları yere dönmüşlerdi yine. Üstelik büyük zorluklarla geçmiş oldukları akıntılara doğru gidiyorlardı.

Rose'de bu çarpıcı bir etki yaptı. Bir

iki hafta önce böyle bir olayla karşılaşmış olsaydı, üzüntüsünden mutlaka hüngür hüngür ağlardı fakat şimdi eski Rose değildi. Başından geçenler onu olgunlaştırmıştı. Afrika'da bulunan bir ırmak, insanı şaşırtan türlü türlü şeyleri yapabilecek yetenekteydi. Eğer Rose aptalsa, Allnutt da aptaldı. Ona durmasını söylediği zaman Allnutt şaşırdı. Çevresine bakındı, nerede olduklarını çıkaramadı. Rose'un buradan dışarı çıkabilecekleri bir yer bulduğunu sandı.

Rose:

«Demiri suya bırak!» diye bağırdı. «Görmüyor musun, ırmak aksi yönde akıntılara doğru gidiyor.»

«Ne diyeceğimi bilmiyorum, kıyıların hepsi bana birbirinin aynıymış gibi geliyor. Madem burada demirledik, geceyi de burada geçirebiliriz. Böcek türünden hiç bir şey yok. Her şeyi unutup rahat rahat uyuyalım.»

Rose:

«Pekâlâ, nasıl istersen öyle olsun,» dedi.

Hâlâ küpeştede durup bir elini gözlerine siper ederek karşı sahile bakıyordu.

«Göle çıkacak bir yol mutlaka vardır,» diye söze başladı. «Bitkilerin arasında bir sürü küçük kanallar gördüm, hiç birine sapmadık. Yarın en akla uygununu seçip geçmeye çalışalım. Gölden pek fazla uzakta olduğumuzu sanmam.»

Rose, sakin bir gece geçirdi sayılmazdı. Kızgındı. Çünkü o gün hiç bir ilerleme yapmamışlardı. Başarısızlığa alışkın olmadığından kendi kendini yiyordu. Kendisi bütün gece gözünü kırpmadığı için Allnutt'un horul horul uyuyuşuna da içerliyordu. Horultuları yetmiyormuş gibi bir de üstelik kurbağaların «vrak» ları genç kadını iyice çileden çıkardı.

Ertesi sabah her zamankinin tersine sadece birkaç kelime konuştu. Onun ke-

sik kesik cevaplar verişi, Allnut'a garip geldi. Rose'un sinirli olduğunu anlayınca fazla üzerine gitmemeye karar verdi. 'Şu kadınlar ne garip yaratıklar Yarabbim,' diye geçirdi aklından. 'Bir saniyeleri bir saniyelerine uymuyor.'

Rose, «**Afrika Kraliçesi**» ni kendince en uygun kanala doğru götürmeye başladı.

Allnutt:

«Şimdi daha ağır gidin,» diye bağırınca motorun sesi yavaşladı.

Mümkün olduğu kadar bitkilerin yakınından yollarına devam etmeye çalışıyorlardı. Bitkilerin görünüşleri çok güzeldi ama Rose onları sevmiyordu. Kalın kalın saplarla birbirlerine bağlı olduklarından aralarından geçmek mümkün değildi.

İlk defa otlar seyrekleşince Rose durakladı fakat, sonra tekrar yoluna devam etti. Birazdan daha geniş ve belirli bir ge-

Dikkatle ileri doğru baktılar

çide geldiler. Geminin burnunu o yana doğru yöneltti.

Allnutt, sinirli hareketlerle geminin hızını azalttı. Pervanenin bir kere daha bozulmasını istemiyordu. Geçen gün az mı uğraşmıştı onunla? Kanalda ilerledikçe otlar daha seyrekleşti. Allnutt, geminin kenarında elinde kayık kancasıyle durmuş suyun derinliğini ölçmeye çalışıyordu. **«Afrika Kraliçesi»** nin geçebileceği derinlikteki sularda otlar büyümüyordu sanki.

Bir süre sonra kanalın ikiye ayrıldığı yere geldiler. Kötü bir andı bu. Hangisini seçerlerse iyi olacağını şimdiden bilemiyorlardı. Rose, gemiyi aklına yatkın olan yola çevirdi. Bu kez ilerledikçe otlar durmaksızın kalınlaşmaya başladı. Derken **«Afrika Kraliçesi»** durdu. Allnutt, hemen motoru stop ettirdi.

«Karaya oturduk!»

«Biliyorum, ama yolumuza devam etmeliyiz.»

Allnutt, kancayı suya batırınca dibinin tam çamur olduğunu gördü. İlk aklına gelen şey, geri dönmekti. Fakat sonra bunun imkânsız olduğunu fark etti.

Rose sertçe:

«Otların ve kancanın yardımıyle yolumuza devam edeceğiz,» dedi. «Nasıl olsa bu haldeyken pervaneyi kullanamayız.»

Başka çareleri olmadığından birlikte işe koyuldular. Rose, kenardan uzanabildiği otlara uzanıyor, kendine doğru çekiyor; Allnutt da kancayla gemiyi ilerletmeye çalışıyordu. Zamanla deneye deneye yaptıkları iş daha kolay gelmeye başladı.

Kavurucu güneş altında çalışmak gerçekten çok zordu. Otlar rüzgârın gelmesini önlüyor, fakat onları güneşten korumuyordu. Çok geçmeden böcekler bulutlar halinde üzerlerine gelmeye başladı. Kana susamış bir halleri vardı. Gemiyi

bu şartlar altında ilerletmek ağır ve yorucu bir iş olduğundan, Allnutt'un soluk alışı bile güçleşti. Derin derin soluk almak için ağzını açtığında içine böcekler doluşuyordu. Sonunda Allnutt dayanamadı ve:

«Özür dilerim Bayan, fakat artık devam edemeyeceğim, dayanamıyorum,» dedi.

Rose'a dönen yüzü akan terlerle duştan çıkmışa benziyordu. Elbiselerinin de yüzünden farkı yoktu.

Rose:

«Pekâlâ,» dedi. «Kancayı ver bana.»

«Ama bu iş çok zor!»

Allnutt, karşı koymaya çalışıyordu fakat, Rose hiç aldırmadı. Elinde kanca olduğu halde önünden buruna geçti. Allnutt, bir şeyler söyleyecekken sustu. O kadar yorgundu ki tartışacak hali kalmamıştı. Sadece yere çöküp alnından terler süzüle süzüle olduğu yerde kaldı. Rose

için gücünü son damlasına kadar tüketmişti.

Tabii, Rose da yaptığı işi çok güç buldu. Bütün her şeyini harcaması gerekiyordu. Bir süre sonra o da perişan oldu. Sonunda kancayı elinden bırakıp kendini yere attı. Binlerce böcek onu izliyordu.

«Artık yarın devam ederiz,» dedi.

Otların boyları burada uzun olduğundan az da olsa güneşin ışınlarından korunuyorlardı. Fakat geminin her yanı dokunulmayacak derecede sıcaktı. Sinekler her zamankinden daha acımazsızdılar.

Bir süre sonra Rose ayağa kalkıp nerede olduklarını çıkarabilmek için şöyle bir çevresine bakındı. Ne kadar yol aldıkları, ormandan ne kadar uzakta oldukları üzerine bir fikri yoktu. İlkönce bu işin bütün günlerini alacağını sanmışken ilk gün sona ermiş ve hâlâ ancak yarı yolu alabilmişlerdi. Varmak istedikleri yere varıp varamayacaklarını da garanti ede-

miyorlardı. Ama ne olursa olsun ertesi gün de araştırmaya devam edeceklerdi.

Gemiyi geldikleri yoldan ters yüzüne getirmek, olur iş değildi. O zaman yapabilecekleri tek şey, yiyecekleri bitene kadar burada durmaktı. Ondan sonrası Allaha kalmış bir şeydi. Ya açlıktan ölecekler ya da kıyıya ulaşmak üzere çamurların içinde yürürken boğulacaklardı.

Rose moralini bozmamak için sonlarının ne olacağını aklına getirmemeye çalışıyordu. Sineklerle savaşırken kendi kendine, 'Eğer başaramazsak bu elimizden geleni yapmadık demek değildir,' dedi.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

KAPANDA

GECE gemiyi bağlamaya gereklilik duymadılar; uzun otların arasında hiç bir şey onları hareket ettiremezdi zaten. Gece yarısı yağmurla birlikte gelen rüzgârı pek duymadılar. Otları geminin üzerine eğiyor, otlardan meydana gelen damın altında otururlarken rüzgâr pek etkisini gösteremiyordu.

Bütün gece, üzerlerine acımasızca yağan yağmur altında oturdular. Tedirgin ve rahatsız oldukları halde başladıkları

işin sonunu getirmek istediklerinden, her şeyden iyi bir sonuç çıkarmaya çalışıyorlardı. Allnutt:

«Yağmurun yağması bir tek şey için yararlı oldu,» diye söze başladı. «Suyun derinliğini fazlalaştırır belki. Sadece bir-iki santim yükselme bile bizim için yararlı.»

Gece yarısından sonra yağmur durup da Allnutt, böceklere rağmen uykuya dalınca. Rose bir gürültü duydu. Çok derinden gelen bir sesti bu. Ancak duyarlı bir kulağa sahip bir insan böceklerin vızıltıları arasında bu sesi duyabilirdi. Akan suyun sesiydi bu. En yavaş soluk almadan bile hafif olan bu ses, her yandan geliyor; ırmaktan akan su, otlar arasında yolunu buluyordu.

Rose, ilkönce Allnutt'u kaldırıp sesi dinlemesini istedi fakat, sonra vazgeçti. Allnutt, uykusunu iyice alırsa sabahleyin

hiç vakit kaybetmeden yola çıkabilirlerdi.

Bu defa kazanı ateşlemek, istimi elde etmek için zaman harcamayacaklardı. Allnutt, daha henüz kalktığında Rose'u ayakta durmuş etrafı kolaçan ederken gördü. Genç kadın hangi yöne doğru gideceğini kararlaştırmaya çalışıyordu. Allnutt, o günün işlerine başlamak üzere buruna geldiğinde, neşeyle:

«Galiba, gemi suyun üzerinde yüzüyor,» dedi. Eline kancayı aldı, öne doğru uzanarak:

«Evet, evet öyle,» diye ekledi. «İstediğimiz kadar yüksek suya kavuştuk. Eğer bu otlar olmasaydı...»

Kanal burada daha da daralmıştı. İlerlerken otlar **«Afrika Kraliçesi»** nin kenarlarına takılıyordu. Bazıları geminin altına giriyor, ilerlemelerini engelliyordu. Bazen de gemi birkaç santim geri gidiyordu. Otların ilerlemelerine zorluk çıkarı-

şı, bir gün önceki çamurun yaptığından çok daha azdı. Rose, bir o yana bir bu yana koşarak, gemiyi sağından solundan takılan otlardan kurtarmaya çalışıyordu.

Yavaş yavaş, fakat umutlarını yitirmeden ilerliyorlardı. Güneş sayesinde göle doğru gittiklerinden emindiler artık.

■

ALLNUTT, birden sevinçle bir çığlık attı:

«Burada başka bir kanal var.»

Rose, görmek için öne geldi. Evet, genç adamın söylediği doğruydu. Başka bir kanal bulmuşlardı. Üstelik bunda otlar yoktu; hem eskisinden daha genişti, hem de çok yavaş olmasına rağmen buradaki su hareket halindeydi.

«Şuna bakın Bayan, şuna bakın! Şimdi akıntılarla karşılaşacağız.»

Başlarından geçen bütün olaylara rağmen yine de gülebiliyorlardı. Allnutt, «**Afrika Kraliçesi**» ni kanala doğru çevirdi. Gemiyi tekrar suyun üzerinde serbestçe yüzüyor görmek harika bir şeydi. Elinde kancayla kalın bir kökü bütün gücüyle çekti. Gemi bir, iki metre ilerledi. Önemli olan, bu hızla kendi kendine yol almasıydı. Allnutt, şimdi kanca için başka bir yer arıyordu.

«Saatta birkaç mil hız yapıyoruz?»

Biraz sonra, kanalda bir kavise geldiler. Rose, önlerindeki sahilde ağaçları görebiliyorlardı. Kanal gittikçe genişlemekteydi. Artık çevrede bir tek ot bile kalmamıştı. «**Afrika Kraliçesi**» birkaç metre daha ilerledikten sonra durdu. Çevresinin büyük ve koyu renk ağaçlarla donatılmış olduğu küçük bir gölün içindeydiler. Gölün yüzeyi pembe beyaz su nilüferleriyle doluydu. Bunlar birbirlerine o kadar yakın büyüyorlardı ki su görünmü-

yordu bile. Otların arasındaki karanlıktan sonra buradaki güneş, ikisinin de gözlerini kamaştırdı. Bu denli bir ışığa alışmaları epey zaman aldı. Burunlarına çürük kokusu geldi. Karşı sahilde garip şekillerde büyüyen ağaçlar vardı. Allnutt:

«**Afrika Kraliçesi**» ni oradan geçirmek pek kolay olamayacak,» dedi.

Rose, parmağıyle bir yeri işaret ederek:

«Orada da bir kanal var, bak,» diye cevap verdi.

Gerçekten ilerde ormana açılan bir geçit görünüyordu. Girişinde parlayan su nilüferleri vardı, Allnutt:

«Evet, haklısınız,» dedi. «Şimdi yapacağımız iş oraya gitmek.»

'**Ulanga**'nın yukarısında bir kez daha nilüferlerle dolu bir havuzla karşılaştılar ama küçüktü. Kolay olmuştu. Fakat şimdi burada bunların arasında çok uzun süre gideceklerdi.

ROSE:

«Haydi bakalım, bir kere deneyelim,» dedi gülerek. Allnutt, onun sözleri karşısında incinmişti.

«Tabiî ki deneyeceğiz,» dedi.

Kolay değildi buradan geçmek. Zaten göle inme uğruna yaptıkları hiç bir iş kolay olmamıştı. Kayık kancasıyle çekemedikleri gibi, bitkiler gemiye yapışıyor, otların yapmış olduğu gibi geminin ilerlemesini engelliyordu.

Allnutt, **«Afrika Kraliçesi»**nin garip hareket edişinden bitkilerin pervaneye takıldığını anladı. Suyun dibi çamur olduğundan kancayı batırmakla hiç bir şey elde edemeyeceklerdi. Kancayı yukarı çekince gemi ilerlediği mesafede geri gitti. Kancayı suya her daldırışta etrafı sudan gelen bir gaz kokusu kaplıyordu. Rose:

«Bir de kürek çekmeyi deneyemez miyiz?» diye sordu.

Uzun zaman geçtiği halde hâlâ gölün

kıyısına varamamışlardı.

«Belki becerebiliriz,» dedi Allnutt

Ellerine uzun ve düz tahta parçaları alarak denemeye koyuldular. «**Afrika Kraliçesi**» içinde kürek çekilmeye uygun olmadığından yaptıkları iş çok zordu. Hem yavaş ilerliyorlar, hem de geminin kenarından rahatsız bir şekilde eğildikleri için kollarının altında dayanılmayacak derecede ağrı hissediyorlardı. Bu yüzden ikisi de durmadan birbirleriyle yer değiştiriyorlardı.

Gemi o kadar yavaş hareket ediyordu ki olduğu yerde durmuş olduklarını bir süre fark etmediler. Alınlarında birikmiş ter taneleriyle birbirlerine bakarak kürek çekmeye devam ettiler. Sonra aynı şeyi düşündüklerini anladılar. Allnutt:

«Bir şeye takıldık,» dedi.

«Evet!»

«Yine pervane...» Allnutt, bıçağını

çıkardı: «Yapılacak tek bir şey var,» diye ekledi.

Rose, ona engel olmak istiyordu. Bu bitki yığını arasında yapacağı iş tehlikeli olabilirdi ama yollarına devam etmek istiyorlarsa her şeyi göze almalıydılar. Söyleyebildiği tek şey:

«Çok dikkatli olmalıyız,» oldu.

«Evet, bu halatı belime bağlayacağım. Suya daldığım andan itibaren elliye kadar sayın. Eğer bu süre içinde su yüzüne çıkmazsam, halatı devamlı çekin.»

«Peki, meraklanma!»

Allnutt, geminin kenarına oturup ayaklarını suya sarkıttı. Rose'un yüzü kaygılıydı. Tehlikeli olan, sadece bu bitkiler değildi. Belki daha kötü, hem de çok kötü şeylerle karşılaşabilirdi suyun altında. Allnutt kendinden emin görünüyordu, bu yüzden Rose onun içindeki gizli korkuyu sezemedi. Elinde bıçağı olduğu halde kendini suya bıraktı. Dalana kadar birkaç

defa derin derin soludu. Sonra önce başı, arkasından da ayakları gözden kayboldu. Rose, titreyen dudaklarla sayıyordu. Otuza gelince halatı çekmeye başladı. Allnutt, bütün vücudunu bitkiler sarmış olarak su yüzüne çıkınca, Rose. «Oh, Allahım,» diye iç çekti. Genç adam soluk almaya ve konuşmaya başlamadan önce yüzündekileri temizlemesi gerekti.

«Pervanenin her yanı bitkilerle sarılmış. Onları kesmek zor bir iş değildi. Zaten çoğu gitti azı kaldı. Şimdi yine dalacağım.»

Dördüncü dalıp çıkıştan sonra Allnutt'un yüzü güldü.

«Hepsini temizledim,» dedi. «Bayan, lütfen bu bıçağı tutar mısınız? Çıkacağım artık.»

Rose'un yardımıyle yukarı çıktı. Üzerine yapışan bitkileri temizlerken genç kadın korkuyla geri çekilip bir çığlık attı. Allnutt'un bütün vücuduna, kollarına,

bacaklarına sülükler yapışmıştı. Bu iğrenç yaratıkların görüntüsü Allnutt'u hasta etmeye yetti. Sesi titreyerek:

«Çekemez misiniz bunları?» diye Rose'a yalvardı.

Rose'un hatırladığına göre, sülükleri kan emerken çekmek doğru değildi.

«Hayır, çekemem, bu yarayı zehirler. Ama tuz bunların hakkından hemen gelir,» dedi, tuz kutusunu almak için koştu.

Tuzu sürdükçe sülükler teker teker yere düşüyordu. Allnutt, ilk düşenin üzerine bastı, kan -kendi kanı- ayağının altından ortaya çıktı. Geri kalanları Rose ırmağa attı. Allnutt'un vücudundan kan hâlâ akıyor ve güneşin sıcaklığı altında kuruyordu.

Kanı durdurabilmeleri epey zamanlarını aldı. Genç adam tir tir titriyordu. Ona göre, dünyada sülüklerden daha iğrenç bir şey olamazdı.

«Derhal burayı terk edelim,» dedi.

Nilüferlerle dolu göl içinde kürek çekerek ağır ağır ilerlediler. Öğleden sonranın gelişiyle pembe çiçeklerin bazıları kapandı. Beyaz olanlar da açtı. Önlerindeki manzara, gerçekten çok güzeldi, ama bunu fark edecek güçleri kalmamıştı artık. Ne bir şey düşünebiliyor, ne de bir şey görebiliyorlardı. Kavurucu güneş beyinlerini sulandırmıştı. Yer değiştirirken bile tek bir söz etmiyorlardı. Bütün hareketleri otomatikleşmişti sanki. Gölde yol alışları, bahçede bir sümüklü böceğin dolaşmasına benziyordu.

Güneş daha alçaldı. Ağaçların yakınında gölge bir yer gördüler. «**Afrika Kraliçesi**», bitmez tükenmez yavaşlığıyle sonunda bu gölge yere ulaştı. Geminin her yanı gölgenin altına girince, Allnutt elindeki tahtayı fırlatıp:

«Benden bu kadar, artık parmağımı oynatacak halim kalmadı,» dedi.

Gözleri nemlenmişti. Bitkinlikten hün-

gür hüngür ağlaması an meselesiydi. Rose'a yüzünü göstermek istemediğinden arkasını döndü. Bereket yiyip için karnını doyurduktan sonra kendini daha iyi hissetti. Böceklerin rahatsız etmesine rağmen neşeyle konuşup gülebiliyordu.

«**Afrika Kraliçesi**» ni buraya kadar getirebilmek için motoru kullandık, kayık kancasıyle ite kaka gemiyi ilerlettik ve bu tahta parçalarıyle kürek çektik. Şimdiye kadar yapmadığımız tek şey «**Afrika Kraliçesi**» ni sırtımıza alıp taşımaktı. Her halde bundan sonra bunu da yapmamız gerekecek.»

Ertesi gün Rose bu sözleri hatırladı. Üzüntüyle söylemek gerek, bunu da yapmak zorunda kaldılar.

ON İKİNCİ BÖLÜM

AMACA DOĞRU

SABAHLEYİN, nilüferlerle dolu geçilecek çok az yer kalmıştı. Yollarına devam edebilmek için bitkilerle savaşırken yeniden umutlandılar. Nilüferlerin bittiği yerle kanalın ağzını görebiliyorlardı. Hiç bir şeyin su nilüferlerinden daha kötü olabileceğini düşünemiyorlardı.

Önlerinde uzanan ağaçlar **«rizofora»** lardı. Bunların başladığı yerde nilüferler son buluyordu. **«Rizofora»** ların derin gölgesi altında bu bitkilerin yaşaması im-

kânsızdı. Zaten **«rizofora»** ların yetiştiği yer, başka hiç bir ağaç için elverişli olmazdı.

Kanalın ağzına geldiklerinde, ileriye şöyle bir göz attılar. Derin bir tünel gibiydi. Açağlar, her iki yanda duvarlar, tepede de tam bir dam meydana getiriyordu. İçerisi oldukça karanlıktı. Küf kokusu dayanılacak gibi değildi. Fakat onlar yine mutluydular. Çünkü çirkin görünüşlü olmasına rağmen kolayca geçebilecek bir yer bulmuşlardı. Nilüferlerin güzellikleri onları nasıl etkilemediyse bu kanalın çirkinliği de o denli etkili olmadı. Geçirdikleri günler onlarda sadece ilerleme isteği bırakmıştı.

Nilüferlerden kurtuldukları zaman durdular, suyun içine baktılar.

Allnutt nefret ve kızgınlıkla:

«Hay Allah!» diye bağırdı. «Şimdi de su çimenleri başımızın derdi olacak.»

Su çimenleri dipten bütün suyu kap-

larcasına büyüyordu. Su bununla âdeta katı, dirençli bir madde haline gelmişti.

Allnutt:

«Burada istimle yol alamayız,» dedi. «Bu karışıklık içinde pervane işlemez.»

Rose, çevresine bakındı. Belki başka bir kanal bulabilirlerdi, bulsalar da onun bundan daha iyi olacağını nasıl garantileyebilirlerdi. Üstelik tekrar nilüferlerin içine girmemeliydiler.

Biraz duraklamadan sonra:

«Haydi, gidelim,» dedi.

Tahta parçalarıyle gemiyi itmeye devam ettiler. Hava yine çok sıcaktı. Soluk almak bile güçtü. Su, yarı çamur, yarı sıvı halindeydi.

«Kayık kancasıyle itmeyi denesem mi acaba? Öyle daha hızlı yol alabiliriz belki.»

Rose:

«Burada ikimiz de kanca kullanabiliriz,» diye cevap verdi. «Bir tane kanca

yapabilir misin?»

«Yapabileceğimi sanıyorum.»

Rose, yanında her işten anlayan bir yardımcısı olduğu için şanslı sayılırdı. Allnutt, dört tane demir çubuğu uzun bir tahtaya telle sardı, Rose'a kanca yaptı.

■

İKİSİ birlikte kanca kullanınca ilerleyişleri daha çabuklaştı. Burunda yan yana oturup dallarla köklere kanca ile asıldılar. Saatta yarım mil hızla yolculuk yapıyorlardı. «Rizofora» ormanı on mil genişlikteyse ancak yirmi ya da otuz saatta buradan geçebilirlerdi. Fakat düşündüklerinden de daha fazla zaman aldı.

Çok geçmeden suyun üzerine kadar inen dalların altından geçebilmek için bacayı ve tenteyi indirmek zorunda kaldılar. Suyun altında kanal boyunca uzanan kalın kökler vardı. Bazen, kancayla

daha derin yerler olduğunu fark edip o yolu izliyorlardı. Bazen de Allnutt'un çamurun içine girip köklerin üzerinden **«Afrika Kraliçesi»** ni çekmesi gerekiyordu. Genç adam bu işi yaparken, Rose, onun **«Afrika Kraliçesi»** ni omuzlayıp taşımak konusunda söylediği sözleri hatırladı.

İlerleyebilmek için başka çareleri kalmadığında ikisi de çamurun içine oturuyor ve teker teker kökleri kesiyorlardı. Bunu yaparken kendileri ile birlikte her şey çamura bulanıyor, çevreye güzel olmayan kokular yayılıyordu. Ayrıca alaca karanlıkta, neyin ne olduğunu anlamak için iki üç kere bakmaları gerekiyordu. Üzerine bastıkları şey bir ısırığı ölümlerine yol açabilecek zehirli bir yılan olabilirdi.

Derken ısırgan böcekler yüzünden çok kötü bir hastalığa, sıtmaya tutuldular. Şimdiye kadar her türlü güçlüğe katlanmışlarken bütün bunlara bir de hastalık eklenince durumları çok kötü oldu.

Her sabah bütün vücutları buz kesip tir tir titriyorlar, sonra da üşümeleri geçince ateşten yanıyorlar, buram buram ter dökü yorlardı. Sıtma nöbeti geçtikten sonra biraz uyuyorlar ve kalktıklarında işlerine devam edebilecek güçte oluyorlardı.

■

KANAL BİR oraya bir buraya dönüyor, onlar da hangi yöne gideceklerine karar veremiyorlardı. Üzerinde bulundukları kol başka biri ile karşılaşınca suyun ne tarafa aktığını anlamak için ırmağa bir tahta parçası attılar.

Bu karanlıklar ormanında güneşin yüzünü görmek imkânsızdı. Günler gelip geçiyordu. Çalışabilmelerini sağlayacak derecede ışıkla karşılaşınca gündüz olduğunu anlıyorlardı. Hiç bir şey yapamayacak kadar karanlık olduğunda da gece demekti. Burada kaç gün geçirdiklerini bilmiyorlardı.

Yiyeceklerin üzerine çamur ve küf kokusu sindiğinden iştihları da kapandı. Midelerinin kazınmasını önlemek için bir iki lokmayla yetiniyorlardı. Sürdükleri hayat bir hayvanınkinden daha beterdi. Üstelik pervaneden de çok korkuyorlardı. Bir anlık dikkatsizlik tekrar kırılmasına sebep olabilirdi. Geminin, dönemeçleri yavaş yavaş alması gerekiyordu. Aksi takdirde pervane, bazı saklı köklere takılabilirdi.

Sonunda geniş bir kanal ile karşılaşınca yeniden umutlandılar. Tepelerindeki dallar ince; kanal da derin ve genişti. Daha sonra o kadar genişledi ki karşılıklı dallar birbirlerine uzanamadıklarından güneş ışınlarının gelmesini önleyemediler. Kaç günden sonra özlemini duydukları güneşe kavuştular.

Allnutt, sevinçle:

«Ne dersiniz Bayan, bu **«rizofora»** lardan da kurtulduk mu acaba?»

Rose cevap vermeden önce bir köke asılıp çekti, sonra:

«Evet öyle galiba,» dedi.

Karşılıklı birbirlerine gülümsediler. Görünüşleri korkunçtu. Tepeden tırnağa çamur içindeydiler. Sıtmadan dolayı yüzleri bembeyaz, vücutları sapsarıydı. Gözleri içine çökmüştü ikisinin de. Bir misyonerin kız kardeşi ile bir mühendisten çok, binlerce yıl öncesinden kalma taş devri insanlarına benziyorlardı. Fakat kendileri birbirlerinin bu görünüşlerine alıştıklarından yadırgamıyorlar, her şeye rağmen gülümseyebiliyorlardı.

Gemi son dönemeci de döndükten sonra ortada bir tane bile **«rizofora»** kalmadı.

Allnutt:

«Sazlar!» diye fısıldadı. «Sazlar!»

Daha önce de sazlarla karşılaşmıştı ve bunları **«rizofora»** lara tercih ediyordu. Sazlar çok daha iyi sayılırdı.

Rose, ön tarafta parmaklarının ucunda ayağa kalkarak sazların üzerinden görebildiği kadar uzağa baktı.

«Göl, sazların tam öbür tarafından başlıyor,» dedi.

Rose, hemen bu beklenmedik olay karşısında ne yapması gerektiğini düşünmeye başladı.

«Ne kadar yakacağımız kaldı?» diye sordu.

«Epeyce var, en az yarım gün yetecek kadar.»

«Ondan daha fazlası olması gerekiyor.»

Göle vardıklarında odun ve tahta toplamak eskisi kadar kolay olmayacaktı. Önlerinde uzanan iş için daha çok yakacağa ihtiyaçları vardı.

«Hemen durup biraz toplayalım.»

Allnutt, bundan hiç hoşlanmadı. Gerçi Rose'un da pek hoşuna gitmiyordu ama yapılması gereken bir işti. Masmavi

gökyüzünü gördükten sonra bir saniye bile kaybetmeden karanlık **«rizofora»** lardan kurtulmak istiyorlardı. Allnutt:

«Biliyorsunuz, yaş odun iyi yanmıyor,» dedi.

«Hiç yoktan iyidir. Kullanmadan önce bir ya da iki gün kuruturuz, olur biter.» dedi Rose da.

Birbirlerine baktılar. Bütün bu zorluklara sadece tek şey, **«Louisa»**yı torpillemek için katlanmışlardı. Bir zamanlar Allnutt'un delilik diye nitelendirdiği bu işe şimdi çok yaklaşmışlardı artık. Fakat haftalardır Allnutt bu konuyu hiç aklına getirmedi. Zaten o kadar karışık ve güç işlerle uğraşmıştı ki asıl amaç edinilen bu iş aklından silinmişti.

«Rizoforo» lar arasına **«Afrika Kraliçesi»** ni bağlayıp eline baltasını aldığı gibi geminin içine odunları yığdı. Sonunda sazların uğruna **«rizofora»** ları geride bıraktılar.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEHLİKE GÖRÜNÜYOR

AZLARIN ARASINDA oldukça geniş bir kanal vardı. Kanala girip de bir dönemeci döner dönmez, önlerinde, bir iki tane ağaçlarla kaplı adalar bulunan altın renkli gölü gördüler. Kanalın her iki tarafında da sazlar olmasına rağmen bizimkiler bunları önemsemiyorlardı. Önlerinde kayasız, «rizofora» sız, nilüfersiz, kırk mil genişlikte temiz bir su uzanıyordu. Özgürdüler artık. Özgürlüklerine kavuşmanın sevinciyle yerlerinde duramıyor-

lardı. Kendilerini kafesten kaçan hayvanlara benzetiyorlardı. Sıtmalı oldukları halde günlerdir hiç böylesine sakin ve rahat uyuduklarını hatırlamıyorlardı.

Ertesi sabah **«Louisa»** yı torpilleme konusunu hiç açmadılar. Rose, her zaman önceki adımı atmadan sonrakini düşünmek istemezdi.

«Haydi gemiyi temizleyelim,» dedi. «Bu çamura ve kokusuna dayanamayacağım artık.»

Gerçekten de gün ışığında **«Afrika Kraliçesi»** olanca pisliğiyle çok korkunç görünüyordu. Dağınıklık, Rose'u en çok sinirlendiren şeylerden biriydi. Çevrelerindeki su temiz ve duruydu.

Geminin her tarafını -bütün eşyaları yerlerinden oynatarak- bir güzel yıkadılar. Döşeme tahtalarını çıkarıp altında kokusuna gerçekten dayanılmayan suları temizlediler. **«Afrika Kraliçesi»** ni pırıl

pırıl yaptıktan sonra bütün giyecekleriyle kendilerini de yıkadılar. Rose, «**rizofora**» ların arasına girdiklerinden beri böyle yıkanamamıştı. Temiz vücutlara temiz çamaşırla elbiseler giymek çok güzeldi doğrusu.

O gece Rose, köydeki evi terk ettiğinden beri aklından bütün bütüne silinmiş olan bir şeyi hatırladı. En son Sam'ın ölümünde dua okumuş ve «**Afrika Kraliçesi**» ne geldiği günden beri değil dua etmek, Tanrı'yı bile pek hatırlamamıştı. Bu yüzden Tanrı'nın ona çok kızmış olacağını düşünerek korkuyla yatağından fırladı, yere diz çöküp elleri göğsünde dua etmeye başladı. Gece yarısı Allnutt uyanıp da onu başı havaya kalkmış olarak dudaklarının kıpırdadığını görünce şaşırdı. Kendisi hiç dua etmezdi. Aslında okul zamanı arada sırada ederdi; şimdi, çok zaman geçtiğinden unutmuştu. Rose'un dua edebilmesi onun Allnutt'dan ne

kadar üstün olduğunu gösteriyordu. Fakat akıntılardan geçerken dümeni Rose'a bıraktığı gibi tehlikeli zamanlarda Tanrı'dan yardım dilemeyi de ona bıraktığından memnundu.

Gözlerini kapadı, tekrar uykuya daldı. Rose'u yalnız bıraktı. Gerçi, şu anda genç kadına herhangi bir yardımda bulunamazdı. Bu, Tanrı'yla onun arasındaki bir meseleydi. «**Afrika Kraliçesi**» nin bu yolculukta artık güçlüklerle karşılaşmadan yoluna devam etmesi ve «**Louisa**» yı bulup torpillemeleri için dua ediyordu.

Sonunda huzura kavuşarak yatağına yattı. Artık rahat rahat uyuyabilirdi. Vatanı uğruna bir şeyler yaparken başarılı olacağından emindi.

Sabahleyin Allnutt ön tarafta onu beklerken Rose, dizleri üzerinde oturarak bir süre daha dua etti. Göle bakarken kararlı dudakları ve sakin bir yüzle eski haline döndü.

İleride adalarla sazların arasında bir şey görünüyordu. Bulut değildi bu. Aşağısında küçük beyaz bir şey olan siyah dumandı. Rose'un kalbi göğsünden çıkacakmış gibi attığı halde, serinkanlı olmaya çalışarak konuşmaya zorlandı.

«Charlie,» diye seslendi. «Buraya gelir misin, baksana şu görünen nedir?»

Bir bakışta Allnutt onun ne olduğunu anladı.

«Louisa!»

«Hangi yöne doğru gidiyor?»

Rose, sorusuna karşılık beklemeden:

«Buraya geliyorlar,» dedi. Sakin olmalıydı. «Bizi görmemeliler! Sazların arasına girip saklanamaz mıyız?»

«Bacayı ve tenteyi görürler.»

Bir önceki gün gemiyi temizlerken bunları tekrar yerlerine koymuşlardı. Rose tenteyi direklerinden çekmeye başladı. Allnutt'a dönüp:

«Senin bacayı çıkarman için de epey

vaktin var,» dedi. «Sazlar aramızda olduğuna göre, daha uzun süre bizi göremezler.»

«**Louisa**» gibi büyük bir gemi onlara bir nokta halinde gözüktüğüne göre, «**Louisa**» dakilerin «**Afrika Kraliçesi**» ni görmesi imkânsızdı.

Bacayla tenteyi yerlerinden çıkardıktan sonra sazların arasında güven içinde olacaklardı. Tabiî, özellikle onlar aranıyorsa kolayca bulunabilirlerdi ama bu da mümkün değildi, çünkü «**Afrika Kraliçesi**» nin gölde olabileceğini Almanlar akıllarına bile getirmezdi.

Rose, «**Louisa**» yı dikkatle inceledi. Şimdi daha da yakındı. Gölün kenarından güneye doğru gidiyordu. Kanalın ağzına gelip «**Afrika Kraliçesi**» ni görene kadar daha en az bir saat vardı.

«Haydi şimdi gemiyi içeri sokalım.»

Geminin burnunu sazlara doğru döndürdüler. Kancalarla çeke çeke iyice içe-

ri girdiler, fakat arkası hâlâ dışardaydı.

«Sazların bazılarını kesmen gerekiyor. Çamurun derinliği ne kadar acaba?»

Allnutt, elindeki kancayı çamurun içine batırdı, şüpheli gözlerle sonuca baktı.

Rose:

«Çabuk olmalısın!» diye bağırınca genç adam bıçağı alıp öne koştu. Sadece kolları su üstünde kalıncaya kadar çamurun içine girdi. Uzanabileceği her sazı mümkün olduğu kadar kısa kestikten sonra gemiye çıktı. Rose da «**Afrika Kraliçesi**» ni onun açtığı yere kancaların yardımıyle sokmaya çalıştı.

«Geminin bir kısmı hâlâ dışarda. Biraz daha kesebilir misin?»

Allnutt, tek kelime söylemeden tekrar çamurun içine girdi, sazları kesmeye devam etti. Sonra «**Afrika Kraliçesi**» ne çıkınca Rose'la birlikte gemiyi biraz daha temizlendiği yere doğru çektiler. Kenar-

lara itilen sazlar geminin arkasından tekrar birleşiyorlardı.

Rose yine:

«Az daha içeri girebilseydik, çok iyi olurdu,» deyince Allnutt yeniden sazların arasına girdi.

Bu defa yeteri kadar yer açılmıştı. **«Afrika Kraliçesi»** sık sazların arasında saklıydı artık. Arka taraflarında yükselen sazlar gemiyi öyle bir gizlemişti ki **«Louisa»** kanala gelse bile -hoş buna pek imkân yoktu ya- onları göremezdi.

Rose'la Allnutt ancak küpeşteye çıkıp parmakları ucunda ayağa kalkarlarsa sazların ötesini görebiliyorlardı. **«Louisa»**, sahilden aşağı yukarı bir mil uzaklıkta dümdüz gidiyordu. Kanalın ağzının ters yönüne doğru ilerliyor, pek dönüş yapacağa benzemiyordu. Beş dakika gözlerini kırpmadan polis gemisini seyrettiler. **«Louisa»** suyun duru maviliği üzerinde bembeyaz rengiyle göze pek hoş

görünüyordu. Arkasında Alman bayrağı dalgalanmaktaydı. Burnunda ise, gölde idarenin onda olduğunu belirten top vardı. **«Louisa»** nın izni olmadan hiç bir gemi göle inemezdi.

Şimdi kanalda iyice uzaklaşmış, güneye doğru gidiyordu. Artık görülme tehlikeleri ortadan kalkmıştı. **«Louisa»** gölün çevresinde her şeyin normal olup olmadığını kontrol etmek amacıyla her günkü gezintisini yapıyordu.

Rose onun uzaklaştığını görünce üzerinden büyük bir yük atmışçasına olduğu yere çöktü. Fakat bu defa da tutulmuş olduğu hastalık rahatını kaçırdı. Allnutt'a dönüp:

«Sıtmam yine şiddetlendi,» dedi.

Allnutt, ona elinden gelen yardımı yaptı, ne çare kendi de birden kötüleşti.

Çok geçmeden ikisi de sıcak güneş altında tir tir titreyerek sıtmadan kıvranıp durdular.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARAR

ĞLEDEN SONRA, geç saatlara doğru sıtma nöbeti geçti. Rose, geçirdiği kötü saatların etkisiyle kararsız ayağa kalktı. Yorgunluktan sallanıyordu. Allnutt da sıtma nöbetini izleyen derin bir uykudan yeni uyanmıştı.

Genç kadın ayağa kalkıp sazların arasından uzaklara baktı. Güneye doğru dumanını ve gemiyi çok küçük beyaz bir nokta olarak gördü. Bir an **«Louisa»** nın hâlâ aynı yönde ilerlediğini sandı. Sonra

bu düşüncesinin doğru olmadığını anladı. Güneyde bir süre gözden iyice uzaklaşmış, sonra tekrar bu tarafa doğru geri gelmeye başlamıştı. Allnutt da Rose'un yanına geldi. Birlikte, «**Louisa**» nın sahile yaklaştıkça büyüyüşüyle daha belirli bir hale gelişini seyrettiler.

Allnutt, yüksek sesle konuşursa sanki duyacaklarmış gibi Rose'un kulağına fısıldadı.

«Bu bizi mi arıyor acaba, ne dersiniz?»

«Hayır. Bizi aramıyor. Sadece sahil boyunca gidip gelip çevreyi kolaçan ediyor.»

Rose, aslında kendi sözlerine pek fazla inanmamakla beraber böyle olmasını Tanrı'dan diliyordu. Yoksa, eğer Almanlar gerçekten onları arıyorlarsa günlerdir çektiği acılar boşa gidecek, hayalini kurduğu iş gerçekleşmeyecekti.

Allnutt:

«İnşallah söylediklerıniz doğrudur Bayan,» dedi.

Rose, birden:

«Charlie, bak yine yön değiştirdi,» diye bağırdı.

Gerçekten de **«Louisa»** bir dönüş yapıp sahilden uzaklaşmaya başlamıştı.

«Demekki bizi aramıyorlar.»

Tam karşılarında bulunan adalara doğru ilerleyişini seyrettiler.

Allnutt:

«Şimdi ne yapacağını çok merak ediyorum doğrusu,» dedi.

Ama yine de geminin durduğunu fark eden ilk o oldu.

«Geceyi geçirmek üzere orada adaların arasında demirliyor. Bakın! Görüyor musunuz?»

Bayrak durduğu yerden yok oldu.

«İşte oradalar, orada duracaklar. Adalar, demir atmak için uygun bir yer.

Bu bizim için de iyi, sabahleyin hareket edişlerini görebileceğiz.»

Allnutt, küpeşteden aşağı indi, Rose hâlâ orada duruyordu. Güneş batmaya başlamıştı. Gökyüzü, kırmızı ile altın rengine boyanmış pırıl pırıl parlıyordu. Hava karardıkça «**Louisa**» yı görmeleri güçleşti. Rose, kaşlarını çatmış kendi kendine düşünüyordu: 'Niçin bekliyoruz sanki? Bütün hazırlıklarımızı tamamlayıp İngiltere için harekete geçmeliyiz.'

Allnutt'a sert bir sesle:

«Bugün hazırlanmış olmalıydık,» dedi.

Karanlıkta, yanan sigarasının kırmızı ucunu görebiliyordu.

Allnutt:

«Bugün harekete geçmemiz fazla bir şeyi değiştirmez,» dedi. «Nasıl olsa tekrar gelecekler. Bu Almanların ne mal olduğunu biliyorsunuz. Kesin kuralları vardır, mutlaka bunlara bağlı kalırlar. Pa-

zartesi bir yerde; salı, başka bir yerde; çarşamba belki burada nöbet tutarlar. Bugünün günlerden hangisi olduğunu bilmiyorum. Pazarları Port Livingstone'a gidip geceyi orada geçirdiklerini sanıyorum. Sonra pazartesi yine aynı şekilde devriye gezmeye başlıyorlar.»

Genç adamın söyledikleri Rose'un Almanlar hakkında düşündüklerine uyuyordu.

Allnutt:

«Taş ocaklarındaki oranın sorumlusu Kaufman denilen adam, her şeyin doğru ve belirli bir düzene uygun olarak yapılıp yapılmadığını kontrol ederdi,» diye sözüne devam etti. «Koydukları kurallar hiç bir işe yaramazdı. Kaufman, sektirmeden haftada bir gelirdi. Belçikalılar, her seferinde ne zaman geleceğini bildiklerinden her şeyi onun istediği şekilde hazırlarlardı. Gelir, etrafa göz atar. bir iki bardak bir şey içer ve giderdi. Bütün bun-

lar karşısında hep güleceğim tutardı.»

«Evet, ben de onların bu değişmeyen kurallarının Sam'ı ne kadar sinirlendirip kızdırdığını hatırlıyorum.»

■

«**LOUİSA**», bu gece adaların arasında demir attığına göre hiç kuşkusuz bir kere daha aynı şeyi tekrarlayacaktı. Rose, kafasında kendince birtakım planlar kurduğundan şimdi ne yapması gerektiğini biliyordu.

Tatlı, insanın karşı koyamayacağı bir sesle:

«Charlie,» diye seslendi.

«Evet, Bayan?»

«Torpilleri hazırlamaya başlamalısın. Yarın sabah gün ağırdığında başlarsan, hepsini bitirmen ne kadar zamanını alır?»

«Patlayıcı maddeleri tüpün içine yer-

leştirmek, iki üç dakikalık bir iş. Fakat patlayıcı aletleri yapmak ne kadar sürer, bilmiyorum. Belki iki gün, belki de daha fazla. Hem el oyalayıcı bir iş, hem de henüz onlar hakkında iyice düşünmedim. «**Afrika Kraliçesi**» nin ön tarafından delikler açmam lâzım. Bu fazla zaman almazsa da yine de belli olmaz. Eğer sıtma nöbetleri tutmazsa iki günde bitirebiliriz. Bütün iş, patlayıcı maddeleri yapmaya bağlı.»

«Peki!»

Rose'un sesinde ve halinde bir gariplik vardı. Allnutt'un gözünden kaçmadı bu.

«Bayan,» dedi. «Bayan!»

«Efendim?»

«Ne düşündüğünüzü, ne yapmak istediğinizi biliyorum. Benden saklamaya çalışmanız yersiz.»

Allnutt'un sesi çok nazikti. Rose'a kuvvet vermek amacıyle elini tuttu.

«Neden benden saklıyorsunuz? Hiç olmazsa şimdi bütün düşüncelerimizi birbirimize anlatmalıyız. «**Louisa**» nın bundan sonraki ilk gelişinde, geceleyin harekete geçmek istiyorsunuz değil mi?»

«Evet.»

«Bence de elimize geçen en iyi fırsat bu olacak. Yararlanmaya bakıp işimizi halletmeliyiz.»

Allnutt birkaç dakika sessiz durdu. Sonra tekrar konuşmaya başladı.

«Bayan, siz gelmeseniz de olur. İkimizin birlikte gitmesi gereksiz. Ben bu işi tek başıma kolayca yapabileceğime göre, siz gelmeyin!»

«Evet haklısın. İki kişi gitmemiz doğru olmaz, ama burada senin kalman gerekir. «**Afrika Kraliçesi**» ni adalara kadar yalnız götürüp o işi yapabilirim. Zaten biraz önce de onu tasarlıyordum. Sen benden önce davrandın.»

«Biliyorum, aklınızdan neler geçtiği-

ni biliyorum. Ama bunu ben yapmalıyım. Benim işim bu. Kaldı ki bu Almanlarla...»

Konuşmaları, tartışmaları böylece sürüp gitti. Allnutt, bir zamanlar çok değerli gördüğü hayatını bu iş uğruna vermeye hazır görünüyordu. Rose'un planı, onun için artık sadece bir düş olmaktan çıkmış, bitirmesi gereken makineyle ilgili bir iş haline gelmişti. Yarım bırakmak, yanlış bir hareket olurdu. Üstelik de «**Louisa**» nın gölde kendi başına buyruk dolaşması sinirine dokunuyordu. Onu durdurabilmek için kendini her şeyi, ama her şeyi yaptırabilecek güçte hissediyordu. Sanki göl babalarının mallarıymışcasına içinde serbestçe dolaşıyorlardı. Eh, yakında dünyanın kaç bucak olduğunu göreceklerdi.

■

İLK ZAMANLAR «**Afrika Kraliçesi**» ni bir başına göndermeyi düşünmüş-

lerdi. Fakat sonra ikisi de bunun pek doğru olmayacağı kanısına vardılar. Rose, gemiyi ve birbirine uymayan hareketlerini öğrendiğinden ona pek güvenemiyordu.

Allnutt:

«Ben **«Afrika Kraliçesi»** nin içinde olurum, **«Louisa»** yı vuracağına emin olur olmaz da arka taraftan hemen atlarını,» dedi. «Nasıl olsa arkada olduğumdan öndeki patlamanın bana pek zararı dokunmaz.»

Aslında, seksen-doksan kiloluk patlayıcının etkilerinin ne olacağını biliyor, Rose'un bu konuda bilgisi olduğunu sanmıyordu. Fakat, işi basit ve tehlikesiz göstermeye çalıştıkça Rose da:

«Madam bu kadar kolay ve söylediğine göre hiç tehlikesi yok, o zaman ben de tek başıma yapabilirim,» diyordu.

Uzun süren tartışmaların sonunda, ikisi de birlikte gitmeye karar verdiler.

Eğer biri gemiyi idare ederken öteki de yaptıkları aletlerle ilgilenirse, başarı oranı tabiî, daha yüksek olacaktı. **«Louisa»** yla aralarında üç yüz metre kalınca içlerinden birinin suya atlamasını kararlaştırdılar. Allnutt, Rose'un atlayacağını; Rose ise atlayanın Allnutt olacağını düşünüyordu.

Allnutt:

«Bugünden itibaren sadece bir haftamız kaldı,» dedi.

Rose, karanlıkta ayağa kalkıp sazların üzerinden göle baktı. Gökyüzü yıldızlarla ışıl ışıldı. Suyun üzerine vuruyor, su ışıldıyordu. Ay henüz çıkmamıştı. İllerlerde hafif ışıklar görünüyordu, bunlar yıldız değildi. Rose, Allnutt'un kolunu tuttu.

Allnutt:

«Evet, görüyorum, onlar,» dedi.

Rose kendi kendine düşünüyordu: 'Demir attıklarında eğer bütün ışıkları bu

şekilde gizlerlerse, onları bulmak imkânsız olacak. Peki, neden böyle yapıyorlar? Göldeki tek gemi o. Tabiî, onların öyle düşünmesi gerekir. Aslında baş düşmanları, yani biz, onlardan ancak kırk mil uzaklıkta sazların arasında saklı duruyoruz. Bu gerçeği bilmediklerine göre, ışıkları gizlemeleri saçma.'

Işıkların görünmesi onların başarısını daha da garantileştirdi.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

MUTSUZ SON

ERTESİ SABAH, «**Louisa**» gölün çevresinde güvenliği sağlamak için bitmek tükenmek bilmeyen yolculuklardan birine daha çıktı. Bu defa kuzeye doğru gidiyordu.

Rose kendinden emin:

«Döndüğünde her şeyimizle hazır olacağız,» dedi.

«Evet.»

Allnutt, Rose'un yardımıyle ağır gaz bidonlarını arkadan alıp ortalara getir-

di. Kapaklarını açtığında gaz tıslayarak dışarı çıktı. Sonra, Allnutt her birinin tepesindeki kısımları aldı, yuvarlak boşluklar bıraktı.

Patlayıcı maddelerle tıka basa dolu kutuları dikkatlice açtılar. Dinamitler, sarı yağlı kâğıda sarılı küçük ve yuvarlak paketler halindeydi. Allnutt, elini bidonların içine uzatabildiği kadar sokarak dinamitleri yerleştirmeye başladı.

«Küme halinde birbirlerine yakın yerleştirebilseydik çok daha iyi olurdu. Bunları neyle sarabilirim acaba?» diyerek çevresine şöyle bir göz gezdirdi. Şu anda aklına pek bir şey gelmiyordu. Birkaç dakika sonra sevinçle:

«Ah, buldum! Buldum!» dedi. «Çamur! Evet, çamur işime yarayacak.»

Geminin önüne gidip kanalın dibindeki çamurları avuçladı, güneş altında kuruması için döşemelerin üzerine sermeye başladı.

Rose, onun ne yapmak istediğini anlayınca:

«Sen bırak, bunu ben yapabilirim,» dedi.

Siyah çamuru mıncıklaya mıncıklaya fazla sularını çıkardı ve yere iyice serdi. Sonra çamur sertleşinceye kadar işini sürdürdü. Kullanılacak hale gelince onları Allnutt'un yanına taşıdı, yine aynı şeyi yeni baştan hazırlamaya koyuldu.

Allnutt, dinamit paketlerini çamura bulayarak bidonların içine yavaş yavaş yerleştirdi. Her iki bidon da ağzına kadar dolunca iki büklüm durmaktan ağrıyan belini ovuşturarak ayağa kalktı.

Gururla:

«Bu iş de oldu,» dedi.

Rose da evet anlamında başını salladı. Ayakta durup her günkü alışagelmiş işlerinden birini tamamlamış gibi yaptıkları tehlikeli şeyleri bir süre seyrettiler.

Allnutt:

«Şimdi patlayıcı maddeleri yapmamız gerekiyor,» dedi. «Dün gece bunun üzerinde epeyce düşündüm, aklıma bir şey geldi.»

Oturacak yerlerin altındaki kullanılmayan kutulardan birinden bir silah çıkardı. Havadan korunması için iyice yağla kaplanmıştı.

Rose silahı görünce afalladı. **«Afrika Kraliçesi»** nde böyle bir şeyin bulunduğunu bilmiyordu. İlk olarak şimdi öğrenmişti.

Allnutt, yanında silah taşımasının nedenini anlattı:

«Bunu almaya mecburdum. Bazen Limbasi'ye giderken gemi de bir sürü altın oluyordu. Kendimi ve altınları güven altına almak için ihtiyacım olabilir, diye düşünüyordum. Ama merak etme, kullanmak zorunda kalmadım, kimseyi de öldürmedim.»

Rose, derin bir iç çekerek:

«Buna çok sevindim,» dedi.

Ona göre barış zamanında bir insanı, hırsız da olsa öldürmek; savaş zamanında koca bir gemiyi havaya uçurmaktan çok daha kötü ve rahatsız edici bir davranıştı.

Allnutt, silalın içini açtı, kurşunları çıkardı.

«Şimdi bana düşünmem için zaman verin, Bayan!»

Elindekine çeşitli şekiller verirken Rose merakla onu seyrediyordu. Yemekler, uyku zamanı ve sıtma nöbetleri işin çabuklaşmasını önledi. Ancak koca iki günün sonunda bitebildi.

İlkönce, bıçağıyle sert tahta parçasından bidonların ağzına sığabilecek şekilde iki yuvarlak parça kesti. Sonra her birinde üçer tane delik açtı. Bu delikler kurşunların zorla girebileceği büyüklükteydi. Kurşunların sivri uçları patlayıcı maddelere doğru duruyordu.

İŞİN BUNDAN sonraki bölümü çok daha zor oldu. Allnutt, yaptıklarını bir türlü beğenmediğinden durmadan yapıyor, bozuyordu. İlk kestiği tahta parçalarını büyüklüğünde iki tane daha kesti ama seçtiği tahtanın cinsine dikkat etmesi gerekiyordu. Ne çok fazla sert, ne de çok fazla yumuşak olmamalıydı. Üzerine kolayca çivi çakılabilecek fakat çakılan çiviyi de sıkıca yerinde tutacak türden bir tahta gerekti ona. Çeşitli tahta parçalarına çiviler çaktıktan sonra döşeme tahtalarından bir parça kullanmaya karar verdi.

Rose, Allnutt'un neler yaptığını anlayamıyordu. Genç adam boğucu sıcak altında çevresinde böcekler bulutlar halinde dolaşırken usanmadan çalışıyordu. Rose, hem bir köşede oturup onu seyrediyor, hem de ona yardım ediyor, istediklerini getirip götürüyordu.

Allnutt, kestiği ikinci tahta parçala-

rını diğerlerinin üzerine koydu ve kurşunların alt kısımlarının durması gereken yerleri dikkatlice işaretledi. İşaretlediği yerlerden yeni parçaların üzerine çivi çaktı. Bunları iki bidonun ağzına yerleştirdi. Tahtaların bir yanında uçları kurşunların dibine değen çivilerin başları, diğer tarafta ise uçları bidonların içine dönük kurşunlar duruyordu. Bidonlar, **«Afrika Kraliçesi»**nin önünde açılacak deliklerden dışarıya dönük duracaklardı. Gemi, **«Louisa»**ya doğru son hızla gönderilecekti. Sonra çiviler kurşunlara değecek ve bu da bidonların içine yerleştirilen dinamitlerin patlamasına sebep olacaktı.

Hayli uğraşmalardan sonra Allnutt sonunda başardığına inandı.

«Şimdi istediğim gibi oldu,» dedi. «Bundan daha iyi yapabileceğimi sanmıyorum. Çok iyi çalışması gerekir.»

Her bidona üçer tane kurşun yerleştirmişti. 'Hiç olmazsa bir tanesi mutlaka

patlar,' diye düşünüyordu. İki bidonları vardı. Kaldı ki, «**Louisa**» gibi bir gemiyi yok etmek için sadece biri yeter de artardı bile.

Rose:

«Evet,» dedi. «İyi çalışmaları gerekiyor.»

Eserlerini büyük bir hayranlıkla seyrederken, kendilerince çok önemli oyuncakları üzerinde ciddî ciddî konuşan iki çocuğu andırıyorlardı.

Allnutt:

«Bunları bidonların içine şimdi koymayalım,» dedi. «Tehlikeli olabilir. En iyisi işi sağlama bağlayalım, bidonları yerlerine yerleştirelim, bu arada yola çıkana kadar kurşunlu tahtaları başka bir yerde saklayalım. Her şey hazır olunca onu da yerli yerine koyarız.»

Rose, kafasının içinde o başlangıç zamanının resmini çiziyordu. Ön tarafta her an patlamaya hazır iki torpido ile

«Afrika Kraliçesi»ni karanlıkta sazların arasından çıkarmak, tabiî, pek kolay olmayacaktı.

Allnutt, Rose'un aklından geçenleri anlamış gibi:

«Patlayıcı maddeleri sazların arasından çıkıp da temiz suya geldiğimizde yerleştiririz,» dedi.

«Evet ama o zamana kadar hava kararacak. Karanlıkta bu işi yapabilir misin acaba?»

«Ne olursa olsun yapmaya çalışacağım. Her halde başarabilirim. Umutsuzluğa kapılmamalıyız.»

Allnutt, patlayıcı maddeleri dikkatle bir kutunun içine yerleştirip daha ne gibi hazırlıklar yapması gerektiğini düşünmeye koyuldu.

«Bu bidonlar için gemide delikler açmalıyız. Bunların epeyce aşağıda, tam suyun hizasında olması gerekiyor.»

Delikleri açmak güç bir işti. Bitir-

diklerinde, Rose'la Allnutt bidonları öne taşıdılar ve burunları diğer taraftan dışarı çıkana kadar soktular. Allnutt, aralık kalan yerleri yün ve kumaş parçalarıyle doldurdu. Bidonları yerlerine sıkı bir şekilde yerleştirdi. Patlayıcı maddelerin hepsinin sadece «**Louisa**»ya etrafa saçılmadan ulaşması için üzerlerine çevresinde bulabildiği her şeyi yığdı. Sonra bir yere oturdu.

«Her şeyi tamamladık. Her şeyi! Hazırız.»

Bu çok önemli bir andı; bütün yaptıklarının, akıntılardan geçişlerinin, «**Shona**» dan kaçışlarının, pervaneyi tamirin, sazlarla, nilüferlerle, «**rizofora**»larla savaşlarının sonuydu. Başladıkları işi bitirmelerine çok az bir zaman kalmıştı.

Allnutt, bütün bunları aklından teker teker geçirirken:

«Şimdi çok vaktimiz var. İyi bir dinlenmeyi hak ettik doğrusu!» dedi.

Torpilleri o kadar çabuk yapmışlardı ki şimdi uzun bir bekleyiş vardı önlerinde. Büyük sessizlikten - ikisi de bunu unutmak istiyorlardı - beri her Allah'ın günü durmak bilmeden en ağır, en güç işleri yapmışlardı. Oysa şimdi yapacak, kendilerini meşgul edecek hiç bir şeyleri yoktu.

Allnutt, kendini hapishanede asılacağı günü bekleyen ölüme mahkûm bir adama benzetiyordu. Korkuyordu. Biraz huzura kavuşabilmek amacıyle Rose'a döndü. Genç kadın onun içinde bulunduğu durumu anladı, korkusunu yenmesi için elinden geleni yaptı, az da olsa sakinleştirdi. Orada, mezara benzeyen saçların arasında beklerken birbirlerinden tekrar nefret etmeye başlarlarsa diye korkuyorlardı. Bu tehlikeyi hissetmişler, onunla savaşmaya başlamışlardı.

Fırtınalar bu tehlikeyle savaşmalarına yardımcı oldu. Gökyüzü, kapkara bu-

lutlarla kaplandı. Gölün üzerinde kaynaşan beyaz büyük dalgalar sazların arasında gizlenen «**Afrika Kraliçesi**»ni bile yerinden oynatıyordu.

Vakit geçirmek için motoru temizlediler. Son bir kez daha tamir ettiler. Yeni yolculuğunda aksaklık yapmadan çalışacağından emin olmak istiyorlardı. Allnutt, çamurlara bata çıka geminin altına girdi; pervaneyle sapının ne durumda olduğunu inceledi. Her şey normaldi. Birkaç dakikada bir ya Rose, ya da Allnutt geminin kenarına gidip sazların üzerinden «**Louisa**» nın görünürlerde olup olmadığına bakıyordu. Yerlilere ait iki küçük gemiden başka hiç bir şey görmediler. Bazan karamsarlığa düşüyor ve «**Louisa**»nın önceden demirlemiş olduğu yere tekrardan geleceğinden şüphe ediyorlardı. Bu kötü zamanlarda, 'Acaba gerçekten başarabilecek miyiz?' diye kendi kendilerine soruyorlardı.

Derken bir sabah, yine aynı şekilde sazların üzerinden ilerlere bir göz attılar. Bir de baktılar; «Louisa», eskisi gibi bacasından dumanlar saçarak kuzeyden doğru geliyordu. İlk gördüklerinde yaptığı gibi güneye gidip gözden kayboldu. Şüpheyle, bitmek tükenmek bilmeyen saatler geçti, öğleden sonra aynı dumanın geri gelişini gördüler. Artık, adaların arasında demir atacağından emindiler. Allnutt, Almanların kurdukları düzene göre hareket ettiklerini söylerken yerden göğe haklıydı.

Rose ile Allnutt, **«Louisa»**nın güneye yaptığı yolculuktan geri gelip adalara dönüşünü ve geçenlerde demirlediği yerde duruşunu gözlediler. Haftanın ilk günlerinde bir problem üzerinde görüşmüşler ve buna bir karşılık bulamamışlardı. Şimdi biliyorlardı. Yolculuğa çıkış hazırlıklarına vakit kaybetmeden başlamaları gerekiyordu.

İlk konuşan Allnutt oldu:

«Bayan, bu son yolculuğa beraber çıkacağız, değil mi?»

«Evet. Öyle olmasını istiyorum.»

Sonunda güçlüklerle karşılaşmadan bir karara varmışlardı. «**Afrika Kraliçesi**» torpillerini «**Louisa**»ya gönderirken ikisi yan yana olup ya beraber ölecekler ya da beraber başarılarını kutlayacaklardı. Uzun zaman hep birlikte bütün zorluklara göğüs gerdiklerinden şimdi ayrılma düşüncesine dayanamıyorlardı.

Artık hava iyiden iyiye kararmaya başlamıştı. Yeni ay gökyüzünde alçaktaydı. Çok geçmeden yıldızlar onlara ışık verecekti.

Rose:

«Şimdi hazırlıklara başlarsak daha iyi olur,» dedi.

Hazırlıkları uzun zaman aldı. Bunun böyle olacağını biliyorlardı ama nasıl olsa önlerinde koskoca bir gece vardı. «**Lou-**

isa»ya varmak için en iyi zaman, sabahın erken saatları diye düşünüyorlardı. Saldırılarının, tam bir şaşırtmaca olmasını istiyorlardı.

Allnutt, bir defa daha çamurlu suyun içine girdi ve kanaldan kolayca çıkabilmeleri için geminin arka tarafındaki sazları kesti.

Kanaldan çıkıp ırmağa geldiklerinde, gemiyi sazlara bağladı. Sonra kutuda sakladığı patlayıcı maddeleri çıkardı ve geminin ön tarafından suya indi. Bunları bidonların ağzına yerleştirmek için uzun süre çamurlu derin suyun içinde kaldı. Bu, hem güç bir işti. hem de fazla zaman alıyordu. «**Afrika Kraliçesi**» gölden gelen dalgalar yüzünden sallanıyor, yerinde durmuyordu. Allnutt'un işini daha da güçleştiriyordu bu. Rose, önde durup ona yardım etti. Allnutt'un eli çivilerin başına değerse, dinamitler hemen patlar, ikisi de bin parça olurdu. Üstelik, «**Louisa**»da

göldeki egemenliğine devam ederdi.

Hava karanlıktı. Rose, Allnutt'u bile zar zor görüyordu. Fakat torpillerden uzaklaşıp onlara değmeden geminin kenarına gelişini gördü. Küpeştelere tutunup kendini yukarı çekti.

«Yaptım,» diye fısıldadı.

Sonra çıkardığı bacayı tekrar yerine koyarken bir parça gürültü oldu. Şimdiye kadar yaptıkları bütün işler uzun zaman almıştı.

■

KAZANIN ALTINDAKİ yakacaklar hazırdı, sadece tutuşturmak gerekiyordu. Bacanın içinden için için yanan küçük ateş parçaları etrafa saçılıyordu.

Rose telâşla:

«Ama bunu görürler!» diye fısıldadı. «Heyecanlanmayın, bir şey olmaz. On-

lara yaklaştıkça yanan parçaların çıkmamasına çalışacağım.»

«**Louisa**»dan epeyce uzakta olmalarına rağmen fısıltıyla konuşuyorlardı.

Motor ek yerlerinden ss...ss...ss... diye birtakım tısıltılar çıkararak hareket etmeye başladı. Sonra Allnutt, sazlarla bağlı halatı çözdü, kancayla gemiyi ırmağın ortasına itti. Kancayı yerine koyup kazana istim verdi. Pervane çalışmaya başladı. Rose, dümenin yanına oturup gemiyi idare ediyordu.

«**Afrika Kraliçesi**», ırmaktan göle doğru ilerledi. Bunu yapabilmek için ne güçlüklerle, tehlikelerle karşılaşmışlardı. İki torpil ön tarafta uçları dışarıya dönük duruyordu. Bunlara bir dokunuş patlamasına sebep olurdu. Rose, arka tarafta otururken «**Louisa**»nın yerini belli eden ışığı görebiliyordu. Gökyüzünde bir tek yıldız bile yoktu.

Gün ışığı altında gökyüzünde topla-

nan kara bulutları görüp havanın ağır nemini hissedebilirlerdi. Fakat şimdi her taraf kapkaranlık olduğundan kuzey rüzgârının birazdan gelecek fırtınanın habercisi olduğunu anlamadılar. Dağlardan gelen rüzgârın gölde nasıl beklenmeyen değişiklikler yapacağını da bilmiyorlardı.

Dalgalar büyüyüp vahşîleştikçe Rose, geminin garip garip sallandığını fark etti. Fakat «**Afrika Kraliçesi**» nin azgın sularla savaşmayacak şekilde yapılmış olduğunun farkında değildi. Kenarları, hem düz hem de alçaktı. Altı da düzdü. Dalgalar vurdukça küpeştelerin üzerinden içeri sular doluyordu. Rose, bunun açık sularda böyle olduğunu sanıyor, fazla önemsemediğinden korkmuyordu.

Bir an rüzgâr kesildi fakat su sakinleşmedi. Sonra yağmur, gökten akan bir ırmak gibi tepelerine boşaldı. Yağmurla birlikte tekrar çıkan rüzgâr dalgaları devleştirdi, su dağları meydana getirdi. «**Af-**

rika Kraliçesi»nin önü, büyük bir çatırtıyla önce havaya kalktı sonra tekrar aşağıya indi.

Ortalık zindan gibiydi. Rose'un tek yapabildiği şey elini dümenin üzerinde tutup ayakta durabilmeye çalışmaktı. Artık **«Louisa»**nın ışıklarını göremiyorlardı.

Allnutt da onun yanındaydı. **«Afrika Kraliçesi»**nde bulunan can simitlerinden birini Rose'un koluna aceleyle geçirdi. Sonra ikisi birlikte orada dururlarken bir dalga gelip Allnutt'u aldı götürdü. Rose, seslenmek için ağzını açtı, fakat sular başına kadar yükselmiş ve bir dalga yüzüne vurmuştu. Ağzı burnu suyla dolduğundan soluk bile alamıyordu.

«Afrika Kraliçesi»nin hayatı burada son buldu. Gölün dibine indi. **«Louisa»** yı torpillemek için gösterdiği cesaret artık tükenmişti.

«Afrika Kraliçesi» ölürken şiddetli

rüzgâr da dindi. Fırtına, sanki Almanlara yardım etmek ve «**Louisa**»yı kurtarmak için patlak vermişti. Görevini bitirdikten sonra geldiği gibi yine ansızın kaybolup gitti.

ON ALTINCI BÖLÜM

YAKALANIYORLAR

OUİSA'NIN KAPTANI bir süre garip görünüşlü esiri tepeden tırnağa süzdü. Onu şimdiki haliyle değil, her günkü elbiseleri içinde ne gibi bir görüntüsü olduğunu canlandırmaya çalışıyordu. Esirin saçları uzun ve kirliydi. Sakalı bir hayli uzundu, üstelik düzgün bir sakal değildi bu. Bu kadar görünüşe rağmen adamın yüzü, her an Berlin sokaklarında karşılaşabilinecek türdendi. Esir, çok hastaydı, yorulmuş bütün gücünü tüket-

mişti âdeta. Hem umutlarını yitirmiş, hem de ayakta duramayacak kadar hasta görünüyordu. Sıtmaya tutulduğu ortadaydı. Elbiseleri, esrarlı görünüşüne daha bir gariplik katıyordu.

Kaptan, iskemlesinin arkasına yaslanarak düşünmeye başladı: 'Belki de bir deli. Ama İngilizlere yardım amacıyle bizim hareketlerimizi yakından kontrol etmek, sıradan bir casusluk işi değil.'

Yüzbaşı Schmidt, esirin aleyhine olan gerçekleri sayıyordu:

«Bu adam, gündüz, Prince Eitel adasında görüldü. Derhal izlenip esir alındı. Kendisi ya hiç bir şey söyleyemiyor ya da söylemek istemiyor. O adada bir düşmanın rahatça yok edebileceği miktarda yağ depoları var. Ayrıca, ada **«Louisa»** nın hareketlerini yakından izlemek için de çok elverişli bir yer. General von Hanneken'ın Alman ordusu mensupları dışında herkese yasakladığı bölgede yakalandı.

Alman olmadığına göre, bulunduğu yerde olmasına hakkı yok. Bu yüzden de derhal idam edilmesi gerekiyor.»

Kaptan, 'Bu yüzbaşının bana ne yapmam gerektiğiyle ne yapmam zorunluğunu hatırlatmasına ihtiyaç yok,' diye düşündü. 'Belki bundan sonra bana «**Louisa**»nın kaptanı olduğumu da söyleyecektir.'

Esirin savunmasını yapacak Yüzbaşı Schumann'a döndü. Yüzbaşı Schumann yaşlıydı. Üstelik fazla akıllı da görünmüyordu. Kaptan bu işe onu seçmek zorundaydı, çünkü başkası yoktu. «**Louisa**»da bulunan altı subaydan biri güvertede nöbet tutuyor, biri makine dairesinde duruyor, ikisi de mahkemede yargıçlık yapıyordu. Savunma için kala kala bir yaşlı Schumann kalmıştı. Birkaç kelime söyledi, durdu. Zaten toplum içinde rahat ve güzel konuşamazdı.

Kaptan, esire bir göz attı, onun söze

başlamasını bekler gibiydi.

Allnutt, ortada neler döndüğünü anlayamayacak kadar hasta ve yorgundu. Bunun bir çeşit mahkeme olduğunu ve kendisinin yargılandığını biliyordu ama ne için yargılandığını anlayamıyordu. Sonucun, ne olacağını, hakkında ne karar alınacağını da bilmiyordu. Aldırmıyordu da. 'Şimdi hiç bir şey fark etmez artık,' diyordu içinden. 'Rose'u kaybettim, nerede olduğunu, hâlâ yaşayıp yaşamadığını bilmiyorum. «**Afrika Kraliçesi**», gölün dibinde yatıyor. Uğrunda her şeye katlandığımız güzel işimiz de başarısızlıkla sona erdi. Hastayım, en kısa zamanda ölmek istiyorum.'

Bakışlarını Kaptan'a ve iki yüzbaşıya çevirdi. 'Bunlar benim bir şeyler söylememi bekliyorlar,' diye geçirdi içinden. 'Ama hem çok zor olacak bu, hem de dediklerimi anlamayacaklar.'

Kaptan, savunmada söylenebilecek

bir şeyler varsa bunları bulup aydınlığa kavuşturmanın kendi görevleri arasında olduğunu biliyordu.

«Hangi milletten sin? Belçikalı mı, İngiliz mi?»

Adam Almanca konuşuyordu, ama Allnutt **'İngiliz'** kelimesini anladı.

«İngiliz,» diye karşılık verdi.

Kaptan Almanca:

«Adınız?» diye sordu fakat Allnutt' un anlamadığını görünce çat pat bildiği İngilizcesini hatırlamaya çalışarak:

«Adınız nedir?» diye sorusunu tekrarladı.

«Charles Allnutt.»

Allnutt harflerin İngilizce adlarını vermesi ve onların adını kâğıda yazması uzun sürdü.

Kaptan yine Almanca:

«O adada ne yapıyordunuz?» dedi.

Esirin onu anlamayışı karşısında şaşırmadı. Kendi kendine, 'Belki Swahilice

biliyordur,' diye düşündü. Swahili, Doğu ve Orta Afrikalıların konuştuğu karışık bir dildi. «**Louisa**» da bulunan bütün denizciler bu dili rahatlıkla konuşabiliyorlardı. Swahilice sorusunu tekrarladı.

«O adada ne yapıyordunuz?»

Allnutt:

«Hiç bir şey,» diye karşılık verdi.

«**Afrika Kraliçesi**» hakkında onlara tek bir söz etmeyecekti. Böyle hareket etmesi daha akıllıca olurdu.

Kaptan, yine aynı soruyu belki bu defa bir cevap alabilmek umuduyle sordu.

«Hiç bir şey... Hiç bir şey!..»

Kaptan daha başka ne yapabileceğini bilmiyordu. Bu durumda adamın idam edilmesi gerekiyordu. Bundan önce sadece bir tek kişinin öldürülmesi emrini vermişti. Yarı Arap yarı Avrupalıydı o adam. Diğer casuslara ders olsun, diye gölün kenarında herkesin önünde asılmıştı.

Tam bu sırada dışarıda bir gürültü-

ler oldu. Kapı açıldı ve Afrikalı denizci, arkasında bulunan başka bir esiri çekiştire çekiştire içeri girdi. Kaptan onları görür görmez birden ayağa kalktı. Esir, bir kadındı. Cildinin güneş yanığından simsiyah olmasına rağmen, beyaz bir kadındı. Bir top kahverengi saç yüzüne gözüne iniyordu.

Afrikalı denizci Swahilice:

«Bu kadın diğer adalardan birinde bulundu,» dedi. «Elindeki can simidini göstererek:

«Bunu da oralarda bulduk.» diye ekledi.

Cam simidinin üzerinde **'Afrika Kraliçesi'** adı rahatça okunuyordu.

Bu ad kaptana bir şeyler hatırlatıyordu ama ne olduğunu çıkaramıyordu.

«**'Afrika Kraliçesi'**» diye kendi kendine tekrarladı.

Bir yığın kâğıtları birkaç dakika karıştırdıktan sonra aradığını buldu. Von

Hanneken tarafından gönderilen bir nottu bu. O ana kadar geminin yukarı **Ulanga** ırmağından birden kayboluşu «**Louisa**» nın Kaptanını ilgilendirmiyordu. Ama şimdi durum değişikti.

Yeni gelen esire şöyle bir baktı. Elbiseleri yırtık pırtık olduğundan üzerinden düşmemesi için kadın gayret ediyordu.

Kaptan:

«Yüzbaşı Schmidt, bayana bir ceket verin,» dedi.

Subay bir ceket getirip kadının omuzlarına koydu.

«Bir de iskemle lütfen!»

Subay kendi iskemlesini kadına uzattı.

Kaptan, bu esirlerin kim olabileceğini biliyordu. Adam, «**Afrika Kraliçesi**»nin mühendisiydi. Kadın da köydeki misyonerin kız kardeşiydi. «**Afrika Kraliçesi**»ni **Ulanga** ırmağının yukarılarında bir yere saklayıp buraya küçük bir sandalla gel-

mişlerdi her halde. Dün gece fırtına patlak verdiğinde gölü geçip Belçika Kongosu'na gitmeyi düşünüyor olmalıydılar.

Kaptan:

«Ve şimdi sevgili bayan...» dedi.

Rose'u Swahilice sorguya çekiyordu. Genç kadının biraz Almanca da bildiğini fark etti. Sam, bir kitaptan ona derdini anlatabilecek kadar Almanca öğretmişti. Rose, bu dili zor bulduğundan fazla üzerine düşmemiş, öğrendiği birkaç kelimeyle yetinmişti.

Sonra Kaptan, Allnutt'la Rose'un «**Afrika Kraliçesi**» ni **Ulanga** ırmağının korkunç akıntılarından geçirerek göle kadar getirdiklerini anladı.

«Ama sevgili bayan,» dedi. «Bu çok tehlikeli bir şeydir.»

Kaptan, ırmak boyunca yolculuk yapan tek adam Splenger'in yazmış olduğu kitabı okumuştu. Fakat o küçük bir Afrika sandalıyle akıntıları geçmişti.

Rose, Kaptana cevap vermedi. Önemli değildi onun için. İçinden, 'Hiç bir şey önemli değil şimdi,' dedi. Allnutt'u orada görüşüne sevindi ama ona olan sevgisi sönmüştü ansızın. **«Afrika Kraliçesi»**ni kaybetmişlerdi ve **«Louisa»** gölde hâlâ egemendi.

Kaptan, İngiliz kadınlarının cesaretleri üzerine birçok şeyler duymuştu. Tehlikeli zamanlarda heyecana kapılmadan soğukkanlı durmayı bilmeleri ve acı çekerlerken hiç şikâyet etmemeleri büyük bir şeydi. İşte şimdi karşısında bunun canlı bir örneği duruyordu.

Şimdi ne casusluk, ne de ölüm üzerine hiç söz edilmiyordu. Birini asacaksa öbürünü de asmalıydı ama Rose'u öldürmeyi aklının ucundan bile geçirmiyordu. Casus olsa bile onu asamazdı. Bir kere. bu kadın buharlı bir gemiyi Yukarı **«Ulanga»** ırmağından göle kadar getirmişti. Bir denizci olarak bunun gerçekleşebile-

ceğine inanamıyordu ama işte olmuştu bile. Olağanüstü bir şeydi bu.

Kaptan, Rose'a döndüp:

«Peki, bütün bunları arkadaşınız bize niye anlatmadı?» diye sordu.

Rose, Allnutt'a bir göz attı ve ne kadar hasta olduğunu gördü. Ayakta güçlükle durabiliyordu. Yine birden içi acımayla doldu ve ayağa kalkıp Allnutt'un yanına gitti. Yapılacak herhangi bir kötülüğe karşı onu korumak istiyordu.

Sinirli ve kızgın:

«Çok hasta ve yorgun, görmüyor musunuz?» diye karşılık verdi. «Şu anda yatakta olması gerekir.»

Almanca ve Swahilice karışımı bu kadar zavallı bir yaratığa bu şekilde muamele eden insanlar hakkında neler düşündüğünü sıralarken, bir yandan da koluyle Allnutt'u sardı. Eliyle yüzünü okşadı ve kulağına sevgi dolu sözler fısıldadı. O da sıtmalıydı ama Alman subayının beyaz

ceketi içinde daha iyi bir görünüşe sahipti.

Kaptan:

«Galiba siz de biraz rahatsızsınız,» dedi.

Rose, ona cevap vermeye lüzum bile görmedi. Kaptan, odanın içinde bulunan mahkeme mensuplarına bakıp:

«Gidebilirsiniz,» dedi.

Dört subay odayı terk ederken, Kaptan bundan sonraki hareketinin ne olması gerektiğini düşünüyordu. Tabiî, bu iki kişi esirler kampına götürülmeliydi. Bunlar von Hanneken'ın eline geçmiş olsalardı, onun yapacağı tek şey bu olurdu. Fakat hastaydılar ve esirler kampına götürülürse belki orada ölebilirlerdi. Kendi kendine, 'Bu iki yürekli insan o kadar çok şey yaptılar ki esir olarak ölmeleri doğru değil,' diye düşündü. 'Almanların elinde bulunan Orta Afrika kesiminde esirlere iyi muamele edilmiyor. Bir hasta kadın-

la, bir hasta adamın iki ulus arasında olan savaşa ne gibi bir etkisi olabilir ki? Von Hanneken bunu duysa küplere biner, ama «**Louisa**»nın kaptanı benim ve bütün göl benim idarem altında. Kendi gemim içinde istediğimi yapmaya yetkiliyim.'

Yüzbaşı Schumann çıktığı sırada ve arkasından kapıyı kapamadan, Kaptan, ne yapacağına karar vermişti bile.

ON YEDİNCİ BÖLÜM

KURTULUŞ

PORT ALBERT, Belçika Kongo'sundaki gölün kenarında kurulu bir şehirdir. Buraya komuta eden İngiliz subayı «**Louisa**»ya saldırmak üzere gönderilecek iki geminin hazırlıklarını görmek için o yöne doğru yürüyordu. Bu gemiler İngiltere'den gönderilmiş, büyük ırmak yolu ve trenlerle Port Albert'e getirilmişti.

Çok küçük fakat «**Louisa**» dan dört kat daha hızlı gemilerdi. Her birinde Alman gemisinde bulunan eski silahtan da-

ha çabuk ateş eden silahlar vardı. Komutan işini bir an önce bitirmek istiyordu. Bu gemileri ne kadar çabuk yola çıkarıp «**Louisa**»yı aramaya koyulursa o kadar iyi olacaktı.

Göle şöyle bir bakındı ve birden olduğu yerde kalakaldı. Çok uzaklarda duman ve küçük beyaz bir şey görüyordu. Bir subay koşarak yanına geldi; elinde bir dürbün tutuyordu. Dürbünü Komutana uzatıp:

«Efendim, şuraya bakın,» dedi. «İşte o görünen beyaz şey **'Louisa!'**»

Komutan dürbünle dumana doğru bakıp:

«Evet,» dedi. «Bir savaş için hazırlanmış görünüyor. Fakat direğe, çekilmiş bayrak da ne oluyor? Alman bayrağı değil o. O... sizce nedir?»

Subay dürbünü eline alıp bir süre baktı.

«Bence...» dedi. «Evet, beyaz bir bayrak!»

«Ben de öyle düşünüyorum,» dedi Komutan. «Ama ne yapmak istediklerini merak ediyorum. Her halde beyaz bayrakla burnumuzun dibine gelip de sonradan üstümüze saldırmazlar, değil mi?»

Bu sözleri söyledikten sonra Port Albert'in yukarısındaki bir tepeye koştu. Orada Belçikalı bir subayla birlikte iki de top vardı.

Komutan:

«Eğer bize bir oyun oynamayı düşünüyorlarsa, sonuçtan çok zararlı çıkacaklar. Bu silahlarla onları bir anda batırabiliriz,» dedi.

Fakat Almanlar saldırmayı düşünmüyorlardı. **«Louisa»**, sahile iyice yaklaşınca yan döndü. Böylece sahile ateş açmak için çok uzakta kaldı. Sonra beyaz duman görüldü ve silah sesi duyuldu. Be-

yaz bayrak direkte yarıya indirilip tekrar yukarı çekildi.

«Bunu bizimle konuşmak istediklerini belirtmek için yapıyorlar.»

Komutan başkalarını tehlikeye sokmaktan hoşlanmazdı.

«Görüşmeye ben gideceğim,» dedi.

Sonra genç subaya döndü:

«Sen burada kal. Ben görüşmedeyken buranın yönetimi senin elinde olacak. Eğer ateş açmak için bir sebep görürsen, hiç düşünme. Elinden geldiğince hızlı hareket etmeye çalış. Ben önemli değilim. Anlıyor musun?»

«Evet, efendim.»

«Bu yerli sandallarından biriyle gideceğim.»

«Louisa»dan korktuklarından, bu sandallar aylardır burada kullanılmadan duruyordu.

Sandal sahilden uzaklaşırken genç subay onu dürbünle izledi. Arka tarafta

oturan Komutanın üzerinde düz beyaz bir ceket vardı. Subay, sandalın gölün ortasında duran «**Louisa**»ya doğru ilerleyişini seyretti. Çok geçmeden sandal gözden kayboldu. Sadece sarı yelkeni gözüküyordu. Bir süre sonra sarı yelken de görünmez oldu.

■

HEYECANLI UZUN bir sürenin sonunda sarı yelken tekrar meydana çıktı. Sandal geri geliyordu. «**Louisa**» geri dönüp de kendi yerlerine gitmek üzere harekete geçerken tekrar silah sesi duyuldu.

«**Louisa**» o kadar uzaklaşmıştı ki zorlukla görülüyordu. Ama sandal sahile iyice yaklaşmıştı. Komutan arkada oturuyordu fakat yalnız değildi, sandal içinde iki kişi boylu boyunca yatıyordu. Subay şaşkınlıkla onları süzdü. Biri kadındı. Bir

zamanlar «**Louisa**»nın tentesi olan çizgili denizci kumaşından yapılmış bir elbise vardı üzerinde. Onun üstüne de Alman subayına ait olduğu anlaşılan bir ceket giymişti. Genç subay, kadının görünüşü karşısında o kadar afallâdı ki yanındaki adama bakmayı unuttu. Adam da Alman gemilerinde çalışan Afrikalı denizciler gibi giyinmişti.

Komutan:

«Bunları yukarı taşımak için birkaç kişi getir,» dedi. «Çok hastalar. Kımıldayacak halleri yok.»

İkisi de sıtma nöbetine tutulmuşlardı. Ama bu defaki hepsinden beterdi. Nerede olduklarını bile bilmiyorlardı. Subay, onları sahile taşıttıktan sonra bir süre çevresine bakındı. Ne yapması gerektiğini düşündü. Sonunda İngiliz denizcileri tarafından kullanılan çadırlardan birine yerleştirdi. Port Albert'de barakalardan başka bir şey olmadığından onları

yatırabileceği tek yer, bu çadırdı.

Doktor iki hastayı da muayene ettikten sonra:

«Bir iki saata kadar bir şeyleri kalmaz, iyileşirler,» dedi.

«Bunları ne yapacağımı bilmiyorum,» dedi Komutan. «Burası, hasta bir kadının kalabileceği bir yer değil.»

Genç subay merakını gidermek için:

«Bu kadın kim?» diye sordu.

«Din gönüllüsü bir kadın. Buraya sığınmak için kaçmaya çalışırken **«Louisa»** onu gölde bir yerde bulmuş.»

«Nasıl oldu da Almanlar bunları bize gönderdiler? Doğrusu çok düşünceli insanlarmış.»

Komutan konuşmayı fazla uzatmak istemediğinden kısaca:

«Evet, haklısın!» dedi.

Doktor:

«Bunlara Almanlar hakkında sorular

sorsak mı acaba?» diye sordu. «Gerçi doğru olur mu, bilmiyorum ama...»

Komutan, doktorun sözünü kesip:

«Tabiî, evet, sorabilirsiniz.» diye cevap verdi. «Bunda kötü bir şey yok, ama, kendilerinden faydalı bilgiler elde edebileceğimizi sanmıyorum.»

Komutan, Allnutt'la Rose'u sorguya çekmek için geldiğinde fazla bir bilgileri olmadığını öğrendi. Aslında bütün söyledikleri önceden bilinen şeylerdi.

Komutan, bir süre, gölde egemenliğin kime geçeceğini gösterecek savaşı düşündü. İki İngiliz gemisi ve sandallarla Alman ordusunu yenecek; bu, von Hanneken'ın sonu olacaktı. İngilizlerin kendi sahillerine çıkmalarını önlemek amacıyle Almanların hazırlık yapıp yapmadıklarını sordu.

Allnutt:

«Bir hazırlık yaptıklarını görmedim,» dedi.

Rose, sorunun anlamını daha iyi kavramıştı. Hemen söze karıştı:

«Geldiğimiz yere çıkartma yapamazsınız. Orası çamurla kaplı. Hem sazlar, hem de su nilüferleriyle dolu. Bir de oraya giden herkes sıtmaya tutulur.»

«Haklısınız. Orası söylediğiniz gibiyse, herhangi bir çıkartma yapamayız. Peki, siz göle nasıl indiniz?»

Rose:

«**Ulanga**» ırmağından geldik.» diye cevap verdi.

«Gerçekten mi?»

Komutan pek fazla ilgilenmemiş gibi gözüküyordu.

«Irmaktan gelme imkânı olduğunu bilmiyordum.»

Allnutt hemen söze karışıp:

«İmkânsızdı, Allah'ım! İmkânsızdı,» dedi.

Komutan:

«Garip doğrusu,» dedi, fakat pek faz-

la ilgilenmediğinden: «Bunun hikâyesini sonra sizden dinlerim,» deyip sözü kesti.

Gemilerini aptalca kaybeden iki sıradan insanın yaptıklarıyle ilgilenmesi beklenemezdi zaten. Yarın, gemilerini **«Louisa»** üzerine gönderecekti. Şimdi düşünmesi gereken başka şeyler vardı.

Yanlarından ayrıldıktan sonra:

«Söylediklerine bakılırsa, bunlar İngiliz. Ama pek inanmıyorum,» dedi. «Von Hanneken'ın iki adamını buraya sokmak için oynadığı bir oyun da olabilir. Eğer böyleyse yandılar! Neyse, **«Louisa»** sulara gömülene kadar çadırlarından çıkmayacaklar. Galiba evli de değiller. Gerçi uzun süre birlikte yaşamışlarsa da, şimdi aynı çadırda kalmaları doğru değil. Onlara verecek başka çadır da yok. Üstelik, çadırın önünde nöbet tutması için bir subayı asıl görevinden de alacağım. Sen bu işlerle ilgileniver, olur mu? Benim gidip **«Matilda»** ya bir göz atmam gerek.»

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

SAVAŞ

ERTESİ SABAH, «**Louisa**»nın kaptanı hız kesip yüksek dalgalar meydana getirerek iki tane uzun gri renkli şeylerin kendisine doğru geldiğini gördü. Üzerlerinde İngiliz savaş gemilerinin bayrakları dalgalanıyordu.

«Davranın!» diye bağırdı. «Ateş açın!»

Yüzbaşı Schmidt deli gibi topun yanına koştu. Yüzbaşı Schumann ise yerli denizcilerin yanına gidip Kaptan'ın emir-

lerinin derhal yerine getirilmesine göz kulak oldu.

«Louisa» ağır ağır iki defa ateş ederek düşmanlarını karşıladı. **«Matilda»** ve **«Amelia»** önce geri dönüyormuş gibi yaptılar, sonra da geniş bir daire çizerek **«Louisa»**ya doğru hızlı geldiler, fakat yine de epeyce uzakta olduklarından Almanlar pek isabet ettiremediler. **«Louisa»** ağır ağır hareket eden gemiydi. Oysa, İngilizlerin gemileri uçuyormuş hissi uyandırıyordu. **«Louisa»**nın çevresinde durmadan daireler çiziyor, gittikçe yaklaşıyorlardı. **«Louisa»**nın dört katı hızlıydılar. Dönüşlerde de ondan hızlı olduklarından Almanlar topla ateş açtıkları halde iki gemiyi bir türlü izleyemiyorlardı. Yüzbaşı Schmidt, bütün gücüyle onların üzerine hedef almak için paralanıyor, fakat sadece arkalarında bıraktıkları köpük dalgalarını görebiliyordu. Ne o, topu daha fazla döndürebilir, ne de onlar gibi daha

çabuk dönüşler yapabilirdi.

İngilizlerin Komutanı «**Matilda**»nın içindeydi. Kendisiyle «**Louisa**»nın arasındaki uzaklığın gittikçe azalmasını sakin sakin izliyordu. Gemisi, onu hiç bir silahı yok denilebilecek düşmanına çabukça yaklaştırıyordu. Yalnız, kolayca onları yenmesi yetmiyordu. En az kayıpla savaşı kazandığını görmek istiyordu. Arkasına baktı ve «**Amelia**»nın doğru yerde olduğunu gördü. Dümende oturan adamın kulağına eğilip bir takım emirler verdikten sonra baş tarafta topun yanında duran subaya elini salladı. Anında, top birbiri ardına sürekli ateş açtı.

«**Matilda**»dan gelen atışlar «**Louisa**» nın ön tarafına isabet ediyordu. İlkönce, sadece kenarlarda delikler açtı. Fakat daha sonra geminin içerlerine kadar girip her yanını ateşe vermeye ve perişan etmeye başladı.

Artık, «**Louisa**»yı rotasında tutmak

imkânsızdı. Ansızın geri dönüp düz bir çizgi üzerinde ilerledi. «**Matilda**»da bulunan Komutan yeni bir emir verdi ve gemileri «**Louisa**»nın arkasından gitti. Bu arada atışları da devam ediyordu.

Bir ara kazana isabet ettirdiler. «**Louisa**» buhardan meydana gelen bir bulut içinde kayboldu. Makine dairesindeki adamlar canlı canlı haşlandılar.

«**Matilda**»nın Komutanı haftalardır bu anı görmek umuduyla yaşıyordu. «**Louisa**»nın halini görünce çabucak emir verdi ve «**Matilda**»nın motoru stop etti. «**Louisa**»nın çevresindeki buharlar kaybolunca, gemi acınacak bir durumda suyun üzerinde kaldı.

Savaş aslında bitmişti. Fakat Alman bayrağı hâlâ dalgalanıyor, gemi içindekiler hâlâ savaşıyorlardı. «**Matilda**»nın yakınlarına bir şeyler gelip vurdu ve Komutan, «**Louisa**»dan doğru birtakım gürültüler duydu. Birkaç adam şimdi makineli

tüfeklerle İngilizlere savaş açmışlardı. Bu tür silahlardan gelen kurşunlar bir mil uzaklıkta bulunanı bile öldürebilirdi. Komutan, askerlerini böyle bir tehlikeye sokmamalıydı.

Bütün güçleriyle kendilerini korumaya çalışan bu Almanları öldürmek istemiyordu ama ne gerekiyorsa onu da yapacaktı.

Yüksek sesle:

«Peki, benden günah gitti,» dedi.

Askerlerine bir şey söyledi ve yine ateş açtılar. Bu, daha yüksekti. Sadece bir atış, ellerinde tüfekleriyle yerde yatıp ateş eden üç adamı öldürmeye yetti. Yüzbaşı Schmidt, kendisi bile nasıl kurtulabildiğine hayret ediyordu.

İkinci bir atış yüzbaşı Schumann'ı öldürdü. Fakat Kaptana bir şey olmamıştı. Az önce ceketini yüzüne siper ederek sıcak buharla dolu makine dairesine inmiş-

ti. Son görevini yapmak için gitmişti oraya.

İngiliz Komutanı, ateşi durdurmalarını söyleyerek:

«Belki bu onların hakkından gelmiştir,» dedi.

«**Louisa**»ya tekrar bir baktı. Duman ve buharlarla kaplı olarak hareketsiz duruyordu. Şimdi iki taraf da ateş etmiyordu ama Alman bayrağı hâlâ direğinde dalgalanıyordu.

Sonra Komutan, «**Louisa**»nın yavaş yavaş suyun içine gömüldüğünü gördü. Alman Kaptan son görevini de yerine getirmişti. Ambar deliklerini açmış ve geminin içi sularla dolarak ağır ağır gölün dibine inmişti.

Komutan:

«İnşallah içindeki zavallı insanları kurtarırız,» dedi.

Alman bayrağı da sulara gömülür-

ken «**Matilda**» ve «**Amelia**» aceleyle batan geminin yanına gidip hâlâ yaşamakta olanları kurtarmak için tam zamanında yetiştiler.

Almanlar
sorguya
başladılar

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

HİKÂYEMİZ SONA ERİYOR

SAVAŞ SIRASINDA yaralanan Alman askerleri hemen sahile çıkarıldı, doktorun bunlarla ilgilenmesi sağlanıldı.

Zaferi bildiren bir rapor yazılması ve Londra'ya gönderilmesi gerekliydi. Ayrıca başka bir rapor da Fransızca yazılmalı ve Belçikalı Komutan tarafından Brüksel'e gönderilmeliydi.

İngiliz komutanın aklı şimdi gelecek için planlar yapmakla meşguldü. Ordusunu gölden geçirip von Hanneken'le karşı-

laştıracaktı. Fakat bu, hiç vakit kaybetmeden olmalıydı. Eğer iş uzarsa, von Hanneken, «**Louisa**»nın ortadan kayboluşundan şüphelenip kendi kıyılarına yapılabilecek herhangi bir çıkartmaya karşı tedbirler alabilirdi. O zaman da İngilizler için durum daha güçleşebilirdi.

Komutanın, ilgilenmesi gereken başka işleri de vardı. Esir aldığı Almanların bazıları yaralı, bazılarıysa sağlamdı. İlkönce bunlarla işini bitirmeliydi. Rose'la Allnutt'u yanına çağırttı.

«Alman esirlerinin birkaçını sınıra gönderiyorum. Sizleri de onlarla yollayacağım. Sizce bir sakıncası var mı?»

Allnutt:

«Bence yok,» diye cevap verdi.

Bu ana kadar Rose'la birlikte geleceği olmayan iki insandılar. «**Louisa**»nın yok olması, onları da yıkmıştı. Şimdi artık yaşamaları için hiç bir sebep yoktu ortada. Hayatta en çok istedikleri şey,

«**Louisa**»yı bir başlarına yok etmekti. Bu işi de başkası yapmıştı.

Komutan:

«Her halde orduya gireceksiniz, değil mi?» diye sordu. «Ben bu işi burada ayarlayamam ama sınıra gittiğinizde Matardi'deki İngiltere Konsolosuyla görüşebilirsiniz.»

«Konsolos mu?»

«Evet. İngiliz hükümetinde görevli biri. Sizinle ilgilenebilir. Size istediğiniz konuda yardımcı olur. Tabiî, en önemlisi, sizin bir an önce iyileşip sağlığınıza kavuşmanız. Her halde Güney Afrika ordusuyle çalışmanızı ister. Gelecek için kaygılanmanız gereksiz.»

«Haklısınız!»

«Peki, Bayan Allnutt, ah, bağışlayın, Bayan Sayer siz ne dersiniz? Sizin için de en iyi çare sınıra gitmeniz. Oradan kolayca İngiltere'ye dönebilirsiniz. Konsolos...»

Rose hemen:

«Öyle yaparım,» diyerek Komutanın sözünü kesti.

«Tamam, o zaman her şey halloldu. İki üç saata kadar yola çıkacaksınız. Hazırlık yapın.»

BİTTİ

Milliyet YAYINLARI'nın bu kitaplarını okudunuz mu?

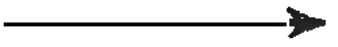

BİRBİRİNDEN GÜZEL 15 HİKÂYE

- Ratip Tahir Burak'ın renkli resimleriyle süslü
- 368 sayfa
- lüks ciltli * fiyatı 10 lira

Milliyet
YAYINLARI

Genel Dağıtım:
Milliyet Yayın Ltd.Sti.
Nuruosmaniye İstanbul

ÇOCUK ROMANLARININ EN GÜZELİ

Ferenc Molnár'ın

PAL SOKAĞI'NIN ÇOCUKLARI

- Tam metin çeviri
- Nefis bir baskı
  lüks ciltli
- 5 renkli ofset kuşe
  resim eklen de
- 400 sayfa 10 lira!

Milliyet YAYINLARI

Genel Dağıtım: Milliyet Yayın Ltd.Şti.
Nuruosmaniye-İstanbul

Küçüklerin bir solukta okuyacağı tam bir heyecan kasırgası. PAUL BERNA'nın bu kitabı daha şimdiden çocuk klâsikleri arasında yer almıştır.

Nefis bir baskı. 5 renkli kuşe ofset resim ekleri ile. Lüks ciltli. 336 sayfa. 10 lira

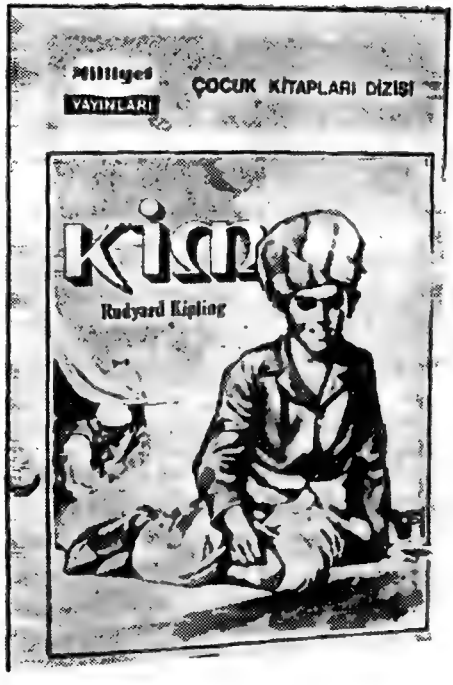

Nefis bir baskı, 312 sayfa, renkli resim ekleri, 5 renkli kuşe gömlekli, lüks ciltli, 10 lira.

Deve Tellâl Pire Berber İken...

Tarık Dursun K.

Milliyet YAYINLARI

ANADOLU'NUN DÖRT BİR KÖŞESİNDEKİ
«MASAL ANALARI» İLE
«MASAL ATALARI»ndan DERLENMİŞ
BİRBİRİNDEN GÜZEL
26 MASAL BİR ARADA.

Nefis bir baskı. 5 renkli kuşe ofset resim ekleri ile.
368 sayfa, lüks ciltli, 10 lira

Bu kitap Milli Eğitim Bakanlığı'nca 616/14867 . 5705 ve 616/4923 · 4894 sayılı tebliğleriyle okullar için faydalı bulunmuş ve yardımcı ders kitabı olarak kabul edilmiştir

Bu romanda çileli bir köylü kızının Anadolu insanının serüvenleri ile birlikte temiz hayatlarını, törelerini ilgi ve beğeni ile okuyacaksınız. «FADİŞ» çocuklarınıza güvenle verebileceğiniz eğitici ve öğretici bir romandır.

Bütün Kitapçılarda

336 sayfa. renkli ofset resim ekleri ile. Kuşe gömlekli ve lüks ciltli. 10 lira

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

HAKKI ÖZKAN

taş

Eğitici ve öğretici çocuk kitapları dizimizde yeni Türk edebiyatının güçlü yazarlarından HAKKI ÖZKAN'ın çocuklarınıza güvenle vereceğiniz en başarılı romanı.

Milliyet
TAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

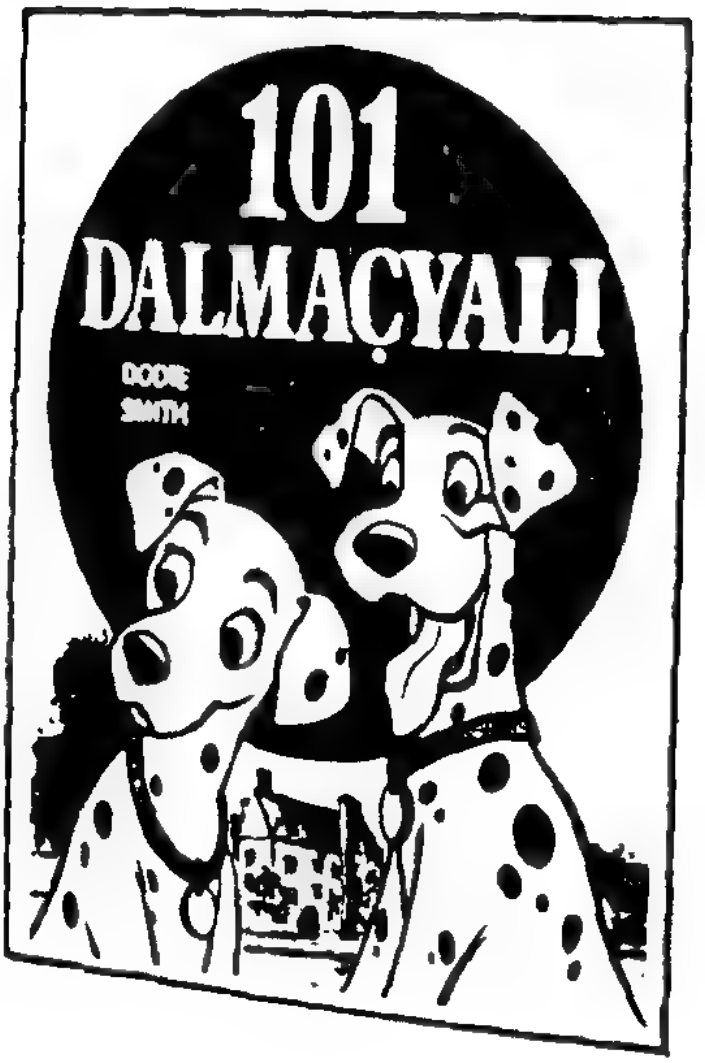

SON

352 sayfa ● 5 renkli ofset kuşe gömlekli ● Renkli resim ekli ● Lüks ciltli ● 10 TL.

320 sayfa ● 5 renkli ofset kuşe
gömlekli ● Renkli resim ekli ●
Lüks ciltli ● 10 TL.

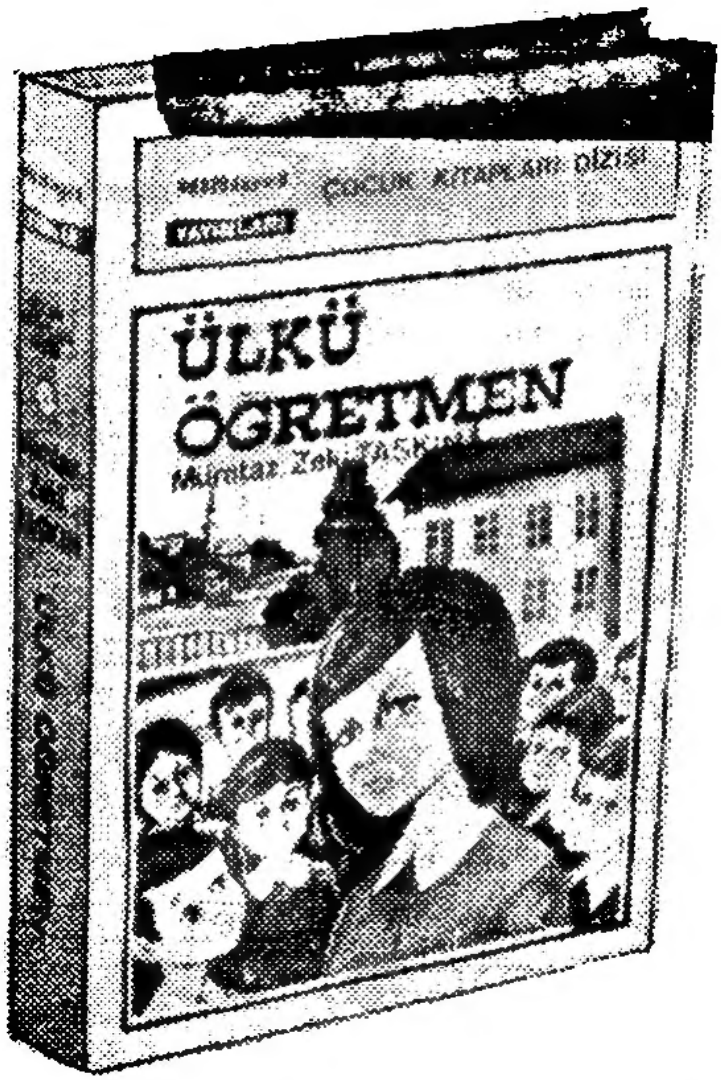

Nefis bir baskı ● 312 sayfa

● Renkli resim ekleri

5 renk kuşe gömlekli

● Lüks ciltli ● 10 lira.